

BÖLÜM 2

SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Sağlık ve Güvenlik Planı Nedir?

Sağlık ve Güvenlik Planının hazırlanması hakkında Rehber

Sağlık ve Güvenlik Planı'nın bileşenleri

Sağlık ve Güvenlik Planı Nedir?

Kuşkusuz, özellikle inşaat şantiyelerinde plansız yani iradesiz olarak gerçekleşen (spontane) tehlikeye alınan gelişigüzel önlemlerle iş sağlığı ve güvenliği sağlanamaz. Şantiye yönetimi reaktif değil proaktif olmalıdır. Nitekim, işlerinde alınacak asgari iş sağlığı ve güvenliği koşullarını belirleyen yürürlükteki “Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği”ne göre, bir Sağlık ve Güvenlik Planı’nın hazırlanması zorunludur. Ancak, ne yönetmelikte ve ne de ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın çıkardığı tebliğlerde ve yayınladığı dokümanlarda bu konuda uygulayıcılara rehber olabilecek çerçeve nitelikte de olsa yapı işleri ile ilgili örnek bir doküman bulunmamaktadır.

Sağlık ve Güvenlik Planı, yürürlükteki “Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği”nin 8/2 maddesine göre proje ile beraber geliştirilir ve en az iki aşamadan oluşur. Birincisi, teklif verilmesinden veya yüklenicilerin seçiminden önce projenin planlama ve dizaynı ile ilgilidir. İkincisi ise, inşaat aşaması ile ilgilidir. Nitekim, yukarıda sözü edilen Yönetmeliğin 8/a maddesine göre; bir projede, “birden fazla alt işverenin iş yaptığı durumda, işveren veya proje sorumlusu tarafından sağlık ve güvenlik konularında bir hazırlık koordinatörü atanması gerektiği belirtilmekte ve bu Koordinatör”¹, Sağlık ve Güvenlik Planı’nı hazırlayacağını ve planın uygulanmasını koordine edeceği ifade edilmektedir.

Yine aynı yönetmeliğin 9. maddesine göre; “işveren veya proje sorumlusu, projenin tasarım ve hazırlık aşamasında, işin mimari, teknik veya organizasyon yapısına karar verilirken, yapı işinin değişik kısımlarının veya aşamalarının aynı anda ya da birbirini takip edecek şekilde yapılmasını planlayacak, hazırlanan Sağlık ve Güvenlik Planı ve dosyalarını dikkate alacaktır.” denilmektedir. Bu nedenle, Projenin Planlama Şefi, hazırlanan planı incelemek ile sorumlu olacaktır. Bu planın amacı, yapı iş yerlerinde alınacak asgari sağlık ve güvenlik şartlarını belirlemek ve iş güvenliğine ilişkin gerekli bilgiyi sağlamaktır. Böylece Proje Yöneticisi, aynı zamanda yapılan işin ya da iş aşamalarının tamamlanması için ilgili meslek disiplinindeki kriterler de dikkate alınarak gereken süreyi hesaplar, şantiyede oluşacak risklerden korunma ilkelerini göz önünde bulundurur ve gerekli hallerde sağlık ve güvenlik planları ile sağlık ve güvenlik dosyaları da dikkate alır. (mad: 9)

Proje süresince, yapılan işteki ilerlemeleri ve meydana gelen değişiklikleri de dikkate alınarak sağlık ve güvenlik bilgilerini içeren sağlık ve güvenlik dosyası yani gerekli dokümanlar hazırlanır. (mad: 10-c) Aynı dosyanın (dokümanların) proje tamamlandıktan sonra temizlik, bakım, tadilat, yenileme, yıkım işleri gibi her türlü yapı işinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgiler de yer alması sağlanır.

Yüksekte yapılan çalışmaların da önceden planlanması ve organize edilmesi, bu planlama yapılırken yüksekte düşme ile ilgili hususlara acil durum planında yer verildiğinden emin olunması sağlanır. (Yönetmeliğin EK-4 mad:2-b) Yapı işleri sırasında ve yapı işleri bitirilip yapı kullanıma geçtikten sonra yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere oluşturulacak yatay ve dikey yaşam hatları için gerekli olan bağlantı noktaları ve yapısal düzenlemeler, projenin hazırlık aşamasında belirlenerek sağlık ve güvenlik planı ve sağlık ve güvenlik dosyasında yer alır. (Yönetmeliğin EK-4 mad:2-e)

Projenin tasarım ve hazırlık aşamasında yani ön teklif aşamasında hazırlanan Sağlık ve Güvenlik Planı, aşağıda verilen koşulları kapsamalıdır;

- İşin genel bir tanımı ve proje zaman ölçeğinin detayları,

1- Koordinatör, tercihan Projenin Şantiye Şefi’dir. (3194 sayılı İmar Kanunu ve bu kanununa göre çıkarılan Yapı Mütahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetkili Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik)

- Tasarımcıların alınması gereken önlemleri tahmini gerçekleştirme sürelerine ilişkin değerlendirmeleri ve ortadan kaldıramadıkları belirli proje risklerine ilişkin verdikleri bilgileri de kapsayacak şekilde, bilinen iş sağlığı ve güvenliği risklerinin detayları,

- Alt yüklenicilerin iş sağlığı ve güvenliği yeterliklerine ilişkin bilgiler ve proje için gerekli kaynakları ile ayrılan bütçesi,

Ön teklif aşamasında, olası alt yüklenicilerin veya tekliflerin değerlendirilmesi sırasında Sağlık ve Güvenlik Planı hazır olmalıdır. Böylece alt yüklenicilerin, şantiyede işlerini planlarken iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal hizmetler konularının nelerden ibaret olduğu da göz önüne alınmış olur.

Gerekli bilgiler genellikle mevcut dokümanlar içinde zaten verilmiş olacaktır (örneğin ön dokümanlar ve tasarım resimleri). Bu durumda hazırlanan bu plan, diğer dokümanlardaki gerekli bilgilerin kolayca bulunabilmesine yarayan bir indeks gibi olacaktır. Mevcut dokümanlar içinde plan verilmediği durumda ise, ilave materyalleri de içeren ayrı bir plan gerekli olabilir.

Plan, proje için sadece belirli spesifik olan bilgileri içermek durumundadır ve yapılan işle ilgili bir Sağlık ve Güvenlik sisteminin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu plan, yaptığı işin uzmanı olan alt yüklenicilerin zaten bildiği konuları tekrar eder durumda olmamaktadır. Gereksiz ve konu dışı bilgilerin yer alması, önemli bilgilerin tanımlanmasını güçleştirebilir ve planın etkinliğinin azalmasına neden olabilir.

Asıl işveren yani projenin sahibi, inşaat aşamasında bir Sağlık ve Güvenlik Planı geliştirmelidir. Böylece, proje için hayati önem taşıyan iş sağlığı ve güvenliği ve sosyal hizmetlerle ilgili sorunlar tanımlanmış olacaktır.

Sonuç olarak, Sağlık ve Güvenlik Planı'nda yer alması gereken konular şunlardır;

- Proje sahibi işverenin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki politikası,
- Alt yüklenicilere bilgilerin ve talimatların nasıl iletileceği ve faaliyetlerinin nasıl koordine edilebileceği de dahil olmak üzere, iş sağlığı ve güvenliğinin inşaat aşamasında nasıl yönetileceği,
- Alt yüklenicilerin risk değerlendirmeleri ve yüksek risk içeren aktivitelere ilişkin iş sağlığı ve güvenliği uygulama yöntem kurallarının nasıl yerine getirileceği,
- Alt yüklenicilerin, projede yer alan sosyal hizmet gereksinimlerini nasıl yerine getirebileceklerine ilişkin sosyal işler düzenlemeleri ile bunlarla ilgili bilgilerin neler olacağı,
- Ortak düzenlemeler (örneğin, şantiye iş yapım aşamalarına göre sağlık ve güvenlik kuralları ve acil durum prosedürleri),
- Ortak kullanılacak olan tesis ve ekipmanın, malzeme tedarikçilerinin ve alt yüklenicilerin nasıl seçileceği,
- Proje ile ilgili iş sağlığı ve güvenliği sorunları üzerinde işçilerin ve çalışan temsilcilerinin görüşlerinin nasıl koordine edileceği,
- Çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi ve bilincin kazandırılmasına ilişkin yürütülecek eğitim çalışmalarının basılı dokümanlarla nasıl destekleneceği,
- Projede inşaat işlerinde çalışanlar için iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ile işe girişlerinde ve işlerinin devamı sürecinde bilgiler verilmesi ve projeye özel eğitimler ve iş başında verilen paket eğitimler şeklindeki canlandırıcı eğitimlere ilişkin düzenlemelerin nasıl olacağı,
- İş sağlığı ve güvenliği mevzuatının uygunluğunun izlenmesi için yapılan düzenlemelerin nasıl yapılacağı,
- Şantiyenin iş sağlığı ve güvenliği kuralları ve ilgili sağlık ve güvenlik standartları, özellikle müşterinin istediği asgari kanuni yaptırıma ilişkin cezai standartların neler olacağı,

- Sağlık ve Güvenlik dokümanlarına ilişkin bilgi dağıtımını üzerine prosedürler.

Riskin düşük olduğu ve sorunların proje sahibi asıl işverenin sağlık ve güvenlik politikası kapsamında olduğu durumda, güvenlik politikası düzenlemeleri ile ilgili basitçe bahsedilmesi yeterli olabilecektir. Sağlık ve Güvenlik Planı, mümkün olduğunca inşaat işine başlanmadan önce geliştirilmiş olmalı ve daha sonra gerekirse proje koşullarının değişmesine bağlı olarak gözden geçirilmelidir. Büyük projelerin bir çoğunda, tasarım tamamlanmamış olabilir. Böyle durumlarda inşaat aşamasına ait planda aşağıdakilerin de belirlenmesi gerekecektir:

- Proje Yönetimi ile ilgili genel ve hukuki düzenlemeler, (örneğin, yönetimden kimin sorumlu olacağı, farklı aşamalarda kaç yöneticiye ihtiyaç duyulacağı yani, organizasyonun nasıl yapılacağı, asıl işveren ile alt işverenlerin hukuki yükümlülükleri, alt yüklenicilere bilgilerin nasıl ulaştırılacağı, uygulama yöntem talimatları konusunda nasıl anlaşmaya varılacağı vb.)

- Sosyal hizmet düzenlemeleri ve nasıl sağlanıp sürdürüleceği,
- Şantiye kapı güvenliğine ilişkin prosedürlerin nelerden oluşacağı,
- Projenin başında işin nasıl yönetileceği ve nasıl kontrollerin yapılacağı,
- Yeni tasarım bilgilerinin nasıl kullanılacağı ve plana nasıl dahil edileceği,

- Proje uygulanma sırasında alınacak teknik önlemlerin nelerden ibaret olacağı (Örneğin, kazı aşamasında, beton ve betonarme kalıbı aşamasında, betonarme çeliklerinin işlenmesi ve montajı aşamalarında, beton dökülmesi aşamasında, duvar örülmesi aşamasında, iş iskelesi kurulması ve kullanılması sürecinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemleri, bunların dışında sıva, boya, badana ve kaplama yapılması aşamasında alınacak sağlık ve güvenlik önlemleri, tesisat işleri ile ilgili sağlık ve güvenlik önlemleri, gereç nakli sırasında alınacak sağlık ve güvenlik önlemleri, yapının temizliği ve malzemelerin taşınması aşamalarında alınacak sağlık ve güvenlik önlemleri ve son olarak makine, donanım ve aletlerin kullanımı ile ilgili olarak alınacak sağlık ve güvenlik önlemleri)

Özet olarak, Sağlık ve Güvenlik Planı;

- Şantiyelerde olası **risklerin değerlendirilip** yapı işi süreci (imalatın iş akışı) boyunca sağlık ve güvenlik ile ilgili alınacak **önlemlerin** neler olduğunu,

- **Organizasyonun** nasıl yapıldığını,

- **Çalışma yöntemlerinin** ve bunlara ilişkin işlerin **ne zaman ve kim tarafından** yapılması gerektiğini,

- Alt işverenler, kendi nam ve hesabına çalışan kişiler ve tedarikçiler arasında bunların sağlığına ve güvenliğine ilişkin hususların **koordinasyonunun** nasıl sağlanması gerektiğini, belirlemek üzere hazırlanan bir plandır.

Ancak Kitabın bu bölümünün başında söz edildiği gibi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından bu planın adı geçen yönetmeliğe uygun bir klavuzu hazırlanmamıştır. Bu kitapta yer alan ve bize göre örnek oluşturacak Sağlık ve Güvenlik Planı'nın hazırlanması ile ilgili bilgiler için aşağıdaki yayınlardan yararlanılmıştır.

1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın ILIS/İş Teftiş Sisteminin Geliştirme Projesini oluşturan ve AB Şantiye Direktifleri esas alınarak hazırlanan "Yapı İşlerinde İSG Yönetimi, Haziran 2009 Ankara" yayını,

2. İnşaat şantiyelerde teknik olarak iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili durumunu yansıtan Federal Alman Ekonomi ve Çalışma Bakanlığı tarafından ve ülke geneli için ilan edilen Federal Dergi'de (BArbBl.) yayımlanan 12.11.2003 tarihli RAB 30 Yönetmeliği.

Bu iki yayının esasını oluşturan 12.11.2003 tarihli RAB 30 Yönetmeliği'ndeki bu kurallar, inşaat şantiyelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu tarafından hazırlanarak geliştirilmesi ve şantiyeye uyumlu hale getirilmesini hükme bağlamıştır. 10.06.1998 tarihli "Şantiyelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği" ise, işvereni ya da alt işverenleri belirli koşullar altında İş Sağlığı ve Güvenliği Planını hazırlamayı zorunlu kılmaktadır.² Keza yine bu yönetmeliğe göre hazırlanacak Sağlık ve Güvenlik Planı, şantiyedeki iş aşamalarına göre iş akışının gösterilmesini, iş akışının mekan ve zaman bakımından ilişkilendirilmesini, işin yapım aşamalarında oluşan tüm risklerin gösterilmesini ve bunların yok edilmesine ilişkin önlemlerin neler olduğunu, önlemlerin kimler tarafından yerine getirileceğini kapsamaktadır.

Öte yandan sözü geçen yönetmelik; "Sağlık ve Güvenlik Planı", inşaatın yapımı sırasında çalışanların sağlığına ve güvenliğine uygun çalışma ortamının elde edilmesi için dinamik bir iş aracı olduğunu, planlanan ve belgelendirilen bu planın, işin kalitesini de artıracığı gibi işin kazasız sonuçlanmasına da neden olacağını amaçlamaktadır. Aynı zamanda, sağlık ve Güvenlik Planı'nın uygulanması sırasında risklerin fark edilmesi ve önlemlerin erkenden uygulanması için alt işverenleri de kapsayan bir iş aracı olduğu gibi çalışanların sağlığının ve güvenliğinin korunmasına ilişkin en son teknoloji düzeyini de yansıtmaktadır.

Görüldüğü üzere, ülkemizdeki mevcut Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nde yer alan "Sağlık ve Güvenlik Planı", Federal Alman Cumhuriyeti mevzuatındaki Sağlık ve Güvenlik Planı ile aşağı yukarı benzeşmektedir. Ancak, Federal Alman Cumhuriyeti mevzuatındaki Sağlık ve Güvenlik Planı daha ayrıntılı hükümleri içermektedir.

Bu bakımdan 05 Ekim 2013 tarihli "Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği"ne göre hazırlanması gerekli "Sağlık ve Güvenlik Planı"nın hazırlanmasında yararlı olacak bilgiler için Federal Alman Cumhuriyeti mevzuatındaki Sağlık ve Güvenlik Planı ile ilgili bilgiler, ayrıntıları ile birlikte bu kitaba alınmıştır.

Şöyle ki, Şayet bir şantiyede; birden fazla işveren ve çalışanlar varsa, ilgili mercilere derhal bildirim yapılması gerekmekte ve yine özellikle Ek.İI'ye göre tehlikeli işlerin yapıldığı bir şantiyede birden fazla işveren çalışıyorsa, şantiye tesisleri kurulmadan (mobilizasyondan) önce İş Sağlığı ve Güvenliği Planı'nın hazırlanması zorunludur. Bu plan ilgili şantiye için kullanılacak olan iş güvenliği talimatlarının bilinmesini sağlamalı ve de Ek.İI'ye göre de özellikle tehlikeli işleri içermelidir. Gereğinde bu planın hazırlanmasında şantiyedeki diğer işler (atölyelerdeki) ve çalışmalar da gösterilmelidir. (Paragraf 2. Bölüm. 3 İnşaat V)

Yapılacak inşaatın tasarımının uygulanması ile ilgili planlamanın yapılması sırasında, Koordinatör Sağlık ve Güvenlik Planı üzerine ikinci kez çalışmasını yapar ya da yaptırır. Bu tasarımın uygulanması sırasında, Koordinatör Sağlık ve Güvenlik planında yapılan ya da kaldırılan değişikliklere uyulmasını ya da uygun yapılmasını 3. kişilerden (Firmalardan) talep eder. (Paragraf 3. Bölüm 2 No. 2 İnşaat V)

Tehlikelerin önceden tanımlanması, işvereni veya onun tarafından sözleşme yapılmış 3. kişileri (Firmaları) İş sağlığı ve güvenliği planını oluşturmaya ve hazırlamaya sevk eder. Böylece;

- Şantiyede 3. şahıslar da dahil olmak üzere tüm çalışanların başına gelebilecek tehlikeler en aza indirilmeli.
- Çeşitli işlerde kullanılacak olan teçhizatlar için uygun önlemler alınıp onaylanmalı ve bunların yararları vurgulanmalı.
- Şantiyenin akışı sırasında kişilerden kaynaklanan olumsuzluklar veya beklenmedik olaylardan kaynaklanan maddi hasarlardan kaçınılmalı.

2- Bu zorunluluk, Şantiyelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin İnşaat V'in; Paragraf 2 bölüm 3; Paragraf 3 bölüm 2 No 2 ve Paragraf 3 Bölüm 3 No 3'e dayanmaktadır.

Bu amaçla; İş sağlığı ve güvenliği planını oluşturulurken yukarıda sayılan hususlara ilişkin bilgiler iş güvenliği ile ilgili kuruluşlardan, meslek kuruluşlarından (meslek odaları veya sendikalarından) bilirkişi ya da bu konuda otoriteler tarafından alınmalıdır.

Bu şekilde planlanmış ve iyi duruma getirilmiş İş güvenliği, yapılacak olan işlerin kalitesini de yükseltecektir. Böylelikle İşveren yapacağı projenin kazasız, zamanında ve mali şartlara uygun olarak tamamlanmasını sağlayan şartları büyük ölçüde yaratılmış olacaktır.

Şantiyelerde İş güvenliği Kuralları (RAB 31); 2. Paragraf ve 3. Bölüm'e göre yapılması İşverenlere zorunlu kılınan İş Sağlığı ve Güvenlik Planı, tüm şantiyeler için gereklidir.

Şantiye koşullarına bağlı olarak, aşağıdaki tabloda belirlenmiş olan aktiviteler İnşaat Şantiyeleri V'e göre düzenlenmelidir. Bir İş sağlığı ve Güvenliği Planı'nın ihtiyacı olan genel gereklilikler aşağıdaki Tablo.1'de gösterilmiştir.

Tablo.1: Şantiye Yönetmeliklerine Göre Aktiviteler

Şantiye Koşulları		Planlama sırasında İş Kanunu'nun 4 paragrafındaki esasların dikkate alınması	Bildirim Yapılması	Koodinatör	Sağlık ve Güvenlik Planı	Parag 3, Bölüm 2 No3'e göre gerekler
Çalışanlar	İşin Kapsamı ve Özellikleri					
Tek bir İşveren çalışanları	31 İş gününden az ve 21 çalışan ya da 501 Adam/Gün	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Tek bir İşveren çalışanları	31 İş gününden az ve 21 çalışan ya da 501 Adam/Gün ve Tehlikeli İşler	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Tek bir İşveren çalışanları	30 İş gününden az ve 20 çalışan ya da 500 Adam/Gün	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
Tek bir İşveren çalışanları	30 İş gününden çok ve 20 çalışan ya da 500 Adam/Gün ve tehlikeli işler	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır
Tek bir İşveren çalışanları	31 İş gününden az ve 21 çalışan ya da 501 Adam/Gün fakat tehlikeli işler	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Evet
Çok İşveren; aynı anda veya arka arkaya çalışan	31 İş gününden az ve 21 çalışan ya da 501 Adam/Gün fakat tehlikeli işler	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet
Çok İşveren; aynı anda veya arka arkaya çalışan	30 İş gününden az ve 20 çalışan ya da 500 Adam/Gün	Evet	Hayır	Evet	Evet	Evet
Çok İşveren; aynı anda veya arka arkaya çalışan	30 İş gününden az ve 20 çalışan ya da 500 Adam/Gün fakat tehlikeli işler	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet

İş aktiviteleri tabelasında özellik gösteren tehlikeli işler; şantiye talimatları Ek II'de belirtilmiştir. Buna göre;

- 5 m. derinliğindeki İnşaat çukurlarının doldurulması ya da 7 m.'den daha yüksekçe yerlerden toprak kayması olası olan yerlerde çalışanların kaza tehlikesinin azaltılması.

• Son derece yanıcı, patlayıcı, kansorejen (Kategori 1 veya 2) mutajen, teratojen ve üretilen bitkilere zarar veren veya zehirli materyaller ve bunların yapılmasında kullanılan biyolojik çalışma malzemelerinin Risk grupları 3 ve 4'e göre olanlarının Müstahzarlar yasası ile Biyolojik konsey talimatları 90/679/AB'nin 26 Kasım 1990 tarihli kararı ile bu gibi çalışmalarda, tüm çalışanlar için koruma önlemleri alınmalıdır.

• İyonlaştırıcı radyasyon çalışmalarında, radyasyon alanlarının korunması ve radyasyondan korunma yasası maddelerine uygun çalışma gerekir.

- Yüksek gerilim hatlarından en az 5 m mesafede (uzaklıkta) çalışılması
- Boğulma tehlikesi olan yerlerde çalışma yapılması
- Su kuyuları, yeraltı toprak işleri ve tünel inşaatları
- Dalış ekipmanı ile çalışma yapılması
- Basınçlı havada çalışma yapılması
- Patlayıcılar ve ateşleme fitili ile çalışma yapılması
- 10 tonun üzerindeki prekast elemanlarının montaj ve demontaj işlerinde çalışma.

RAB 10 (Şantiye çalışma kuralları), özellik gösteren tehlikelerin somutlaştırılmasını içermektedir. Özetle; Federal Alman Cumhuriyeti mevzuatına göre bir Sağlık ve Güvenlik Planı'nın temel unsurları şunlardır:

1. İş Akışı

2. Tehlikeler

3. İş akışlarının mekana ve zamana bağlı olarak düzenlenmesi

4. Tehlikelerden kaçınmak veya tehlikeleri en az indirmek için önlemler

5. Sağlık ve güvenlik talimatları

Buna göre;

A. İş Akışı: İş akışları, projede yapılması gerekli imalatlara göre çıkartılarak belirlenmektedir. Örneğin: Yapımı için imzalanan inşaat sözleşmesinde ve ekinde yer alan proje ve master iş programı esaslarına uygun olarak asıl işverenin uygun göreceği bir form ve yapıda detaylı düzenlenip işverene teslim edilen iş programındaki iş akışında olduğu gibi.

B. Tehlikeler: Yapılacak olan imalatların gerektirdiği işlere uygun tehlikeler ile imalatların doğuracağı tehlikeleri çıkarılmakta ve dökümanite edilmektedir. İşin yapımı ile ilgili imalata ait tehlikeler, imalatların yapılması esnasında meydana gelen tehlikelerdir. Örneğin, çatı örtüsü yapılması ya da çatı sızdırmazlık işlerinin yapılması esnasında çalışılan yerden düşmek veya derin kazılar esnasında kazı alanında çökmeler sonucu meydana gelen tehlikeler gibi.

İşe yapılan ikinci bir iş sonucu meydana gelen tehlikeler.

• Bunlar dolaylı tehlikelerdir. Şöyle ki, bu tehlikeler aynı mekânda ve eşzamanlı olarak yapılan çalışmalarda kendisinin neden olduğu etkenlerden değil diğer etkenlerden meydana gelir. Örneğin; duvarcı ustasının, kaynakçıların çalıştığı mekanlara yakın yerlerde çalışması yüzünden kaynak dumanından meydana gelen tehlike ya da yakınlardaki iş ekipmanlarının meydana getirdiği gürültülerden etkilenmesi gibi.

• Başka bir iş ile ilgili olarak ya da yapılması gereken yeni bir işten kaynaklanan ve bu işten dolayı diğerleri üzerinde tehlike yaratan karşılıklı işlerdir ki; bunlar proje gereği arka arkaya yapılan işlerdir. Örneğin; döşemelerde açık bırakılan delikler ya da merdiven boşluklarında düşmeye karşı alınmayan önlemler gibi.

• Şantiyedeki yerel koşullardan kaynaklanan tehlikeler. Örneğin; her türlü emisyonlardan kaynaklanan tehlikeler ya da gerek yeraltından götürülen çeşitli hatlar veya havadan götürülen enerji nakil hatlarının neden olduğu tehlikeler.

• Üçüncü kişiler ya da firmaların şantiyenin bir kısmını işverenin bilgisi dahilinde kullanması ya da orada çalışması nedeniyle meydana gelen tehlikeler. Örneğin; trafik araçları ya da komşu şantiyelerde çalışanların neden olarak meydana gelen tehlikeler.

C. İş akışlarının mekana ve zamana bağlı olarak düzenlenmesi: Genellikle yüksek katlı inşaat yapılan şantiyelerde iş akış şemaları etkileşim olarak çubuk diagram olarak gösterilir. Buna neden de işlerin miktarının aktivitelere göre çok farklı olması ve ona göre ayrıştırılmasıdır. Fakat, alt yapı şantiyelerinde, özellikle yol şantiyelerinde durum farklıdır. Zira, burada fazla bir aktivite ve imalatların birbirini etkilemesi düşünülmediğinden iş akış şeması zaman ve mesafeye göre daha anlamlı ve garantili olarak yapılmaktadır.

D. Tehlikelerden kaçınmak veya tehlikeleri en az indirmek için önlemler: Önlemlerin tespiti ve dokümanite edilmesi, yapılacak imalatlar esnasında önceden tahmin edilen tehlikelerden kaçınılması ya da onların aza indirgenmesi çok önemlidir. Örneğin, çalışanların birlikte kullandığı teçhizatlar ve arka arkaya alınması gereken önlemler çalışanların iş sağlığı ve güvenliği içindir. Önlemlerin seçiminde yürürlükteki iş güvenliği yönetmelikleri ile iş sağlığı ve güvenliği talimatlarının teknik durumu ve işyeri hekimliği ile hijyen bakımından endüstriyel hükümlerin de sağlanması ve de garanti altına alınması gerekir. İşverenlerin kendine ait Federal Alman yasalarındaki yükümlülükleri dışında yanında çalışan işçilerinin de uymalarını sağlamak zorundadır. Örneğin, uygun ekipmanlarla her türlü iş güvenliği kişisel koruyucu malzemesinin talimatlar çerçevesinde kendi işçilerine sağlanması gibi.

E. Sağlık ve güvenlik talimatları: Federal Alman İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği³, şantiyeler için hazırlanacak olan Sağlık ve Güvenlik Planı'nda belirtilmesi gereken hususların yürürlükteki sağlık ve güvenlik talimatlarına göre yapılması gerektiğini belirtir. Şayet bu talepler; belirlenen önlemler çerçevesinde sağlık ve güvenlikle ilgili koruyucular bu planda sözü edilmiş ise, talimatlardaki hükümlerin yerine getirilmesi genel olarak beklenir. Bazı münferit olaylarda kullanılan bu gibi talimatları somutlaştırmak gerekir.

Federal Alman mevzuatında söz konusu sağlık ve güvenlik planına ilave unsurların da içermesi tavsiye edilmektedir. Şöyle ki, sağlık ve güvenlik planında ilave unsurlar aşağıdaki gibi olmalıdır;

1. Öngörülen ya da sözleşme ile görevlendirilen yükleniciler
2. Üçüncü tarafların tehlikeleri
3. Zaman
4. Sağlık ve Güvenlik hakkında bilgilendirmeler ve koruyucu malzemeler
5. Uygulanabilir (Geçerli) belgeler
6. Yazılarak ilan edilmiş metinler.

Yukarıda sözü edilen hususların çok da ayrıntılı olduğu düşünülmemesi gerektiği belirtilmektedir. Yukarıdaki hususları tek tek açıklarsak;

A. Öngörülen ya da sözleşme ile görevlendirilen Yükleniciler (ya da Alt İşverenler)

Öngörülen iş güvenliği önlemlerinin uygulamalar esnasında alınması, sözleşme ile belirlenen yüklenicilere ait olduğundan söz edilmektedir. Örneğin: "Özel alt yapı firmaları" veya "Fayans döşeme firmaları" işlerin verilmesine göre uygulamacı firmaların isimlerinin belirtilmesi gibi.

3- İSG Yönetmeliği, İnşaat V; Paragraf 2 Bölüm 3 ve 2. fıkrası

B. Üçüncü tarafların Tehlikeleri

Genel olarak işverenin, trafikten kaynaklanan vecibelerinden dolayı alması gereken önlemler üzerinde çalışma yapması gerekmektedir.

C. Zaman (Süre)

Dokümanların ve iş zamanı ile ilgili önemli tarihlerin tespiti yapılmaktadır. Tespit edilen bu zamanla ilgili olarak geçerli ve yardımcı olan belgeler de mevcut olması gerektiği vurgulanmaktadır.

D. Sağlık ve Güvenlik Hususunda Bilgilendirmeler ve Koruyucu Malzemeler

Sağlık ve Güvenlik Planı'nda seçimi yapılan önlemlerin bilgi ve iş malzemesi açısından meslek birliklerine veya ülkelerin yerel güvenlik kurumlarının direktiflerine uygunluğu sağlanmaktadır. Ayrıca, ilaveten bu belgeler Federal Alman İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği İnşaat V'teki paragraf 3, Bölüm 2 ve madde 3 ile de uygun olmalıdır ki, bilgi kaynağı portföyü oluşturulsun ve kullanılsın.

E. Uygulanabilir (Geçerli) Belgeler

Sağlık ve Güvenlik Planı'ndaki uygulanabilir belgelerin seçilen önlemlere dikkat çekmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu belgeler; verimliliğin sağlanması ve ayrı ayrı düşünülmesi açısından sağlık ve güvenlik koordinatörüne organizasyonla ilgili hususlarda yardımcı olmasını ve önerilerde bulunmasını sağlamaktadır.

Sağlık ve Güvenlik Planı'nın boyutu ve görünümü ya da formu tamamen işverene bırakılmıştır. Örneğin: bir Sağlık ve Güvenlik Planı, tamamlayıcı olarak bir şantiye iş akış planını da içerebilir. Şantiyelerde Federal Alman iş güvenliği kuralları (RAB 31) Ek B'de bu forma yönelik ip uçları da vermektedir. (Bkz: Tablo.3)

Sağlık ve Güvenlik Planı'nın hazırlanması hakkında Rehber

Federal Alman inşaat talimatlarına göre yapılan Sağlık ve Güvenlik Planı'na göre özel bir katma değer ortaya çıkmaktadır ki o da iş güvenliği ve proje uygulaması esnasında kullanılması planlanan cihazların önleme özelliğidir.

Şantiyelerde Federal Alman iş güvenliği kuralları (RAB 31) ile ilgili metinde, çalışanların iş sağlığına ve güvenliğine ilişkin planı ile ilgili talepler ana hatları ile açıklanmaktadır. Sözü edilen RAB 31 Paragraf 3'te koordinatörler için tanımlanan kılavuzda (rehberde), İnşaat V'deki taleplerin karşılanması ve Sağlık ve Güvenlik Planı'nın iyileştirilmesi önerilmektedir. Böylelikle, Sağlık ve Güvenlik Planı'ndaki kılavuza göre; prosesler adım adım oluşturulmakta ve gerek çalışmalarda ve gerekse iyileştirme işlerinde somut değerler ortaya çıkarılmaktadır.

Koordinatör tarafından oluşturulan Sağlık ve Güvenlik Planı'nda şayet başka bir şekilde mutabık kalınamıyorsa, esas işveren ile hedefler hususunda birliktelik sağlanmalıdır. (İşveren veya 3. kişiler/alt yükleniciler Şantiye V paragraf 4'e göre) Sağlık ve Güvenlik Planı'ndaki önlemler işveren tarafından taahhüt (garanti) altına alınmaktadır.

Federal Alman mevzuatında emrolunan kılavuzda, Sağlık ve Güvenlik Planı'nın oluşturulması aşamasında prosesler tablo formunda tek tek açıklanmıştır. Tablonun sol tarafındaki sütunda ön bilgilerle birlikte sorunların da yer aldığı sıralanan ve kapalı olmayan ve uygunluğu konusunda koordinatörün ve işverenin mutabık kaldığı örneklenen hususlar sıralanarak yer almaktadır.

Sağlık ve Güvenlik Planı'ndaki gerçek çalışmalar tablonun orta kısmında gösterilmektedir ki, bunlar da şantiyelerdeki Federal Alman İş güvenliği Kuralları'na (RAB 31) göre asgari 5 farklı temel unsuru içermektedir. Bunları da Başla (start) hanesinden başlayarak çerçevelenen bölüm içinde alt alta sıralanabilir. Sağlık ve Güvenlik Planı'nın hazırlanması sırasında bu 5 temel unsur birbirlerini farklı olarak etkileyecektir. (kesinlikle değişkenlik arz eden oklarla) Asgari gerekliliklerin açıklandığı sütunda gerekli olan iş adımlarının içeriği somut

olarak gösterilmesi gerekmektedir. Projelerdeki çeşitlilik nedeniyle iş aktivitelerinin tek tek sayılması her zaman kapanmıştır (tamamlanmıştır) etkisini vermemektedir.

Bunun sonunda dikine okunacak şekilde bir tablo ortaya çıkmaktadır. Ancak, bu kesinlikle akış planının yorumlanacağı anlamına gelmemelidir.

Tablodaki sütunun en alt bölümünde ters istikamete doğru okla gösterilen bölüm, Sağlık ve Güvenlik Planı'ndaki iş adımlarının uyumlu olarak yürütülmesini açıklar. Aynı yerde sağa doğru yönlendirilen ok ise, Şantiyelerdeki çalışma kurallarında (RAB31) belirtilen önerilere ve ona bakış açısına dikkat çeker ki bunlarda tablonun sağ bölümünde yer almaktadır. Sağlık ve Güvenlik Planı'nda koordinasyon işlerine ait diğer gelişmeler çerçevesinde bunların da gösterilmesi gerekmektedir.

Aşağıdaki Tablo.2 yatay yönde okunabilir. Sayfanın solundan itibaren ön bilgilerle başlayarak merkeze doğru götürür. Böylelikle, şantiyelerdeki İş Güvenliği Kuralları (RAB31) ile ilgili bölümde asgari talepler ve tavsiyelerle ilgili düzenlemeler, Sağlık ve güvenlik planındaki ilavelerin yapılmasını da sağlar.

TABLO.2 Ön Bilgiler Sağlık ve Güvenlik Planın Oluşturulması	RAB (Şantiyelerdeki Çalışma Kuralları) 31'e göre Asgari Gereklilikler	Açıklamalar Asgari Gereklilikleri İçeren	Açıklamalar Asgari Gereklilikleri İçeren	Açıklamalar Tavsiyelerin İçeriği Hakkında
<p>Örneğin: Planlamaya katılanların bilgilendirilmesi (Bireysel planlamaların kapsamı) İhalenin şekli(Tür) (Örn: İşlere göre Yüklenici, Genel Kontrollük, Genel Müteahhlik) Şantiye tesislerinin türüne ya da Şantiyenin amacına göre yapılacak işler(Yeni inşaat, Mevcuda devam, Yenileme, Yıkım) İnşaatin ayrıntıları. Vaziyet Planı (Komşular dahil) Uygulama Konsepti Müteahhit ve çalışanlar hakkında öngörülen bilgiler. Çalışma sürecinde öngörülen olası makine ve ekipmanlar, İşe özgü tehlike kaynakları hakkında kataloglar (Broşürler), Şantiye sahasının görülmesi (Fotolu tespitler),</p>	<p>Başla ↓ İş Akışı ↓</p>	<p>İş Aktivitelerine Göre Düzenleme Örneğin: VOB C'ye göre (İnşaatlarda Sözleşme Koşulları) Projeye yönelik ve işe özgü uygun somut tehlikelerin tespiti. İşe özgü tehlikelerden işi tehdit edebilecek tehlikeler de çıkarılabilir ki, bunlar da olası önlemlerin alınması ile belirlenir. Örneğin: İşle ilgili kataloglardan yapılan tespitler. (İşe özgü tehlikeler, inşaattaki somut projelerin uygulaması esnasında meydana çıkan tehlikelerdir.) İşe özgü olası tehlikelerin tespiti ve doküman haline getirilmesi ve onlardan kaçınılması ya da minimize edilmesi için önlemlerin alınması. Şantiyede yerel durumlardan kaynaklanan tehlikeler (Örn: Emisyon,Toprak altındaki</p>	<p>Öngörülen veya sözleşmeli Yüklenici</p> <p>3. şahıslardan kaynaklanan tehlikeler</p>	
	<p>Tehlikeler ↓</p>		<p>Zaman</p> <p>İş Sağlığı ve Güvenliği hakkında Bilgiler ve İş Malzemeleri</p>	

<p>Şantiye görülmesinde tespit edilen neticeler (Jeolojik durum, Kontaminasyon, Eski Eseler, Sahadaki inşaat yapıları, Tesisatlar) Sahada iş hakkında yapılan çalışmalar, Trafik ya da işle ilgili çalışmaların inşaat sahasına etkileri, Şantiye sahasına giriş-çıkış bağlantılarının yapılması, Şantiye sahasının; su, kanalizasyon ve elektrik hizmetleri ile bağlantısı, Öngörülen şantiye süresi, İlk şantiye zaman planı, İlk şantiye zaman planı ve koordinasyonunu kim hazırlamıştır? İşler, zamansal ve mekânsal olarak birbiri ile kesiyor mu? Projenin bütününe genele ya da işlere göre aktivitelere ayrıştırılması, İşveren maliyet analizi, Şantiye sonrası yapılacak işler belgelenmiş mi? (Bakım süreci), İşveren tarafından şantiye talimatları hakkında bir liste oluşturulmuş mudur? İşveren tarafından bir Acil Durum Planı oluşturulmuş mudur? İşveren tarafından şantiye tesisleri planı oluşturulmuş mudur? Proje ile ilgili olarak geçerli hukuksal hükümler de düzenlenmiş midir? Uygulama esnasında koordinasyon görevini kim yürütecektir?</p>	<p style="text-align: center;">↓</p> <p style="text-align: center;">Zaman ve mekana göre düzenlenen iş akışı</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p style="text-align: center;">Tehlikelerden kaçınmak ya da azaltma önlemleri</p>	<p>tesisatlar, ya da havai enerji hatları, Şantiye komşularından ya da 3. şahıslardan kaynaklanan tehlikeler. (Örn: İşverenin dışarıdan aldığı hizmetler, trafik akışı ve komşu şantiyelerden gelen tehlikeler) Birbiri ile ilişkili olarak aynı zamanda ve aynı mekanda yapılan işlerde meydana gelen karşılıklı tehlikeler. İşlerin uygulaması esnasında meydana çıkacak ve diğer işleri etkileyebilecek işe özgü tehlikelerin tahkiki ve şartlarının kontrolü. Aynı anda ve mekanda iş akışına göre yapılan olası işlerin işaretlenmesi Bu durumlarda: Zamanı değiştirmek olası mı ◊ Evet: Zamana bağlı zorunluluklar, zamanı (süreyi) değiştirebilecek organizasyonel önlemlerin tarifi (paysız kuralları) Hayır ↓ Mekansal kesişmeler var mı, dışlanmış mı tahkik ediniz. ◊ Evet: Belirlenen koşullarda koordinasyona gerek yoktur. Hayır ↓... Mekansal değişiklik olası mı tahkik ediniz. ◊ Evet: Mekana bağlı zorunluluklar ve organizasyonel önlemler, mekanı değiştirmek için tariflenmiş mi? Hayır ↓... Koordinasyon zarureti hasil</p>	<p style="text-align: center;">Diğer Geçerli Belgeler</p>	
---	---	--	--	--

	<p>İş Sağlığı ve Güvenliği Talimatları</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>Proje geliştirici diğer hususlara uyum sağlama</p>	<p>olan işleri koruma tedbirlerini seçiniz. Yararlanılan tesisler, trafik yolları ve işlerin kapsamı tespit edilip dokümente edilmeli ve onaylanmaktadır. İşe özgü tehlikeler tespit edilmeli ve belirlenmeli ve gereken teçhizat ve koruma önlemleri alınmalı. (Örn: Yardımcı tesisler, emniyet önlemleri teçhizat ve Ekipmanları, idari tesisler, sosyal tesisler ve Acil durum tesisleri) →Yararlanılan işlerle ilgili teknik taleplere bakış (Örn: İskeleler, İskele sınıfı, kaba İnşaata uzaklık, Sosyal tesislerde mekânsal ihtiyaçlar, Mevcut binadan faydalanma) →Yararlanılan tesislerle ilgili zamansal taleplere ya da koruma tedbirlerine bakış (Örn: İşin olası başlama zamanı, ve tesislerin kullanılması sınırlandırılmalıdır) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uygun talimatların yapılması ve düzenlenmesi Uyum Uyum özellikle aşağıdaki hususları gerektirir. →İhale edilen yüklenicinin onayı →Özel tekliften beklentiler →Gerekli önlemlerin somutlaştırılması ve tamamlanması</p>	<p>İhale Evrakları</p> <p>Uygulama Aşamasına Geçiş</p>	
--	---	---	--	--

NOT: Kılavuz (Rehber), Federal Enstitünün İş sağlığı ve İşyeri hekimliği hakkındaki ana sayfasından da indirilerek alınabilir.

Sağlık ve Güvenlik Planı'nın bileşenleri

İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili idari taahhüt kritik önem taşır. Nitekim Federal Almanya'da, idari taahhüdün varlığının kanıtı yazılı bir Sağlık ve Güvenlik Planı'dır ve bu çeşit bir planın en önemli bileşeni de sağlık ve güvenlik politikasıdır. Bu politikaya ek olarak politikayı ölçülebilir eylemlere dönüştüren hedefler bu planda yer almalıdır.

Bir sağlık ve güvenlik politikası, yüksek kalitede çalışma çevresi için idarenin taahhüdünün bildirimidir. Taahhüde vurgu yapmak için, şirketin en üst yöneticisi tarafından imzalanmaktadır. İyi yazılmış bir sağlık ve güvenlik politikası en azından aşağıdaki mesajları iletir;

- Şirket sağlıklı ve güvenli bir çalışma çevresi sağlamayı ve bu çeşit bir çalışma çevresinin yüksek önceliğe sahip olduğunu taahhüt eder.
- Tüm çalışanların sağlıklı ve güvenli davranış ve tavır içinde çalışacağı beklenir.
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna göre çıkarılan yönetmeliklere hazırlanan şirket kuralları ve talimatları uygulanır.

Şirket üst yönetimi taahhüdü genel ifadelerle sağlık ve güvenlik politikasını belirler. Sağlık ve güvenlik hedefleri bir sonraki adımdır ve taahhüdü daha belirli ve ölçülebilir ifadelerle tanımlar. Bir şirket tarafından belirlenen herhangi bir hedef gibi, sağlık ve güvenlik hedefleri organizasyonu yarışmaya itici bir meydan okuyuş gibi yeterince azametli ama inanılır olması bakımından yeterince gerçekçi olmaktadır. Hedefler aşırı düşük tutulursa çaba harcamaya ve dikkat göstermeye değmeyecek hedefler olarak görülür. Hedefler çok yüksek tutulursa erişilmesi mümkün olmayan bu yüzden inanırlılığa sahip olmayan boş vaat hedefleri olarak görülür. İnşaat şirketlerinin sağlık ve güvenlik planlarında yer alabilecek hedef çeşitlerine örnek olarak,

- Yıl boyunca sıfır ölümcül kaza
- İşle ilgili yaralanmalarda %25 azalma
- Kazalar nedeniyle zaman kaybında %40 azalma
- İşçilerin tazminat taleplerinde %30 azalma
- Eşya ve ekipman hasar masrafında %20 azalma
- Ramak kala kazalarda %25 azalma
- Çalışanların güvenlik eğitimlerine katılma oranını %100'e çıkarma,

verilebilir.

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı sürdürmede herkesin bir görevi vardır. Kapsamlı bir Sağlık ve Güvenlik Planı'nın bu kısmı Proje Yöneticileri'nin, İş Güvenliği Uzmanları'nın, İşyeri Hekimleri'nin ve çalışanların sorumluluklarını ortaya koyar. Ayrıca, her seviyede çalışanların sorumluluklarını yerine getirmek için nasıl sorumlu tutuldukları ve sorumluluklarını yerine getirmede başarısız olduklarında ne olacağı burada açıklanır.

Keza, cezai sorumluluklar bir şirketin sağlık ve güvenlik programında kritik kısımdır. Yalnızca kurallara sahip olmak ve bunları açıklamak yeterli değildir. Kurallara ve talimatlara uymamanın sonuçları olmaktadır. Sonuçlar, kapsamlı Sağlık ve Güvenlik Planı'nın disiplin politikasında meydana konulur. Disiplin bileşeni olmayan plan geçerliliği olmayan bir plandır.

Şantiye saha kontrolleri şirketin tüm sağlık ve güvenlik programının önemli bir bileşenidir. Kontroller, tehlikeli durumların kazaya veya yaralanmaya neden olmadan önce belirlenmesi ve yok edilmesi yoluyla yüksek kalitede çalışma çevresi sağlamanın proaktif yaklaşımını sunarlar. Sahada yapılan sağlık ve güvenlik kontrolü, şantiye teftişini gerçekleştirmenin etkili bir yoludur. Bu kontrol, çalışma alanları için uyarlanmış

bir kontrol listesi oluşturmayı gerektirir ve kontrol listesi kullanmak denetim gerçekleştirildiğinde rehber görevi görür.

Kayıt tutmanın sorumluluğu yasal mevzuata göre şirketin İş Güvenliği Uzmanları ile İşyeri Hekimine verilmiştir. Bu nedenle, Sağlık ve Güvenlik Planı'nda bu bileşen kaydının, kimin tutacağı ve hangi formun kullanılacağı şeklinde açıklanmalıdır.

Kapsamlı bir Sağlık ve Güvenlik Planı'nın hiçbir yönü yoktur ki, eğitim bileşeninden önemli olsun. İş sağlığı ve güvenliği eğitimi yeni çalışanların oryantasyonlarının bir parçası olarak ve iş mahalli ve pozisyonları değişen her çalışan için gereklidir. Buna ek olarak şantiyeye özel eğitim, yeni bir çalışanın işe başlamasına izin verilmeden önce sağlanır. Eğitimin güncellenmesi, yeni bilginin çalışanlara iletilmesi ve eski bilginin tazelenmesi için düzenli aralıklarla sağlanmalıdır.

Tıbbi destek ve ilk yardım kolayca ulaşılabilir olmalıdır. Tüm çalışanlar tıbbi destek ve ilk yardımı ne kadar çabuk yerine getirileceği bilmelidirler. Şirketler, şantiyede tıbbi destek sağlayabilirler veya üçüncü taraf sağlayıcılarına itibar edebilirler (itfaiye, acil tıbbi şirketler, ambulans hizmeti sağlayıcıları gibi). Şantiyelerde ilk yardım malzemeleri hazır bulundurulmaktadır. Belirlenmiş kişiler ilk yardımın temel ilkeleri üzerine eğitilmelidir.

Tüm çalışanlar acil bir durum olduğunda ne yapmaları gerektiğini bilmelidirler. İnşaat şantiyelerinde yangın, yapının göçmesi, deprem, sel veya diğer doğal veya insan hatası felaketler yanıt kalitesinin kritik olduğu acil durumlar yaratabilirler.

Sonuç olarak; "Sağlık ve Güvenlik Planı" gerçekleştirilmediği sürece o şantiyede çalışanların sağlığı ve güvenliğinin tam olduğu söylenemez. Planı gerçekleştirmek için çalışanların onu bilmesi ve içeriğini anlaması ön koşuldur. Çalışanlarla şantiyenin Sağlık ve Güvenlik Planı hakkında iletişim kurulması zorunludur ve yönetim çok fazla iletişim kuramayabilir. Ancak, bir plana sahip olmakla etkili bir politikaya sahip olma arasında ana fark iletişimdir.

İletişim bir şirkette ne kadar çaba harcanırsa harcasın daima mükemmel olmayan bir süreçtir. Çünkü, bazıları konuya özen göstermez, bazıları okumaktan hoşlanmaz. Bu yüzden, Sağlık ve Güvenlik Planı ile ilgili iletişim kurmak isteniyorsa, tekrar etmek ve farklı iletişim yolları kullanmak önemlidir. Aşağıdaki iletişim yolları sağlık ve güvenlik planının çalışanlara iletiminde kullanılabilir.

- Yüz yüze görüşmeler (Günlük kısa konuşmalar/toolbox talks)
- İlan tahtasına ilanlar
- İşgüvenliği Uzmanları tarafından yapılan toplantılar
- Yeni çalışan oryantasyonu
- Uyarı levhaları, posterler ve videolar

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

İÇİNDEKİLER

Amaç, Politika, Hedef ve Kapsam	2
Alt Yüklenicilerin Seçimi ve Sorumlulukları	2
Tedarikçilerin ve Kendi Adına İş Yapan Kişilerin Sorumluluğu	3
Şantiye Kurulumu Mobilizasyon	3
Organizasyon	4
İş Sağlığı Güvenliği Toplantıları	5
İş Sağlığı Güvenliği İşaretleri ve Posterleri	5
İş Sağlığı Güvenliği Eğitimleri	5
Kişisel Koruyucu Malzemeler	6
Yangın Önleme	7
İlk Yardım	6
Ramak Kala Olaylar, Kazalar ve Yaralanmalar	6
Denetim, Cezai Yaptırımlar ve Ödüllendirme Sistemi	7
Yüksekte Çalışma	7
Genel	7
İş İskeleleri	9
Asma Kuleler	9
Malzeme Kullanımı	9
Dış Cephe İşleri	10
Elektrik İşleri	10
Güvenli Nakil ve Kaldırma İşleri	11
Forklift Araçları	11
Vinçle Montaj İşleri	12
Yük Asansörleri	14
Kaldırma Ekipmanı	14
Yerden Kumandalı Vinçler	15
Sapanlama İşleri	15
İnşaat Ekipmanları	
Basınçlı Ekipmanlar	16
El Aletleri	16
Kaynak ve Kesme İşleri	18

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı:
Projenin Yeri:
Projenin Süresi:

Proje Müdürü:
Yapı Denetim Firması:
Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

1. Amaç, Politika, Hedef ve Kapsam

Bu Planın amacı, inşaat işinin güvenli bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli hususları tanımlayarak, çalışanlara en yüksek standartta bir iş güvenliğini sağlamalı bir kılavuz oluşturmaktır. Bu planın birincil amacı, şantiyede çalışan tüm kişilerin sağlığını korumak ve bu kişilerin veya 3. kişilerin yaralanmasını, kullanılan ekipmanın ya da tesislerin hasarla sonuçlanabilmesi kazaları önlemektir. Bu Plan, inşaat işinde çalışan tüm personele uygulanmalı, aynı zamanda sağlığı korumaya ve kaza önlemeye yönelik kuralları ve iş güvenliği programını kapsamalıdır.

Bu Planın gerçekleşmesi için firmamızın sağlık ve güvenlik politikası, şantiyeye tüm personele ve ziyaretçiler için güvenli ve sağlıklı bir ortam sağlamayı taahhüt etmelidir. Firma üst yönetimi iş sağlığı ve güvenliği hedeflerinin ölçülmesi yoluyla ve mevcut uygulanabilir. İş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun sağlık ve güvenlik sisteminin etkinliğini artırmak için çaba göstermelidir.

Bu Planın Hedefleri:

- Projenin bitimine kadar ölümcül kazaları yaşamama,
- Yapılan işle ilgili yaralanmaları %25 azaltma
- Kazalar nedeniyle zaman kaybını %40 azaltma
- İşçilerin tazminat taleplerinde %30 azaltma
- Tesis ve iş ekipmanı hasar giderlerini %20 azaltma Ramak kala kazaları %25 azaltma
- Çalışanların güvenlik eğitimlerine katılma oranını %100'e çıkarma,

Bu Plan, firmamız tarafından kurulan şantiye sağlık ve güvenlik düzenlemeleri, iş kaybının en aza indirilmesi, mevzuata uygunluk gereksinimlerini karşılamak ve uygulamak için tasarlanmıştır.

Bu Plan iş yerinde, aşağıda belirtilen aşamalarda yürütülmeli iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini kapsamalıdır.

- İş süreçleri irdelenerek risk analizlerinin yapılması,
- İş yerinde sağlık ve güvenlik eğitiminin sağlanması,
- Şantiyenin kurulması, işletilmesi ve kaldırılması (taşınması)
- İşin gerçekleştirilme süreci makine, ekipman ve alet kullanımı, periyodik kontrolleri

2. Alt Yüklenicilerin Seçimi ve Sorumlulukları

Ön Yeterlilik

Her teklif paketi alt yüklenicisi, iş sağlığı ve güvenliği bakımından ön yeterliğe tabi tutulmalıdır. Verilen tekliflerin kontrolünde, teklifin birim maliyeti ile birlikte olası tehlikelere karşı ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında zorunluluklara karşı alınacak önlemlere ayrılan bütçeleri öncelikli olmak üzere göz önüne alınarak değerlendirilmelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı:

Proje Müdürü:

Projenin Yeri:

Yapı Denetim Firması:

Projenin Süresi:

Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Sorumluluklar

Alt yükleniciler, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerde belirtilen hükümlere ve yapılan işin özeliğine, gelişen teknolojinin gereklerine uymalı ve Proje Müdürü ve onun atadığı, uygulama Koordinatörü ve ona bağlı iş güvenliği uzmanı ile iş birliği içerisinde olmalıdır.

Alt yükleniciler, yapmayı taahhüt ettiği işlerinde çalıştırdığı çalışanlarına karşı doğrudan doğruya işveren durumundadır. Bu nedenle, şantiyede kendine ayrılan yerde ve işlerde iş kazası ve meslek hastalıkları olmaması için, İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatında yer alan tüm önlemleri, hiçbir uyarı veya yazışmaya gerek kalmadan almak ve işyerinde uygulanmakta olan kurallara uymak, her türlü araç ve gereçten sağlamak, işyerinde bulundurmamak, çalışanlarına kullanılmak ve bu konularda çalışanlarına 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen hükümlere göre sürekli eğitim vermek zorundadır.

Alt yükleniciler, çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlamakla yükümlüdür. Verilecek eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi halinde veya yeni teknoloji uygulanması halinde olmalıdır. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve planlı olarak düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır.

Alt yükleniciler, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim belgesi ve mesleki yeterlilik belgesi olmayan çalışanı çalıştırmamalıdır. Mesleki eğitim sertifikası, "Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılmalılarının Mesleki Eğitimine Dair Yönetmelik" ile "Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ"ine uygun olmalıdır.

Alt yükleniciler, çalışanlarının şantiyeye giriş işlemlerini 4857 sayılı ve 5610 sayılı yasaların öngördüğü şekilde yaptırmalıdır. Alt yükleniciler, çalıştırdığı kişi dışında hiçbir kimseyi Asil İşveren'in iznini almadan şantiyeye sokulmamalı, kendisi veya elemanları da kendi çalışma alanları dışında dolaşmamalıdır.

Alt yükleniciler, taahhüt ettiği işte tam güvenliği sağlamak için şantiyede uygulanmakta olan "İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama Yöntem Talimatları"na tamamen uyulmalıdır. Adı geçen Yöntem Talimatlarında belirtilmemiş olan ve işin yürütüm şartları nedeniyle yeni ortaya çıkmış olan tehlikeleri belirlediğinde "Tehlike Bildirim formu" ile işveren'in İSO Koordinatörüne bilgi verilmelidir,

Alt yükleniciler, kendilerine ayrılan yerlerde, düzenli olarak iş güvenliği denetimlerini ve kontrollerini yapmak ve bu planın içerdiği İş Güvenliği Programını uygulamak üzere iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu olmalı bir işgüvenliği Uzmanı'nı atamalıdır. Bu uzmanın yapacağı kontroller, alt yüklenicinin sorumluk alanındaki, gözlemlenen güvenli olmayan durum ve davranışları gidermek üzere yapılmalıdır.

Alt yükleniciler, şantiyede kendi çalışanını çalıştırması esastır. Başka bir işverene ait çalışanı geçici süre ile de olsa hiçbir şekilde çalıştırmamalıdır. Ancak, iş yükünün artması halinde kendisine alt başka bir işyerinde çalışmakta olan çalışanını devir sırasında yazılı rızasını almak suretiyle ve yapmakta olduğu işe benzer işlerde çalıştırmak koşuluyla geçici bir süre şantiyede çalıştırılabilir. Bu takdirde "Alt yüklenicinin geçici iş ilişkisi ile çalıştırdığı işçinin işe başlama formu" doldurulmadan şantiyeye girişini yaptırmamalıdır. Bu formda, kişinin hangi görevle, ne kadar süre ile görevlendirdiği yazılmalı ve iş güvenliği eğitimi verildikten sonra şantiyede çalışmasına izin verilmemelidir. Öte yandan, alt yükleniciler uzmanı olmadığı işin yapılması gerektiği hallerde çok kısa süre olmak kaydıyla başka bir firmanın işçisini geçici bir süre şantiyede çalıştırabilir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı:

Proje Müdürü:

Projenin Yeri:

Yapı Denetim Firması:

Projenin Süresi:

Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

3. Tedarikçilerin ve Kendi Adına İş Yapan Kişilerin Sorumluluğu

Şantiyede kendi adına iş yapan ve yanında çalışan çalıştırmayan kişiler ile projenin tamamlanmasında profesyonel katkı sağlayan tedarikçiler, şantiyede yapılan çalışmalara bizzat katılmasalar bile, şantiyede mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının sürdürülmesi için özellikle; Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği'nin İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinin ve Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmeliğinin hükümleri dahil olmak üzere tüm çalışma mevzuata hükümlerine riayet edilmeli ve bu konuda mevzuatta öngörülen veya işin gereği alınması gereken her türlü önlemleri alınmalıdır.

4. Şantiyenin Kurulumu (Mobilizasyon)

Şantiye sınırları belirlenip etrafı 150 CM. yükseklikte tahta/saç perde ile çevrilmelidir. Şantiyeyi sınırlayan bu perdenin muhtelif yerlerine "izinsiz şantiyeye girmek yasak ve tehlikelidir" yazılı uyarı levhaları yerleştirilmelidir.

Proje yönetimi tarafından uygun bir şantiye yerleşim ve altyapı planı hazırlanmalıdır. Şantiye yaklaşım yolları planlanmalı ve bu planlar hazırlanırken mevcut durum göz önünde bulundurulmalıdır.

Şantiye yerleşim planına, şantiyede yer alacak yardımcı üniteiler (yemek yeme ve yalma yerleri ile banyo ve duş), kule vinç sahası ve malzeme istif yerleri, aydınlatma direklerin yerleri, atık toplama alanları, konteyner yerleri, yangın tüpü yerleri, acil kaçış ve toplanma belgeleri vs. özel olarak işlenmelidir

Yapılan sözleşme hükümlerine uygun olarak saha teslim alınmalı ve protokol imzalanmalıdır. Bu protokolda yer teslim tarihi, sahanın plankotesi ve varsa sözleşmeye bağlı olarak yer teslimi öncesi yapılması gereken işlerin durumu belirtilmelidir. Bu protokolü imzaladıktan sonra yer teslimi kaydedilmelidir.

Şantiyeye yeni giren çalışanlara verilmek üzere ISG bilgilendirme dökümanından yeteri sayıda sağlanmalıdır.

Şantiye kurulmasında görev alacak çalışanlara güvenlik önlemleri hakkında eğitim verilmelidir.

Şantiyeye konulacak ecza dolabında bulunması gereken ilaç, araç ve gereçler belirlenerek bunlar temin edilmelidir.

İnşaat aşamasında şantiyenin muhtelif yerlerine monte edecek sağlık ve güvenlikle ilgili uyarı levhalarının sayıları belirlenmeli, mevcutlar incelenmeli, eksik olanların temini için girişimde bulunulmalıdır.

Organizasyon

Alt yükleniciler: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümleri doğrultusunda İş Sağlığı ve Güvenliği önlemlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, çalışanların ilk yardım ve acil tedavisi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, "Ortak Sağlık Güvenlik Birimi (ISGB) ve/veya İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi (ISGB)" nin emir ve talimatlarına aynen uymalı ve bu birimin tüm giderlerine PERSONEL sayısı oranında katılmalıdır. Ayrıca Alt yükleniciler, çalıştıracakları her 10 personeli için 1 sertifikalı ilk yardım elemanı bulundurmalarıdır.

Bu Planın kapsadığı İş Güvenliği Programı, şantiye yöneticisine anılan birim yöneticisi tarafından doğrudan rapor vermeli ve bu Birimim tarafından yürütülmelidir Bu Birimin Müdürü, İş Güvenliği pro-

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

gramının uygulanmasından ve iş grupları içinde geniş kapsamlı bir kaza önleme programının kurulmasından sorumlu olmalıdır. Adı geçen Birimin elemanları, şantiye alanında düzenli saha kontrolleri yapmalı ve gerekli düzeltici önlemleri alarak, şantiye yöneticisine saha kontrollerine ilişkin raporları hazırlamalıdır.

Adı geçen Birimin Müdürü, ayrıca, ilgili taraflar ve iş gruplarının katılacağı haftalık İş Güvenliği toplantılarının koordinasyonundan da sorumlu olmalıdır.

5. İş Sağlığı Güvenliği Toplantıları

İş Sağlığı Güvenliği toplantısı, şantiye yöneticisinin başkanlığında haftalık olarak yapılmalıdır. Bu toplantıda alt yüklenicilerin şantiye şefleri de bulunmalıdır. Toplantıda, noter onaylı Defter'deki tespit ve önerilerin yerine getirilip getirilmediği konuşulmalıdır. Toplantı notları, yorumlar ve öneriler, İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı israfından tutulmalı ve tüm katılanlara ve ilgililere dağıtım yapılmalıdır.

6. İş Sağlığı Güvenliği Uyarı İşaretleri ve Posterleri

İş Sağlığı ve Güvenliği uyarı işaretleri ve posterler, yapılan risk değerlendirmesi sonuçlarına göre; iş organizasyonu ve toplu korunma önlemleriyle risklerin giderilemediği veya yeterince azaltılmadığı durumlarda, bulundurulacak ve uygun şekilde kullanılmalıdır. Posterler ve işaretler, kazaları ve yangınları önlemeye yönelik olarak görsel bir şekilde hazırlanmalıdır Genel bilgilerin, iş bültenlerinin ve iş güvenliği bildirimlerinin yer aldığı, genel bir bülten panosu, şantiyenin ana ofis binasında bulunmalıdır.

7. İş Sağlığı Güvenliği Eğitimleri ve Çalışanların Bilgilendirilmesi

Şantiyeye gelen her yeni çalışan ve/veya alt yüklenici çalışanlarına, iş sağlığı ve güvenliği konusunda kendilerinin uymaları gereken resmi dökümanların ismi, özetle içerikleri açıklanmalı söz konusu dökümanlar çerçevesinde üstlendikleri sorumluluklar hakkında bilgi verilmelidir. Hazırlanmış bulunan resimli güvenlik broşürü dağıtılmalı ve birlikte incelenmelidir. İş güvenliği araç ve gereçlerinin kullanımı uygulayacak şekilde anlatılmalı, yararları, korunmaları ve bakımları açıklanmalı, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili işaretlerin anlamı açıklanmalıdır. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilmeli, gerektiğinde ve planlı olarak düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır.

Çalışan temsilcileri de özel olarak eğitilmelidir.

Şantiyede tüm çalışanlar, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim belgesi ve mesleki yeterlilik belgesi bulunmadığı takdirde çalıştırılmamalıdır. Mesleki eğitim sertifikası, "Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimine Dair Yönetmelik" ile "Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ"ine uygun olmalıdır

İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilmemelidir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreye işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilmelidir.

Şantiyeye dışarıdan gelecek misafirlere uygulanacak güvenlik planı ve prosedür tanımlanarak güvenlik elemanları bu konuda bilgilendirilmelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Acil durumlarda gecikmeden yardım alabilmek için, en yakın hastane, karakol, jandarma, itfaiye, ambulans telefonları kolay görülebilecek yerlere yazılmalı, ilgili elemanlar bu konuda ayrıca bilgilendirilmelidir.

9. Genel Kurallar

9.1 Kimlik Tanımlama (Yaka Kartı)

Şantiyede alanında çalışan tüm personel, yaka kartlarını yollarında sürekli taşınmalı, şantiye sahası içinde bulunduğu sürece baretlerinin üzerinde işverenin logosunu isimlerini ve kan grubunu gösteren etiketi bulundurulmalıdır.

9.2 Kişisel Koruyucu Malzemeler

Tüm çalışanlar, inşaat alanı içinde baret, iş güvenliği ayakkabısı (çelik burunlu ve tabanlı), uygun iş elbiselerini daima giymelidir. Kişisel koruyucu ekipman veya cihazlar çalışanın işvereni tarafından sağlanmalı, kullanılmaları zorunlu kılınmalıdır.

Toz uçuşan parçalar veya sıçrama riski olan sıvılar vb. iş yeri ortamı koşullarına bağlı olarak, koruma gözlükleri veya yüz siperleri kullanılması zorunlu olmalıdır. Uçuşan parçalara neden olabilecek, çekiçle vurma, öğütme, kazıma veya yontma gibi işlemler sırasında darbeye dirençli gez koruyucular kullanılmamalıdır. Kaynak ve metal kesme işleri sırasında, uygun göz koruyucunun veya maskeler, taktırılmalıdır. İş esnasında operasyonu gözlemlemek amacı ile işin yakınında bulunan kişiler de benzer şekilde korunmuş olmalıdır. Kontak lens kullanımından kaçınılmalıdır. Mümkünse, kaynak işlemleri sırasında, kaynak arkı parçaları gözün kornea tabakasının çizilmesine sebep olabileceğinden, bu gibi hallerde kontak lens kullanımı gerekmesi halinde olağanüstü önlemler alınarak kullanılmalıdır.

Çalışma sahalarında seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilmeli, iş iskeleleri, askılı çalışma platformları (asma iskele), çelik yapı veya stabil olmayan işlerde, toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulamasının mümkün olmadığı, daha büyük tehlike doğurabileceği geçici olarak kaldırılmasının mümkün olmadığı hallerde, yapılan işlerin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak paraşüt tipi emniyet kemeri sistemleri veya benzeri güvenlik sistemlerinin kullanılması sağlanmalıdır. Çalışanların gürültülü makinelerin yakınında aşırı gürültü seviyelerine maruz kalmaları halinde özellikle kapalı alanlarda çalışana kulaklık kullanılmalıdır. Yüksek gürültü seviyelerinin bulunduğu alanlar belirlenerek uyarı levhaları asılmalıdır.

İş yeri ortam şartlarına göre yaralanmalara neden olabilecek korozif veya zehirli maddelerle çalışırken, kazıma (raspa) veya kumlamadan sıcak veya soğuk işlemlerden, elektrik çarpmasına karşı korunmak için uygun tipte eldivenler giyilmelidir. Sıcak ekipmanlarla çalışırken, normal eldivenlerin yetersiz kaldığı durumlarda, deri veya avuç içi deri malzemeli eldivenler kullanılmalıdır. Korozif tahriş edici kimyasallar veya cilde temas halinde zararlı olabilecek bu türden malzemelerle çalışırken, kauçuk veya neoprene malzemeli eldivenler kullanılmalıdır.

9.3 Trafik Kuralları

İş Makineleri, mesleki eğitim belgesi ve mesleki yeterlilik belgesi olan ve deneyimli sürücüler tarafından işletilmelidir. İnşaat işi için kullanılan araçlar hariç lüm araçlar, belirlenmiş alanlarda park edilmelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Motorlu araçlar ve diğer mobil ekipmanlar, yangın hidrantlarının, yangın söndürücülerin yanına, bina çıkışlarına, yürüme yolları vb. yerlere park edilmemelidir. Genel bir kural olarak tüm özel araçların inşaat alanına girişi yasaklanmalıdır. İnşaat alanındaki çalışan tüm kişiler, sadece tanımlı olan giriş ve çıkışları kullanılmalıdır.

9.4 Temizlik ve Düzen

Tüm malzemeler, ekipmanlar ve düzenekler tanımlı alanlarda düzgün bir şekilde depolanmalıdır. Tüm hurdalar ve atık malzemeler toplanmalı ve günde en az bir defa tanımlanmış alanlara boşaltılmalıdır.

Yangın Önleme

Ofislerde, yemekhanelerde, yatakhanelerde, atölyelerde, depolarda, depolama alanlarında ve inşaat alanlarında yeterli sayıda yangın söndürücü temin edilmelidir.

Tüm inşaat alanları, bekleme odaları, ofisler, atölyeler ve depo avluları günlük olarak temizlenmelidir.

Tüm mutfak çöpleri, diğer çöpler, kağıtlar ve talaş, çalışma alanlarından günlük olarak temizlenmeli ve önceden belirlenmiş boşaltım alanına nakledilmelidir.

Kahve makinesi gibi ısıtıcı cihazlar ve/veya soğutucu ekipmanların emniyetli bir şekilde muhafaza edilmelidir. Yatakhanelerde, pişirme ekipmanı bulundurulmamalıdır.

Tüm jeneratör/kaynak ve kesme ekipmanları, günlük olarak kontrol edilmelidir. Güvenli olmayan olduğu anlaşılan hiç bir ekipmanın kullanılmasına izin verilmemelidir. Böyle bir ekipmanın kullanılması durumunda, yerel yangın ve iş güvenliği yönetmelikleri doğrultusunda hareket edilmelidir.

Alevlenebilir ve yanıcı tüm sıvılar ve gazların kullanılması veya bunların depolanması, yetkili bir personelin denetiminde yapılmalıdır.

Alevlenebilir sıvılar ve gazların depolandığı ve kullanıldığı yerlerde, tutuşturma kaynaklarının bulunması yasaklanmalıdır.

Çöp, çalılar veya diğer yanıcı malzemeler, yanıcı veya alevlenebilir sıvıların depolandığı alanlardan uzaklaştırılmalıdır.

Parlayıcı sıvıların ve gazların depolandığı, işlendiği veya kullanıldığı tüm binalar ve odalar, uygun sekide havalandırılmalı ve buralara "Sigara İçilmez" levhası asılmalıdır.

Boya, vernik, tiner ve diğer parlayıcı boya malzemeleri içeren ambalajlar, kullanılmadığında sıkı bir şekilde kapatılmalıdır.

11. İlk Yardım ve Acil Durum

Şantiye Yöneticisi, yasa ve yönetmeliklerin gerektirdiği şartları sağlayacak şekilde ve şantiyedeki tüm çalışanlara hizmet verecek büyüklükte ilk yardım ve kurtarma tesislerini sağlamalıdır. Alt yüklenicilerin her biri, kendi yaptıkları işe uygun "Acil Durum Planı" hazırlamalıdır. Ciddi yaralanmalarda, şantiyedeki revirde yapılan, ilk yardıma ilişkin tıbbi müdahaleyi takiben, yaralı derhal en yakın hastaneye götürülmelidir. Yangın çıkması halinde, yangını gören kişi, derhal şantiye Yöneticisine haber vermek, yangına yakın

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

bir mahalde çalışanlar, yangının küçük olması halinde yangın söndürücülerle yangının söndürülmesine çalışmalıdır.

Büyük yangınlarda ise, itfaiye derhal aranmalıdır. Şantiyedeki tüm inşaat işleri durdurulmalı ve tüm iş makineleri ve elektrik şalterleri kapatılmalıdır. Tüm personel derhal tahliye edilmelidir.

Ramak Kala Olaylar, Kazalar ve Yaralanmalar

İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı, şantiye çalışanını ilgilendiren tüm kazalar ve olaylar için kazanın/olayın ciddiyetini de göz önüne alarak bir kaza/olay raporu yayınlamalı ve rapor şantiye yöneticisine iletmelidir.

Kaza/olay istatistikleri aylık olarak derlenmelidir. Tüm kazalar/olaylar, derhal şantiye yöneticisi ve İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı tarafından, kaza/olayın sebeplerini ortaya çıkarmalı ve benzer kazalar/olayların meydana gelmemesi için gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak için araştırılmalıdır.

Tüm kazalar/olaylar, olayın araştırma sonuçları ve önleyici tedbirlere ilişkin önerileri de içerecek şekilde gecikmeden dokümanite edilmelidir.

Denetim, Cezai Yaptırımlar ve Ödüllendirme Sistemi

Proje Yönetimi, Alt yüklenicilerin çalışanını işyerinde, iş sağlığı ve güvenliği konularında, kendi iş güvenliği yöneticisi tarafından denetlemeli, bu konularda talimatlar verebilmelidir. Alt yüklenici, verilecek, gerek yazılı, gerekse sözlü talimatları geciktirmeden ve itiraz etmeden yerine getirmelidir.

Yapılan sözlü uyarılara rağmen, Alt yüklenici tarafından bu plandaki hükümlerin ihlalinde, saniye iş güvenliği uzmanı tarafından tespit edilecek noksanlıklar, Alt yükleniciye yazılı olarak bildirilmeli, verilen süre içerisinde yerine getirilmediği takdirde, her bir hususa cari asgari ücretin en az yarısı miktarında para cezası uygulanmalıdır. Bu ceza alt yüklenicinin tahakkuk edecek en yakın Hakedişinden kesilmelidir.

Ayrıca Proje Yönetimi, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığı, iş kazası oranının az olduğu en iyi alt yüklenicisini belirlemesi, her ay bir alt yüklenicinin iş sağlığı ve güvenliği açısından ayın en iyi alt yüklenicisi adı altında ödüllendirmesi, iş güvenliği tedbirlerinin artırılması açısından, yararlıdır. Ayrıca, şantiyede kendi içerisinde yapmış olduğu, değerlendirmeler neticesinde, ayın iş güvenliği açısından, en iyi işçisini seçerek, ödül vermeli, tüm şantiye çalışanlarına duyurarak, işçilerin motivasyonunu artırmalıdır.

Yüksekte Çalışmalar

Genel

Çalışma sahalarında seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilmeli ve yükseklikte yapılan tüm işler için, iş iskeleleri, rampalar, seygar merdivenler ve platformlar temin edilmelidir.

İş iskelelerinin, rampaların ve platformların montajı, sökümü, mdifikasyonu ve veya yerinin değiştirilmesi, kalifiye yetkili kişilerce yapılmalıdır.

İş iskelelerinin rampaların ve platformların montaj alanlarına, yetkisiz kişilerin, girmesi yasaklanmalıdır.

İş iskeleleri, rampalar ve platformları, yağ, gres, çamur veya diğer malzeme veya ekipmanlardan arındırılmış şekilde bulunmalıdır.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

İş iskeleleri, rampalar ve platformların taşıyabileceği maksimum izin verilebilir yükü gösteren etiketli üzerlerinde bulundurulmalıdır.

İş iskeleleri, rampalar, platformlar ve geçitlerde kullanılan tahta malzemeler iyi kalitede olmalıdır.

Türm iskeleler, rampalar ve platformlar, günlük olarak kontrol edilmeli ve herhangi bir hasar veya güvenli olmayan kısım İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı'na rapor edilmelidir. Hasarlı kısımların onarımı veya değiştirilmesi işi, diğer çalışanların alanına girişinden önce, yetkili bir personel tarafından yapılmış olmalıdır.

Toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı yüksekte yapılacak çalışmalarda, yapılan işlerin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak paraşüt tipi emniyet kemeri verilmelidir. Çalışanlara bu sistemlerle beraber yapılan işe ve standartlara uygun bağlantı halataarı, kancalar, halkalar, sapanlar ve benzeri bağlantı tertibatları ile yalay ve dikey can halatı ve düşüş tutucular verilerek kullanımı sağlanmalıdır.

İş İskeleleri

Ön yapımlı bileşenlerden oluşan cephe iskeleleri ve iskele şeklinde kullanılan geçici iş ekipmanlarının, TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 VE TS EN 12811-3 standartlarına ve ilgili diğer ulusal standartlara, konu ile ilgili ulusal standart bulunmaması halinde ilgili uluslararası standartlara uygun olması sağlanmalıdır.

Asma iskeleler, cephe platformları, güç kaynağıyla veya elle çalışabilen, sabit veya hareketli, daimi veya geçici asılı erişim donanımları ve bu donanımı oluşturan parçaların ilgili ulusal standartlara, konu ile ilgili ulusal standart bulunmaması halinde ilgili uluslararası standartlara uygun olması sağlanır.

Seçilen iskelenin kurulum ve kullanım şekline göre sağlık ve dayanıklılık hesapları üreticiden temin edilmeli, mevcut değilse yapılmalı veya yaptırılmalıdır. Bu hesaplar yapılmadan veya yapılan hesaplar sonucunda iskelenin güvenli olmadığını tespit edilmesi halinde iskeleler kullanılmamalıdır.

Mobil Platformlar

Kullanılmalı yüke göre kapasitesi uygun araç seçilmeli ve güvenli alan ve zeminlerde kullanılmalıdır.

Kişisel Platformların güvenli olarak çalışabilmek için çalışmalı çalışanlara önceden sertifikalı eğitim aldırılmalıdır.

Rüzgar hızları ölçümleri, platformun çalışacağı yerde ve yükseklikle anenometre ile yapılmalıdır

Platformda çalışırken merdiven kesinlikle kullanılmamalıdır. Yüksek gerilimin bulunduğu yerlerde bu platformlarla çalışılmamalıdır. Çalışma platformlarında emniyet kemersiz çalışılmamalıdır.

Malzeme Kullanımı

Malzemeler, çöp ve aletler yüksek seviyelerden aşağıya veya zemine atılmamalıdır Malzemeleri zemin üzerine indirirken veya hareket ettirirken, şut, torba, ipli bir konteynır gibi uygun cihazlar veya emniyetli bir şekilde bağlanmış bu cihaz kullanılmalıdır.

İş esnasında, formenler tarafından dikkatli bir şekilde işi gözletlenmelidir. GİRİLMEZ ve YUKARIDA TEHLİKELİ ÇALIŞMA vb uyarı levhalarını sağlanmalı ve çalışılan alan emniyet bantları ile çevrilmelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Fazla malzemeler, çalışma alanının zeminine veya kaçış yolları üzerine yerteştirilmemelidir.

Malzemeler, aletler ve ekipmanlar, düşme riskine karşı gerekli önlemler önceden alınmadan çalıştırılmamalıdır.

Dış Cephe İşleri

Binanın dış cephesinde yapılacak montajlar, metal borulu tiple iş iskelesi, iç cephesinde ise seygar iskeleler kullanılarak yapılmalıdır.

Genel İş Sağlığı ve güvenliği gereklilikleri, bu planın 13. maddesinde iş iskeleleri ve asma iskeleler bölümlerinde açıklanmıştır. Asma iskeleler, çatı ve parapetler üzerine, payandalarla (askılı kirişlerle) yerleştirilmelidir. Kubbe ve geçitlerdeki çelik işleri, metal borulu iş iskeleleri ile ve özel yükselen platformlarla monte edilmelidir. Beton duvarların montajı, asma iskeleler ile yapılmalıdır.

Dış cephe kaplama malzemesi, ilgili katlara malzeme elemanları kullanılarak dağıtılmış olmalıdır veya dışarıdaki bir kule vinç vasıtasıyla kaldırılmış olmalıdır. Asma iskeleler, duvarla arasında 50 cm'den fazla açıklık kalmayacak şekilde yerleştirilmelidir.

Asma iskeleler, malzeme nakli için kullanılmamalıdır. Asma iskelenin üzerinde sadece 2 kişi bulunmalı ve iş için gerekli malzemelerin kullanımına, tanımlanmış yük limitlerine göre izin verilmelidir.

Payandaların tekerlekleri, asma iskelenin kullanımı süresince, daima sabitlenmiş olmalıdır.

Asma iskeleler, İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı tarafından özel önlemler alınmadığı sürece, normalde 40 km/saat den fazla rüzgar hızında kullanılmamalıdır.

Asma iskeleleri bir yerden bir başka yere hareket ettirirken, platform içerisinde hiç kimse ve/veya ekipman olmamalı, üzeri boşaltılmış olmalıdır.

Platform üzerinde hiç bir zaman 2 kişiden fazla kimse bulunmasına izin verilmemeli ve bu kişiler daima paraşüt tipi iş emniyet kemerlerini ve kancalı iplerini binaya bağlı can halatlarına bağlamalıdır.

Asma iskelenin çelik halatları (üzerinde, herhangi bir obje bulunmamalı ve üzerinde herhangi bir ek yeri veya bükülme bulunmamalıdır. Binaya veya monte edilen elemanlara hasarı önlemek için kılavuz tekerlekler kullanılmalıdır.

Asma iskelelerin operasyonu sırasında, aşağısında hiç kimsenin bulunmasına izin verilmemelidir. İşin sonunda, asma iskeleler zeminde park edilmiş olmalıdır.

Asma iskeleler, imalatçının işletme ve bakım talimatlarına göre kullanılmalı ve bakımı yapılmalıdır. Periyodik kontroller, İş Ekipmanlarının kullanımında Sağlık ve Güvenliği Şartları Hakkında Yönetmeliğe, bakımları ise imalatçının kontrol kılavuzları doğrultusunda yapılmalıdır.

Asma iskelelerin majör değişiklikleri veya onarımlarında, gerekli testler ve kontrolleri yapılmış olmalıdır. Herhangi bir normal dışı durum derhal İş Sağlığı Güvenliği Uzmanına rapor edilmelidir.

Elektrik İşleri

Tüm elektrik işleri, ehliyetli ve deneyimli çalışanlar tarafından yapılmalıdır. Ekipmanlar, kilitlemek veya yetkisiz kişilerin kullanımını önleyecek şekilde güvenli hale getirilmelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Cihazların elektrik akımını geçtiği kısımlar ve kablo şebekesi, tüm çalışanları ve temasta olabilmeli objeleri korumak üzere etkin bir şekilde emniyet altına alınmalıdır.

Tüm ekipmanlar ve kablo şebekesi, günlük olarak operatör tarafından işe başlamadan önce kontrol edilmelidir Tüm elektriksel devreler topraklanmış olmalıdır

TEHLİKE, GİRİLMEZ vb, ikaz işaretleri veya posterler, elektrik dağıtım panoları, şalter panoları ve havadaki veya yeraltındaki kabloların bulunduğu tehlikeli yerlere asılmalıdır.

Tüm iletkenler ve ekipmanlar, aksine belirgin bir kanıt olmadığı sürece, "AKIM GEÇİRİR" olarak kabul edilmelidir.

Elektriksel cihazın durumu hakkında bir şüphe var ise (kablolar ve yalıtımlar dahil) elektrikçi tarafından kontrolü, onarımı ve değişimi yapılmadan kullanılmamalıdır. Cihazın hızı, sıcaklığı, gürültüsü, titreşimi, basıncı, debisi, voltajı, akımı ve ortamda kokuda anormal değişiklikler, rapor edilmeyi gerektiren bir arızaya işaret ediyor olabilir.

Elektrikli ekipmanları kullanırken, eller, ayakkabılar ve elbiseler kuru olmalıdır. Herhangi bir elektrikli ekipmanın civarında su kullanılmamalıdır.

Cihaz, sıcaklığın aşırı derecede artmasına sebep olmamalı, toz birikimine karşı korunmalıdır. Isı veya ışık geçirgen parçalar, yüzey sıcaklığının artmasına sebep olabileceğinden boyarmalı veya üzeri örtülmelidir.

Elektrik çarpması nedeniyle oluşabilecek yaralanmaları önlemek için konveyörler, vinçler, pompalar, öğütücüler ve benzeri tüm elektrikli ekipmanlar devre kesicilerle tesis edilmiş olmalıdır.

Geçici şalter panoları, suya veya neme karşı yeterli koruması sağlanmış metalden yapılmış olmalıdır.

Şalter panoları, çalışma alanının yakınında, zeminden veya çalışılan döşemeden 80 cm. veya daha yüksekte monte edilmiş olmalıdır.

Yeterli sayıda şalter panosu yeterli kapasitede temin edilmiş olmalıdır. Şalterler ve sigortalar, devreyi koruması için, uygun kapasitede olmalıdır. Standard kapasitenin üzerinde aşırı yüklemeyi yasaklanmış olmalıdır.

Şalter panosunun kontrol ve bakımını yapan kişinin adı, her şalter panosunun üzerinde bulunmalıdır. Servise alınan ekipmanın adı ve numarası her bir şalter için, şalter üzerinde etiketlenmelidir.

Şalter panoları, vinil yalıtımlı telle topraklanmalıdır. Sigorta yerine bakır veya çelik tel kullanımı kesinlikle yasaklanmış olmalıdır. Kabloların, bir şalter üzerinden çoklu bağlantılar şeklinde yapılması yasaklanmış olmalıdır.

Kontrol veya onarımlarda, şalterlerin elektrik akımı kesilmeli ve pano kilitli tutulmalıdır

Metal iş iskeleleri veya çelik yapıların olduğu yerde yapılan elektrik tesisatı işlerinde, kısa devreleri veya elektriksel şokları önlemek için topraklama gibi özel önlemler alınmalıdır. Topraklamada, kablonun topraklama çubuğunun tamamen toprağa gömülü olduğundan emin olunmalıdır. Tüm elektrik ekipmanların topraklama tesisatlarında, çinko veya çelik civatalar ve somunlar kullanılmış olmalıdır.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı:
Projenin Yeri:
Projenin Süresi:

Proje Müdürü:
Yapı Denetim Firması:
Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Güvenli Nakil ve Kaldırma İşleri

Forklift Araçları

Forklift şoförü hareketli parçaların ve tekerleklerin günlük olarak kontrolünü yapmalıdır. Arızalı frenler, kontroller, ışıklar, akü, kaldırma sistemi, direksiyon mekanizması veya sinyal ekipmanı, aracın kullanımından önce onarılmış olmalıdır.

Kalifiye bir kişi, aracı her ay etraflıca kontrol etmiş olmalıdır. Her denetlemeden sonra, denetçi, denetleme defterine gözlemlerini yazmalıdır.

Forklift araçlarının periyodik Kontrolleri, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre, bakımları ise, imalatçının direktiflerine göre yapılmalıdır.

Kapasiteyi ve güvenli çalışmayı ekleyebilecek türden araçla ilgili değişiklikler imalatçının yazılı teyidi olmaksızın yapılmamalıdır. Forkliftin operatörü, imalatçının işletme el kitabında açıklandığı şekilde, güvenli çalışma ile ilgili eğitimi almış olmalıdır,

Akü şarjı ve değişimi veya dolumu, yetkili personel tarafından tanımlanmış alanlarda yapılmalıdır.

Forklift kamyonlarının tehlikeli alanlarda izinsiz çalışmasına izin verilmemelidir. Forklift kamyonları, çalışanları taşıma veya kaldırma amacı ile kullanılmamalıdır.

Forklift kamyonları, vitesi boшта, iteni park durumunda, çatalları indirilmiş ve motoru kapatılmış olduğuna emin olunmaksızın asla başıboş durumda bırakılmamalıdır

Vinçle Montaj İşleri

Montaj planı ve prosedürü, İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı ve işverenin saha şefi tarafından en ince ayrıntısına kadar kontrol edilmiş olmalıdır.

Vincin yerleştirileceği zeminin dayanımı önceden tetkik edilmiş olmalıdır. Gerekirse, yeteni dayanım da temel kaideleri kullanılmalıdır.

Sadece yetkili, ehliyetli kişilerin, vinci işletmesine veya kaldırma ekipmanına işaret vermesine izin verilmelidir.

Forman ve işaretçi, işe dair kurulan bir işletim sistemi altındaki, her bir montaj işi için tayin edilmiş olmalıdır. Yükleme işini gözteyebilmeleri bir yerde durmalı ve vincin çalışması sırasında vinç operatörü tarafından rahatlıkla görülebilmeleri bir konumda bulunmalıdırlar. Bayraklarla ve ıslıkla (düdükle) sinyal verilmesi şekilde bir ortak sinyal yöntemi kullanılmalıdır,

Montaj için kullanılmalı vincin kapasitesi, dikkatli bir inceleme neticesinde saptanmış olmalıdır

Toplam kaldırma ağırlığı ve kurumu yapılacak ekipmanın ağırlık merkezi, kurulum öncesinde, dikkatli bir şekilde kontrol edilmelidir.

İşe başlanmadan önce, frenlerin durumu ve fonksiyonelliği, sınır düğmeleri, devrilmeyi önleyici cihazlar, tel ipler ve kaldırma cihazları kontrol edilmeli ve vincin yüksüz olarak test işletimi yapılmış olmalıdır. Bir-

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

incil kontrol olarak ekipman kaldırılmalı ve zeminden 10 cm. yükseklikte tutulmalıdır. Bu durumda iken tüm elemanların fonksiyonelliğinin uygun olup olmadığı kontrol edilmeli ve incelenmelidir. Riskli durumların saptanması halinde, kaldırma işi derhal durdurulmalıdır.

Şiddetli rüzgar veya sağanak yağmurlar gibi sert hava koşullarında, kaldırma işi yapılmamalıdır.

Tüm vinçlerin yatay pozisyonda emniyetli bir şekilde kalması sağlanmalı ve paydaların altına çelik levhalar veya kare kalaslar sağlam bir şekilde yerleştirilmelidir ve daha sonra başlama pozisyonunu takiben darbeye dayanıklı millerle emniyet altına alınmalıdır.

Operatör, kaldırma işlemi esnasında vinci terketmemelidir.

Vincin çalışması sırasında, makina için aksine bir durum belirtilmediği müddetçe, burnun eğimli açısı 30 ile 80 derecelik bir menzili aşmamalıdır. Vinç kolu kullanılırken, uzunluğu en azda tutulmalıdır. Bum açısının operatör tarafından görsel kontrolü için bir açı göstergesi bulunmalıdır. Vincin kullanılmadığı zamanlarda, vinç bumları zemin seviyesine indirilmelidir ve kanca emniyetli bir şekilde belirli bir pozisyonda bağlanmalıdır.

Vinçler, vincin bumu yükseltilmiş durumda iken, çalışma alanında yeri değiştirilmemelidir.

Vinç, asla, imalatçının ön gördüğü değerlerin üzerinde aşırı bir şekilde yüklenmemelidir. Her bir vinç için kaldırma yükü, maksimum kaldırma yükünün %90'ı dikkate alınarak belirlenmelidir. Kaldırma yükünün tayininde kaldırma kancasının ve ipinin ölü yükü de hesaba katılmalıdır.

Kaldırma işlemi sırasında, aceleyle kaldırma işlemi veya uzun süre askıda kalmasını ve limit değerleri dışında kaldırma işlemi yapılmasını önlemek için operasyon dikkatli bir şekilde gözetilip denetlenmelidir. Ani kaldırma ve durdurmada kaçınılmalıdır.

Eş zamanlı olarak, döndürme ve kaldırma işlemi yapılmamalı ve bom hareket ettirilmemelidir. Kaldırma işlemi sırasında veya yükün askıda kaldığı durumda, çalışanların kaldırılmış ekipmanın veya malzemenin üzerine binmesi yasaklanmalıdır. İşin bitiminde, vincin tel ipi tamamen sarılarak kaldırılmalıdır.

Vinç operatörü aşağıdaki hususlara kesinlikle uymalıdır.

- Asla, vincin emniyet kapasitesinin üzerinde bir yükü kaldırmaya çalışmamalıdır.
- Hangi menzilde olursa olsun, vinç üzerinde gösterilen güvenli çalışma yükünün aşılmasına izin vermemelidir
- Vincin üzerinde, vincin tam işletme halindeki güvenli yük göstergesi olmaksızın asla işletilmemelidir.
- Uygun olmayan çevre koşullarında (örneğin, maksimum rüzgar hızının aşıldığı veya görüşün yağmur ve sis nedeniyle sınırlandırıldığı durumlar vb.) vinci asla çalıştırmamalıdır.
- Sapanca (Bağlayıcı) veya işaretçi olmaksızın ve standard bir işaretleme sistemi oluşturmaksızın asla vinci çalıştırmamalıdır.
- Yükü net bir şekilde göremediği durumlarda, uygun işaretlemeyi yapmalı (elle veya telsizle) bir işaretçi sağlanmadığı müddetçe, asla vinci çalıştırmamalıdır, Sadece standard işaretleme dili kullanılmalıdır.
- Yükün üzerine hiç bir kimsenin binmesine izin verilmemelidir.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

• Zorunlu olmadığı sürece, yükü asla uzun süre askıda bırakılmamalıdır ve bu süre zarfında asla vinçle ilgili kontrollerini ihmal edilmemelidir.

• Yere indirmiş olduğu bir yükü asla sürüklememelidir.

• Daima kancanın ve yükün, personelin yukarısında ve/veya şantiye çitinin dışında olduğuna emin olmalıdır.

• Daima dikkatlice ve sarsmadan yükü indirmeli ve yeni bir pozisyona geçerken yükün ani hareketini veya daha uzağa sallanmasını önleyecek şekilde vinci kullarmalıdır.

• Herhangi bir kimse tarafından verilen acil durum dur sinyaline (iki el dikey bir şekilde kaldırılmış durumda ise) daima itaat edilmelidir.

• Vinç bir pozilyondan ötekine hareket ettirilmenden önce, vincin kolunu veya mobil vincin direğini, yukarıdan geçen kablolar veya boruların veya herhangi bir diğer engelin atından yeterince güvenli bir geçişi sağlayacak şekilde daima indirmelidir

• Bir yerden diğer bir yere geçerken, sallanmayı önlemek üzere, vincin kancasını daima emniyetli duruma getirmelidir.

• Mobil vinçlerin şantiye içinde belirlenmiş hız limitlerini asla aşmamalıdır. (Yük taşımadığı durumda hız limiti 20 km/h, yük taşıdığı durumda 10 km/h)

• Maksimum izin verilebilir yükün eserinde bir yükün, kroki kullanmaksızın kaldırılmasının gerektiği hallerde, krokiler her nereye monte edilmiş ise veya mobil vinçlerin krokilerinin imalatçının talimatlarında açıklandığı şekilde, iyice sıkıldığından daima emin olmalıdır.

Birden fazla vincin veya diğer bir kaldırma aletinin, eş zamanlı olarak kullanılması yükseltilmesi, asılı kalması veya tek bir yükün indirilmesinden kaçınılmalıdır.

İnsan ve Yük Asansörleri

Asansörler, Asansör Yönetmeliği ile Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliğinde yer alan hususlar saklı kalmak kaydıyla TS EN 81-3, TS EN 13015, TS ISO 9386-1 ve TS ISO 9386-2, standartlarında belirtilen kriterlere göre her 12 ayda bir, ayrıca servis ve montaja alınmadan önce, yeniden montaj yapıldığında, onarıldığında veya bir arıza durumundan şüphelenildiğinde derhal kontrol edilmiş olmalıdır.

Asansörü kullanan personel, asansörün iyi koşullarda olup olmadığını kontrol etmekten sorumludur. Örneğin, geçit girişleri üzerinde nihai duruşların mevcut olduğundan, halatların düğümlemesi veya aşınması gibi durumları ve aynı zamanda herhangi anormal gürültü veya hareketi derhal rapor etmelidir.

Her bir asansörün güvenli yükleme kapasitesi, asansörün üzerinde belirtilmiş olmalıdır ve bu sınır değerler kesinlikle aşılmamalıdır.

Kaldırma İş Ekipmanları

Kaldırma mekanizması, kaldırılan parçayı ve kaldırma cihazının kendisi dahil yükün transferi ile ilgili tüm cihazları (halat, vinçlerin kaldırma girişleri, kancaları, zincirler, plaka kelepçeleri, civataları kelepçeleri vb) kapsar.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Şantiyeye getirilen kaldırma iş ekipmanının tüm parçalarının, bir tanıtıcı numarası, güvenli çalışma yükü ve test sertifikası bulunmalıdır.

Kaldırma mekanizmasının her parçası, yılda bir yetkili İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Hakkındaki Yönetmelikte belirtilen kişi tarafından etraflıca muayene edilmelidir. Cihazın son kontrol tarihini belirtmek üzere, renk kodu sistemine göre işaretlenmelidir. Uygun bulunmayan cihazlar beyaz renkle işaretlenmelidir.

Halatlar; normal kullanımında bile halatta, eskime, aşınma ve uzun süre kullanım neticesinde dayanıklılığını yitirme gibi nedenlerden dolayı bozulmalar meydana gelebilmektedir. Bazen de halatın yanlış veya kötü kullanımı nedeniyle de bozulmalar olabilmektedir.

Çelik tel ve elyaf (fiber) halatların korunması için tedbirler

• Halatlar, sağlam veya iyi durumda olmadığı müddetçe kullanılmamalı ve üzerinde herhangi bir hasar bulunmamalıdır. Tel halatlar üzerinde asla ek yeri bulunmamalıdır.

• Halatlar, asla aşırı yüklenmemelidir. (Şok yüklenmelerden kaçınılmalıdır)

• Halatlar, ezilmeye karşı korunmalıdır.

• Düşümlenmesi halinde, kıvrım oluşmaması için açılmalıdır.

• Halatlarla çalışan personel, koruyucu eldiven giymelidir.

Sapanlar, çeşitli yüklere uygun büyüklükte bir çok sapan tipi bulunmaktadır. Çoğunlukla yapılar, zincir, çelik halat veya bezden yapılmış olabilir. Sapanlama işlemi kalifikasyon gerektiren bir iştir ve güvenli çalışma prosedürleri ve gerekli tedbirlerin alınması konusunda eğitim almış yetkili bir kişi tarafından yapılmış olmalıdır (kurulmuş olan ağırlık tablaları veya zincirin açısı ile ilgili bilgiye dayanarak).

Krokiler ie ilgili kazaların çoğu, mekanik bir hata nedeniyle yükün aşağı düşmesi veya krokinin kayması neticesinde olmaktadır. Bu tür kazalardan kaçınmak için, operatör;

• Krikonun yükü taşıyabilecek kapasitede olup olmadığı kontrol edilmelidir.

• Krikoyu sağlam ayaklar (tabanlar) üzerinde kullanmalıdır.

• Kaymaya karşı önlemler alınmış olmalıdır.

• Yük havada iken krikonun arızalanması riskne karşı, krokinin yakınında alternatif destek kütleleri bulunmalıdır.

• Yük desteği asla kroki üzerinde tek başına bırakılmamalıdır.

Yerden Kumandalı vinçler

Yerden kumandalı vinçler, sağlam bir zeminde ve işi rahatlıkla görülebileceği bir açıda kurulmalıdır. Vincin kurulduğu alan daima temiz ve düzenli tutulmalıdır.

Sarım tamburunun çapı, tel kablunun çapının 20 katı büyüklükte olmalıdır. Telin ucu, sarım tamburuna sağlam bir şekilde sabitlenmiş olmalıdır. Tel halatlar, düzenli olarak, sarım tamburu üzerinde hasarlanmalıdır. Aşırı sarımda kaçınmak için tel halatlar üzerinde ikaz işaretleri bulunmalıdır.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Vinç, kayma veya titreşimi önlemek üzere, sağlam bir şekilde kurulmuş olmalıdır. Ayak frenleri, kolaylıkla çalıştırılabilmesi için, zeminden yeteri açıklıkta temin edilmiş olmalıdır. Vitesler kapaklı olarak temin edilmelidir. Vinç operatörü, rahat bir pozisyonda çalışacak şekilde uygun yerde bulunmalıdır. Vinç motorları zeminde olmalıdır,

Sapanlama İşleri

Sapanlama işi, yetkili bir formenin talimatları doğrultusunda yapılmış olmalıdır.

Kaldırılacak yükün ağırlığı, ekipman veya malzemenin, kasanın veya kaldırma mekanizmasının toplam ağırlığında olmalıdır.

Halatlar, iyi kalitede olmalı, pastan, korozyondan ve deformasyondan arınmış olmalıdır. Tel halatlar, arızalı tellerin sayısı toplamda %10'nu aşması veya orijinal çapa göre %7 azalma olması hainde, yenisi ile değiştirilmelidir.

Malzemeler, en az 2 tel halatla kaldırılmış olmalı ve askının açısı 60°'yi geçmemelidir.

Tel halatların ve askıların hasarlanmasını kesilmesini önlemek için, kaldırılmalı malzemelerin keskin kenarlarında yastıklama yapılmalıdır.

Aşırı uzun veya stabil olmayan malzemeleri kaldırırken bir kılavuz halat sağlanmalıdır.

Kaldırılacak malzemenin ağırlık merkezi üzerinde bir kanca yerleştirilmelidir. Ağırlık merkezi üst yarıda iken veya malzemenin orta kısmında değil iken sallanmaya kaymaya veya düşmeye karşı özel tedbirler alınmalıdır.

Kaldırılan yüklerin atında çalışmak veya kaldırılmış yükün üzerine binmek yasaklanmış olmalıdır.

Malzemeleri indirirken gerekirse zemin üzerinde kalaslar yerleştirilmemelidir.

Kaldırılan malzemelerin stabilitesi teyit edildikten sonra, kaldırma tel halatları ve askıları çıkarılmalıdır.

Basıncı Ekipmanlar

Herhangi bir basınçlı ekipman veya sistemin güvenli olup olmadığı, bir etiketle üzerine yapıştırılmalı "SERVİS DIŞI", "KULLANMAYINIZ" vb. teyit edilmelidir. Böyle bir ekipmanın kullanılması, güvenli şartlar sağlanana kadar yasaklanmalıdır.

Basıncı ekipmanda temel prensip olarak hidrostatik test yapılması esastır. Bu testler, standartlarda aksi belirtilmediği sürece işletme basıncının 1,5 katı ile ve bir yılı aşmayan sürelerle yapılmalıdır. Ancak iş ekipmanının özelliği ve işletmeden kaynaklanan zorunlu şartlar gereğince hidrostatik test yapma imkânı olmayan basınçlı ekipmanda hidrostatik test yerine standartlarda belirtilen tahribatsız muayene yöntemleri uygulanmalıdır. Bu durumda, düzenlenecek periyodik kontrol raporlarında bu husus gerekçesi ile birlikte belirtilmelidir. Güvenlik vanasından deşarj ve boşaltımlar, personelin uzağında yapılmalıdır.

Basıncı ekipmanlardaki güvenlik aletleri veya cihazları, onarımlar hariç kaldırılmamalıdır.

Buhar kazanları ve Kalorifer kazanları yılda bir,

Taşınabilir gaz tüpten (Dikişli, dikişsiz) 3 yılda bir,

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Taşınabilir asetilen tüpleri TS EN 12863 standardında belirtilen sürelerde,
Manifoldlu asetilen tüp demetleri ve Manifoldlu tüp demetleri yılda bir,
Sıvılaştırılmış gaz tankları (LPG, ve benzeri) (yerüstü) (yer altı) 10 yılda bir,
Kullanımdaki LPG tüpleri yılda bir,
Basıncılı hava tanktan yılda bir,
Kriyojenik tanklar TS EN 13458-3 standardında belirtilen sürelerde, Tehlikeli sıvıların bulunduğu tank ve depolar 10 yılda bir,

TS EN 473 standardına göre eğilim almış mühendisler ve aynı eğitimi almış tekniker veya yüksek teknikerler tarafından periyodik kontrolleri yapılmalıdır.

Elektrikli Aletler

Tüm taşınabilir aletler,

• Sadece amacına yönelik olarak kullanılmalıdır. Güvenli çalışma şartları korunmalıdır. Arızalı aletler kullanılmamalıdır.

• Temiz tutulmalı, sık sık kontrol edilmeli ve sağlam durumda kalması sağlanmalıdır. arızalı derhal parçalar değiştirilmelidir. Kesme kenarlarının, keskin olması sağlanmalıdır.

• Molalar sırasında, güvenli şartlarda bırakılmalı ve kullandıktan sonra, tanımlanmış olan depolama alanına geri götürülmelidir.

• Güvenli bir şekilde taşınmalıdır (bir merdivene tırmanırken, bir çanta veya kulu içinde taşınması gibi)

Motorlu Aletler,

Motorlu aletler, genellikle elektrik ile veya sıkıştırılmış (pnömatik) hava ile çalıştırılırlar. Bu tür aletler, sadece eğitilmiş, yetkili veya tanımlı kişilerce çalıştırılmalıdır.

Tüm taşınabilir elektrikli aletlerde, esnek lastik kablolar kullanılmalıdır. Kablo bağlantılarında su geçirmez bağlantı parçaları kullanılmalıdır.

Elektrikli el aletleri, topraklanmış olmalıdır.

Kompresör havası, pnömatik aletlerin bağlantısını kesmeden önce kapatılmalıdır veya uygun bir vana kullanılarak da aynı koruma sağlanabilmelidir.

Hava hortumları, imalatçı tarafından basınç göstergeli olarak temin edilmeli ve bu basınç asla aşılmamalıdır. Arızalı hortumlar kullanılmamalıdır.

Hortumlar, seyyar merdivenler, basamaklar, iskeleler veya yürüme yolları üzerinde bırakılmamalıdır Eller, yüz veya elbisedeki kiri kompresör havası ile temizlemeye çalışılmamalıdır. Motorlu Aletler

• Elektriksel güvenlik şartlarına uygun olarak çalıştırılmalıdır.

• Çalışma alanında parlayıcı madde bulunması halinde kullanılmamalıdır.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı: Proje Müdürü:
Projenin Yeri: Yapı Denetim Firması:
Projenin Süresi: Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Hareketli parçaların etrafında uygun muhafazaları monte edilmiş olmalıdır.

Sıkıştırılmış hava yerine, asla oksijen veya nitrojen kaynaklarına bağlanmamalıdır.

Motorlu aletleri kullanan personel: Aletleri, güvenli bir şekilde çalıştırmalıdır. Örneğin, delme işlemini yaparken bir "başlatma" işareti kullanılmalı, taşlama tekerleklerin şiddetli bir şekilde çarpmasından kaçınılmalı ve uygun koruma perdeleri kullanılmalıdır. Çalıştığı iş parçasının, uygun şekilde sabitlenmiş ve korunmuş olduğu mutlaka kontrol edilmelidir. Uygun koruyucuları giyilmelidir (taşlama tekerlekleri ve motorlu zımpara makinesini kullanırken emniyet gözlüklerini takmak vb.)

Elektrik kabloları ve hava hortumları:

Sağlam durumda olmalı ve periyodik kontrolü yapılmalıdır.

Asılması veya ezilmesi nedeniyle veya keskin objeler, ısı, yağ ve çözücüler nedeniyle hasarlanmasına karşı korunmalıdır.

Yürüme yollarının üzerinde, herhangi bir tehlikeye neden olmayacak şekilde, baş üzerinden yeterince yüksekte asılmalıdır (ve seviyeler arasında uzun aralıklar olması veya düşüşler olması durumunda desteklenmelidir)

Sadece uygun şekilde bağlanmış uzatma kabloları kullanılmalı ve bir uzatmadan fazlası kullanılmamalıdır.

Kaynak ve Kesme İşlemleri

Tüm kaynak ve kesme makineleri günlük olarak muayene edilmelidir Arızalı makine ve ekipmanlar onarılmalı veya yenisi ile değiştirilmelidir.

Kaynak ve kesme işleri, yüksekte yapılırken, sadece güvenli çalışma şartları altında yapılmalıdır. Yüksekte yapılan kaynak ve kesme işlerinde, emniyet kemeri takılmış olmalıdır.

Uzun süre kapalı bir alanda kaynak veya kesme işlemi yapılacağı zaman, ortam iyi bir şekilde havalandırılmış olmalıdır. İş sırasında, havadaki oksijen konsantrasyonu %18'den daha fazla olmalıdır. Kapalı bir alanda çalışılırken, kazalardan kaçınmak için, kapalı alanda, çalışanlar en azından iki kişi olmalıdır.

Kaynak makinaları, kuru kalmalarını sağlamak üzere, yenden yüksekte yerleştirilmelidir.

Kaynak makinaları, kaide üzerine yerleştirilmeli ve yatay pozisyonunu korumak amacı ile uygun takozlarla bağlanmalıdır.

Tüm elektrik kaynağı makinaları topraklanmalıdır. Kaynak makinasının toprak kablosu mekanik olarak sağlam ve servis gerekmesi durumunda, elektriksel olarak yeterli olmalıdır. Zaman zaman toprak iletkenliğinin anlık ölçümleri yapılmalıdır.

Kaynak kablosunun, kaynak makinesi ve elektrod sapı arasında bağlantısında uygun bağlantılar kullanılmalıdır

Sadece muayene edilmiş olan elektrod sapları kullanılmalıdır.

ÖRNEK - 2: SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI

Projenin Adı:

Proje Müdürü:

Projenin Yeri:

Yapı Denetim Firması:

Projenin Süresi:

Proje Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü:

Kaynak işi her ne zaman durdurulursa veya kaynakçı inşaat alanını terkederken, kaynak makinesinin şalteri kapatılmalıdır ve kaynak elektrodu, tutma sapından ayrılarak bırakılmalıdır.

Kaynak alevinin diğer kişilere sıçramaması için kaynak perdeleri ile kaynak yapılan alan kapatılmalıdır.

BÖLÜM 3

SAĞLIK VE GÜVENLİK DOSYALARI

Sağlık ve Güvenlik Dosyası Nedir?

Sağlık ve Güvenliği Dosyası, mevzuatımızda tam olarak tanımı bulunmamakla birlikte Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği'nin 9, 10, 11 ve EK 4/2(e) maddelerinde söz edilmektedir. Şöyle ki, şantiyede proje yönetiminin ve çalışanlarının mesleki risklerinin önlenmesi için her türlü önlemin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen koşullara uygun hale getirilmesi için gerekli olan bilgilere ilişkin "Yöntem Kurallarının" bulunduğu bir dosyadır.

Bu dosya, projenin yapım süresince, birbirini takip eden veya daha sonra yapılacak işler sırasında dikkate alınmak üzere sağlık ve güvenlik bilgilerini içeren "Sağlık ve Güvenliği Dosyası" hazırlanır. Projedeki işin ya da iş aşamalarının tamamlanması için ilgili meslek disiplinindeki kriterler de dikkate alınarak gereken süre hesaplanırken bu dosyadaki bilgiler dikkate alınmalıdır. Aynı dosyanın proje tamamlandıktan sonra temizlik, bakım, tadilat, yenileme, yıkım işleri gibi her türlü yapı işlerinde karşılaşılabilecek risklere ilişkin ayrıntılı bilgiler bulunur. Bu bakımdan Yükleniciler, projenin inşaat aşamasında karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik sorunları ile ilgili bilgilerin bu dosyaya dahil edilmesi için planlama Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne bilgi vermelidirler. Yapının gelecekteki tasarımı, inşaatı, bakımı veya yıkımı gibi işlerde çalışacak olanlara, müşteri bu dosyayı hazır bulundurur. Ayrıca, projenin uygulanması sırasında ve işlerin bitirilip yapı kullanıma geçtikten sonra yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere oluşturulacak yatay ve dikey yaşam hatları için gerekli olan bağlantı noktaları ve yapısal düzenlemeler, projenin hazırlık aşamasında belirlenerek bu dosyada yer alır.

Bu konuda önemli husus, dosya içinde hangi bilgilere ait detayların bulunması gerektiği konusunda, müşteri ile çok önceden anlaşma sağlanırsa, dosyaya konulacak bilgilerin tutarlı bir şekilde toplanması sağlanır ve müşteri için hazırlanıp sunulan bu dosyanın müşteri tarafından kolaylıkla kullanılabilir bir hale getirilmesine de yardımcı olur. Örneğin, bazı işverenler, bu dosyanın ayrı bir doküman olarak hazırlanmasını tercih ederler. Kimi işveren ise bu konu ile ilgili gerekli bilgilerin, önceden hazırlanan "İşletme ve Bakım el kitapları" içinde yer almasını tercih ederler. Böyle olunca, el kitabının içinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili gerekli bilgilerin bulunduğu kısmın daha belirgin hale getirilmesi sağlanır.

Öte yandan bu Dosyalar, bilgisayarda da yazılıp saklanabilir. Çünkü, adı geçen yönetmeliğe göre belgeleme kopyası gerekli değildir.

Sağlık ve güvenlik Dosyası ile ilgili iş ve işlemler genel itibarıyla Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde yürütülen yapı işlerinde genellikle Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü görevini işverenin veya şantiye şefinin üstlendiği görülmektedir. Dolayısıyla, Sağlık ve Güvenlik Dosyası'nın hazırlanması ve dosya içeriğinde bulunan faaliyetlerin uygulanıp uygulanmadığının denetiminden de Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü görevini kim yürütüyorsa (işveren, şantiye şefi vb.) onun sorumluluğu bulunmaktadır. Yapı işlerinde iş sağlığı ve güvenliği koordinatörü'nün bulunmadığı durumlarda sağlık ve güvenlik planı ile dosyası işveren, şantiye şefi veya yükleniciler tarafından hazırlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun'unun 30'uncu maddesine dayanılarak çıkarılan Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 8'inci maddesine göre sağlık ve güvenlik planı ve dosyalarını hazırlamayan veya hazırlatmayan işverene 1.301 TL idari para cezası uygulanmakta, noksanlığın devam etmesi durumunda her ay ceza tekrarlanmaktadır.

Özetle, "Sağlık Güvenlik Dosyası" son kullanıcı veya müşteri için gerekli bilgilerin kaydedildiği bir dosyadır. Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'nün, Planlama şefi ile birlikte bu dosyanın hazırlanmasını ve daha sonra

da müşteriye aktarılmasını sağlar.

Sağlık ve Güvenlik Dosyaları;

A. Şantiyede Uygulanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına İlişkin Dosyalar

B. Sağlık ve Güvenlik Dosyalarında belirlenen kuralların uygulanması ile ilgili Dosyaların Eki Kullanılan Formlar

Olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

**A. ŐANTIYEDE UYGULANACAK İŞ SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ KURALLARINA YÖNELİK DOSYALAR**

1. Şantiyelerde Organizasyona ve Yönetime İlişkin Uygulama Yöntem Kuralları:

İş Sağlığını ve Güvenliğini Koruma Politikası

Proje İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyonuna İlişkin Kurallar

Şantiyelerde Oluşan İş Kazası, Ramak Kala Olayı Bildirimi ve Rapor Düzenleme Kuralları

İnşaat İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tespit ve Öneri Defterine Kaydedilecek Hususlara İlişkin Kurallar

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Eğitimlere İlişkin Kurallar

Şantiyelerde İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Ölçüm Kuralları

Şantiye Sahasındaki Tehlikeleri Tanımlama ve Riskleri Değerlendirme Kuralları

Şantiyelerde çalışan personel hareketlerine (Giriş-Çıkış işlerine) ilişkin kurallar

Şantiyelerde Çalışma İş İzni Alınması Sistemine İlişkin Kurallar

Şantiyelerdeki Elektrikli İş Ekipmanlarının ve El Aletlerinin Periyodik Kontrol Renk Kodlamasına İlişkin Kurallar

İş Sağlığı ve Güvenliğini Ödüllendirme ve Ceza Yaptırımlarına İlişkin Kurallar

İş Sağlığı ve Güvenliği Ödüllendirme ve Ceza Yaptırımlarına İlişkin Kurallar

PROJE YÖNETİMİNİN SAĞLIK VE GÜVENLİK POLİTİKASI

Bir inşaat firmasının üst yönetimi tarafından yürürlüğe koyduğu ve uygulamakta olduğu İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemine uyacağını, sistemin en verimli halde çalışması için gerekli olan kaynakları, işin belirlenmiş seviye ve sürede yapılabilmesini sağlayacak şekildeki bütçeyi tahsis edeceğini taahhüt ettiği takdirde aşağıdaki İş Sağlığı ve Güvenliği politikası var demektir.

Proje yönetimi, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumayı her şeyin önünde olduğuna inanarak, yaptığı işin ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul etmiştir. İnşaat alanındaki tüm teknolojik değişimi yakalamak ve büyümek için, sürekli gelişime ve üçüncü kişilerin eleştirilerine daima açık olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Bu itibarla, uygulamalardaki en iyi uygulamalardan ve yasal gereklerden çalışanların haberdar olma hususu, yönetim sistemleri, iletişim, danışma, kontrol ve uzman tavsiyeleri aracılığı ile geliştirilmektedir.

Proje yönetimi, çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumayı her şeyin önünde olduğuna inanarak, yaptığı işin ayrılmaz bir parçası olduğunu kabul etmiştir. İnşaat alanındaki tüm teknolojik değişimi yakalamak ve büyümek için, sürekli gelişime ve üçüncü kişilerin eleştirilerine daima açık olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Bu itibarla, uygulamalardaki en iyi uygulamalardan ve yasal gereklerden çalışanların haberdar olma hususu, yönetim sistemleri, iletişim, danışma, kontrol ve uzman tavsiyeleri aracılığı ile geliştirilmektedir.

Proje üst yönetimi, tüm faaliyetlerinde, iş sağlığı ve güvenliğinin uygulanması, devam ettirilmesi ve bütün çalışanlara duyurulmasını sağlayacak yön ve hedeflerin tesisi, desteklenmesi ve sürekliliğinin sağlanması için, mevcut Türk İş mevzuatında ve İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Standardında belirtilen gereksinimleri yerine getirecek Yönetim Sistemini kurmuş ve yazılı hale getirmiştir.

Bu nedenle, Proje yönetimi, çalışanların şantiyenin neresinde çalışırsa çalışsın, istisnasız bu sisteme uymalarını sağlamayı ve yapılan çalışmaların yürürlükte bulunan tüm iş sağlığı ve Güvenliği mevzuatına (kanun, tüzük ve yönetmeliklere) uymayı da taahhüt etmiştir.

Hiçbir iş, bu şantiyede çalışan insanın can güvenliğini ve sağlığını tehlikeye sokacak kadar acil ve önemli değildir. Proje üst yönetimi, çalışmalar sırasında oluşacak kazayı kaynağında önleyerek kazaları en aza indirmeyi ve meslek hastalığı oluşmaması yönünde çaba göstermeyi ana hedefi olarak kabul etmelidir. Her çeşit tehlikeyi en az zararlı, kaçınılmaz olan tehlikelerin bilinen en iyi tekniklerle çalışanlara, tesise ve doğaya zarar vermeyecek şekilde yok edilmesi de hedeflenmelidir.

Amir durumundaki herkes, kanunlarda ve işletmedeki yöntem talimatlarında belirtilen iş sağlığı ve güvenliği hükümlerini önce kendisi benimsemeli, bunlara inanmalı ve önemini idrak ederek, kendi emri altında çalışanlara bu hükümleri benimsetmeli, bunlara inandırarak uygulattırmalıdır.

Şantiyelerde belli bir işi yapmakta olan ve çalıştırdığı işçisinin işvereni olan alt işverenler de (taşeronlar da), Kanunların öngördüğü iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine ve işletme yöntem talimat ve ilkelerine kayıtsız ve şartsız uymaları gerekmektedir.

Bu itibarla, şantiyelerde çalışan herkesin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmeli ve herkese yazılı olarak dağıtılmalıdır. Herkes, bu konudaki hükümlere uyulmasından en yakın amirine karşı doğrudan kendisi sorumludur. Proje üst yönetimi, işinin uzmanı olan ve kendi çalışanı, düzenli değerlendiren, rehberlik, eğitim ve takdir suretiyle teşvik eden bir kadro görevlendirmelidir. Bu politikayı kontrol

etmek ve düzenli olarak izlemek üzere bir işyeri/OSGB Müdürü atanmalıdır. Ancak, atanan işyeri/OSGB Müdürüne rağmen her yönetici, kendi uygulamalarında iş sağlığı ve güvenliğinde finansal ve fiziki kaynakların temininden sorumludur.

Hizmet yönetimi, yeterli surette beceri kazandırılmış uzmanlar ile desteklenmiş olarak kendi mali uygulamalarından sorumludur. Bütün çalışan, tesis edilmiş olan katılım prosedürleri aracılığı ile aktif olarak katkıda bulunmaya teşvik edilmelidir.

Kurulan sistemin ve alınan önlemlerin kalıcılığını, korunmasını ve sürekliliğini temin etmek amacıyla, iç denetimler ile performansı ölçülmeli ve üst yönetimce gözden geçirilerek değerlendirilmelidir.

ŞANTİYELERDE SAĞLIK VE GÜVENLİK ORGANİZASYONUNA İLİŞKİN KURALLAR

Şantiyelerde yapılan inşaat işinde farklı görevler üstlenmiş bir çok teknik ve idari çalışan görev alır. Bu kişilerin uzmanlık alanlarına göre özellikle eğitim, tecrübe ve beceri gibi özellikler dikkate alınarak şantiye organizasyonu yapılır. Şantiyelerde iş organizasyonu, işin özelliğine göre ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenerek oluşturulur. Bu nedenle, çoğu kez tekrarlandığından kanıksanmış basmakalıp tek bir örnekle organizasyonun yapılması mümkün değildir. Özellikle, ihtiyaçların doğru belirlenmesi ve şema içerisinde gereksiz katmanların yaratılmaması gerekir. Tüm bunların birbirleri ile bağlantılı olarak görev yapacak ekipler arasında organizasyonun sağlanması iş denetiminin gerçekleştirilmesi için bir hiyerarşi kurulur. Bu hiyerarşi, her bir teknik ekibin iş organizasyonu için kurulabileceği gibi ekipler arasından da kurulabilir.

Kural olarak bir organizasyon şemasının oluşturulması; yapılacak olan işin tanımı, işi gerçekleştirilecek olan kişilerin iş tanımlarının eksiksiz olarak yapılmış olmasına bağlıdır. Kurumsallaşmış inşaat şirketlerinde şantiye organizasyonu kadar büro organizasyonu da önemlidir. Zira, gerçekleştirilecek olan proje için oluşturulan teknik bürolar projelere yön verilen çalışma alanlarıdır. Özetle, iş sağlığı ve güvenliği yönetiminin organizasyonu; beşeri, mali ve diğer kaynakların sistematik bir şekilde harekete geçirilmesi ve koordine edilmesi ile sağlık ve güvenliğe ilişkin düzenlemelerin izlenmesi ve kontrol edilmesi için gerekli mekanizmaların kurulmasından oluşan bir süreçtir. Bu süreçte iş sağlığı ve güvenliği yönetimindeki sorumluluk ve hesap verebilirlik unsurları, şantiyedeki bireylere belirli görev ve sorumlulukların belirlenerek verilmesi ile ilgilidir. Bu kişileri sorumlu tutmak için bir mekanizma oluşturulmalıdır.

Bir inşaat işine ait genel bir organizasyon şemasında; "Proje Müdürü" şemanın en üstünde yer almaktadır. Proje Müdürüne bağlı görev yapan proje müellifi bir alt basamakta, teknik çalışan ve uygulama ile ilgili teknik çalışanlar ise diğer alt basamaklarda yer alırlar. Uygulama ile ilgili teknik çalışanların yönetimi, yapı ruhsatına tabi tüm yapılarda şantiye yapı müteahhidinin sorumluluğundadır. Şantiyede imalat işlerinin en başında teknik adam olarak şantiye şefi yer alır. Yapı müteahhidine paralel değerinde olan şantiye şefleri; yapı müteahhidi adına gerekli olan inşaat iş organizasyonunu sağlamak, mevcut mevzuatın zorunlu tuttuğu her türlü önlemi almak, çalışanların sağlığını ve güvenliğini sağlamak, projenin yapıya dönüşümü ile yetkili ve sorumlu olan kişidir. Şantiye şefinin yapım işine dair görevi, yapı ruhsatının alınmasından itibaren başlayıp yapı kullanma izin belgesinin alınması ile son bulur.

Esasen, işyerindeki tüm çalışanların sağlığından ve güvenliğinden şirket sahibi (işveren/yapı müteahhidi) kendisi sorumludur. Şirket sahibi, bu yükümlülüğünü yazılı olarak organizasyonda (iş yürütümünde) yer alan kişilere devredebilir. Uygun kişilerin seçilmesinden şirket sahibinin yalnız kendisi yetkili ve sorumludur. Bu kişiler yani, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan (işverenin yaptığı organizasyonda) yer alanlar; yaptıkları işte işveren (şirket sahibi/yapı müteahhidi) adına hareket ettiklerinden, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren vekili olarak işveren sayılır. (6331 sayılı Kanun, mad: 3/2) Bu itibarla, işveren vekillerinin sorumluluk ve zorunlulukları yönetim konusundaki yetki ve görevleriyle sınırlı olmasına rağmen, işverene ait çalışanı gözetme borcu çerçevesindeki bazı zorunlulukların, (astı statüsündeki çalışanları gözetme borcu yükümlülüklerinin) tüm işveren vekillerinin görev ve yetkisi dahilinde olduğunun kabul edilmesi gerekir.

İşte bu nedenlerle, şantiyelerde iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu önemlidir. Zira, şantiyede çalışanların mesleki risklerinin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü önlemin alınması, yapılan organizasyon ile işverene ait yükümlülükler, işveren vekiline verilmiş olmaktadır. Bu bakımdan, bundan böyle aşağıda sözü geçen işveren (şirket sahibi) deyiminden organizasyonda yer alan işveren vekilleri anlaşılması gerekir.

Bunun için, işverenin mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin altından bizzat kalkmasının olanağı bulunmadığından işverene getirilen bu yükümlülüklerden doğan bu sorumluluğuna; önceleri 4857 sayılı İş Kanunu'na 5763 sayılı kanun ile 15.5.2008 tarihinde eklenen bir hüküm ile işyerinde bir "İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi" kurma yükümü de eklenmiştir. Bu yükümlülükler 6331 sayılı İSG Kanunu'nun 6. maddesi ile çalışan sayısı kaç olursa olsun bütün işyerleri için geçerli hale getirilerek genişletilmiştir.¹ Buna göre, İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda; işveren, "işyeri sağlık ve güvenlik birimi" karar. Ancak, işverenler işyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini verme yükümlülüklerini, işletme dışında bu amaçla kurulmuş olan ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan alınan izinle kurulan firmalardan) hizmet alma yoluyla da yerine getirebilirler.

Bu birimlerde; en az bir işyeri hekimi ile birlikte en az bir işyeri hemşiresi veya sağlık memuru ile en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi zorunludur. İş güvenliği uzmanları, ilgili yönetmeliklerde belirtilen görevlerini yerine getirmek üzere şantiyede çalışan başına ayda en az 40 dakika, işyeri hekimleri 15 dakika, işyeri hemşiresi veya sağlık memuru da (250 ve üzeri çalışanı olan şantiyede) çalışan başına ayda en az 20 dakika görev yaparlar. 250 ve daha fazla çalışanı olan şantiyelerde her 250 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir. 750 ve daha fazla çalışanı olan şantiyelerde de her 750 çalışan için tam gün çalışacak en az bir işyeri hekimi görevlendirilir. Tam süreli işyeri hekiminin görevlendirildiği işyerlerinde, diğer sağlık çalışanı görevlendirilmesi şartı aranmaz. Ancak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha etkin sunulması amacıyla bu işyerlerinde, işyeri hekiminin talebi ve işverenin uygun görmesi halinde diğer sağlık çalışanı görevlendirilebilir.

Bu birimler, kanımızca yapılan organizasyonda "Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü" nün altında görülmelidir. Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'nün tanımı, Türk iş mevzuatına ilk defa Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği² ile gelmiştir. Bu yönetmeliğe göre bu kişi, projenin hazırlık ve uygulama aşamalarında, işveren veya proje sorumlusu (Proje Müdürü) tarafından görevlendirilen ve **sorumluluk verilen**, adı geçen Yönetmeliğin 10. ve 11. maddelerinde belirtilen sağlık ve güvenlikle ilgili görevleri yapan kişilerdir. Bu kişi, gerçek kişi

1- 6331 sayılı İSG Kanunu, Madde 6 – (1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsaymalı, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

- a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.
 - b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.
 - c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.
 - ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen önlemleri yerine getirir.
 - d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi olası konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.
- (2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabileceği gibi 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde de alabilir.

(3) Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

2- Bu Yönetmelik, 23.12.2003 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer, daha sonra 6331 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle yeniden 05.10.2013 tarihinde yayımlanmıştır.

olabileceği gibi tüzel kişi (firma veya kuruluş) olabilir. Bu kişiler, Yönetmeliğin 8/1 maddesine göre, şantiyelerde sadece aynı yapı alanında birden fazla işveren veya alt işverenin bulunması durumunda, işveren veya proje sorumlusu (Proje Müdürü) tarafından, sağlık ve güvenlik konularında görevlendirilir. **Bu kişilerin inşaat mühendisi olup olmadığı ve hangi niteliklere (örneğin, inşaat mühendisi veya mimar mı? Kaç yıllık deneyime) sahip olacağı ayrıca koordinatörlük işini esas işine ek olarak mı yoksa sadece bu konularda çalışacağı konusunda anılan Yönetmelikte her hangi bir hüküm bulunmamaktadır.**

Oysa, AB ülkelerinden Almanya Federal Cumhuriyeti'nde sağlık ve güvenlik koordinatörü, inşaat müteahhidi veya onun şantiye şefi tarafından atanmakta ve sadece kendi görevini yürütmektedir. Almanya Federal Cumhuriyeti'nde şantiyelerde İş Güvenliği Kurallarını (RAB 30) gereği gibi yerine getirebilmesi için; inşaat mühendisi ya da mimar olması, iş sağlığı ve güvenliği meslek bilgisine ve koordinatörlük bilgisine sahip olması ayrıca, inşaat projelerinin projelendirilmesi ve uygulaması konusunda en az iki yıllık mesleki deneyime sahip olması gerekir. (Şantiye Yönetmeliği, madde 3 Fıkra 2 ve 3). Özellikle bu kişiler yalnızca, işverene ve şantiye şefine karşı sorumludur. Genel olarak, bir inşaat projesinin projelendirme aşamasında bir inşaatın sağlık ve güvenliği ile ilgili önlemlerinin önceden planlanmasını yapmakta ve alınması gerekli önlemler bakımından danışmanlık vermektedir. Uygulama aşaması boyunca da şantiyedeki birden çok işvereni ya da alt işvereni varsa iş sağlığı ve güvenliğini inşaatın gidişatına paralel koordine etmektedir. Bunun için kendisinin hazırlamış olduğu ve sürekli güncellediği Sağlık ve Güvenlik Planı'ndan yararlanır. Ayrıca bitmiş olan yapıda uygulayıcı çalışanın herhangi bir riske maruz kalmaksızın bakım, onarım ve temizlik işlerini yürütebilmeleri için düzenek ve önlemleri öngören dokümanı hazırlar. Yine anılan yönetmeliğe göre, bu Koordinatör, şantiyelerde sağlığın ve güvenliğin korunması için fiilen çalışmaya hazır ve yeterli olmalıdır. Bu kişi, iş akışlarını sistematik olarak, öngörüyle oluşabilecek riskleri görebilme ve istenen eşgüdüm önlemlerini alabilme yeterliliğine sahip olması gerekir. Koordinatör, bu bilgi ve becerilerin yanı sıra, görevini yerine getirebilmek üzere sosyal becerilere de sahiptir. Bunların yanında bu kişilerin yapacağı işler RAB 30 Şantiye Yönetmeliğinde ayrıntılı olarak verilmiştir.³

Özetle, Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü; adı geçen Yönetmeliğin 10. maddesi gereği şantiyelerde olası risklerin değerlendirilip yapı işi süreci boyunca sağlık ve güvenlik ile ilgili alınacak önlemlerin, organizasyon yapısının, çalışma yöntemlerinin ve bunlara ilişkin işlerin ne zaman ve kim tarafından yapılması gerektiğinin belirlendiği Sağlık ve Güvenlik Planı'nı hazırlamakla yükümlü olduğu için en önemli kişidir. Bu nedenledir ki, bu planın içerdiği şantiye İş Sağlığı ve Güvenliği Programı, İşyeri ya da Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi tarafından yürütülmelidir.

Sonuç olarak bu birimler, çalışmalarını Sağlık ve Güvenlik Koordinatörünün liderliğinde yürütmeli ve yapılan organizasyonda önemli yerini almalıdır. O halde, yapılacak organizasyonun uygulaması nasıl olmalıdır?

1. 6331 sayılı İSG Kanunu'nun iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında belirtilen tüm hükümlerinin şantiyede uygulanmasını sağlamak, sistemi geliştirmek, iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda yeni stratejilerin oluşturulmasında üst yönetime destek vermek için şantiyede bir İSG/OSG Birimi oluşturulmalıdır. OSGB kurulmuş ise, alt işverenler anılan Kanun hükümleri doğrultusunda tespit edilen önlemlerin uygulanmasının izlenmesi, çalışanların ilk yardım ve acil tedavisi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla, asıl işverenin kurduğu OSGB'nin emir ve talimatlarına aynen uymaları gerektiğinden yukarıda sayılan hizmetlerin tek elden yürütülebilmesi için bu Birim hizmetlerini ifa edecek firma ile sözleşme yapmalı ve tüm giderlerine personel sayısı oranında katılmalıdır.

2. İşyeri/Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi, görev tarifi SAĞLIK VE GÜVENLİK PLANI'nda verilen Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne bağlı çalışmalarını yürütmeli, bu kişi şantiyede görev yapmakta olan şantiye Şefi değildir.

3- YAPI İŞLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ (İş Teftiş Sisteminin Geliştirilmesi Projesi) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, (Sh:9-14) Haziran 2009 ANKARA

3. Bu Birim’de aynı zamanda SG PLANI’nın izlenmesinden ve yürütümünden sorumlu olacak A sınıfı İş güvenliği Uzmanı ile yardımcıları B sınıfı İş Güvenliği Uzmanları görev yapmalıdır. Bu birimin yöneticisi (Müdürü) A sınıfı İş güvenliği Uzmanı olmalıdır.

4. Bu birimde ayrıca bir iş yeri hekimi ile İşyeri Hemşiresi ya da sağlık memurundan meydana gelen “İş yeri Reviri” oluşturulmalıdır.

5. Şantiyede İSG yönetim sisteminin denetim ve koordinasyonundan, İSG görev tarifi ekte verilen uygulamadan ve yönetiminden sorumlu birimlerin en üst düzey yöneticileri ile alt işverenlerin şantiye şefleri sorumlu olmalıdır.

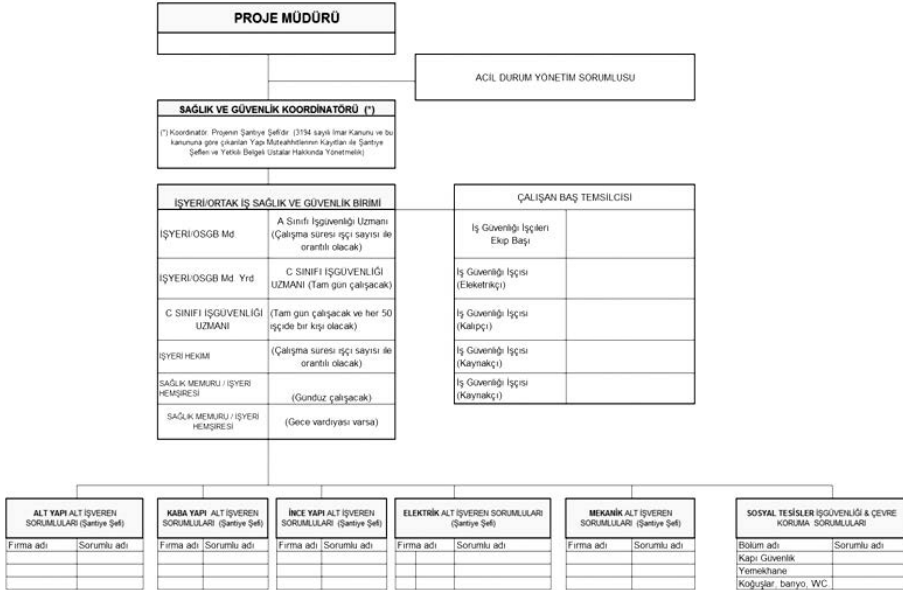
6. İSG açısından bu birimlerin denetim ve koodinasyonu Şantiye İSG/OSGB yöneticisi tarafından yapılmalıdır. Bu birimler görev alanları ile ilgili risk analizlerinin hazırlanması, analiz sonucunda, iş güvenliği önlemlerinin alınması, uygulanması, denetlenmesi ve iş kazası oluştuğunda ilgili prosedüre uygun olarak hareket edilmesi ve kayıtların tutulmasından sorumlu olmalıdır.

7. İşyerinde kural olarak önlemlerin alınmasından ve uygulanmasından bizzat işi yapanlar sorumlu olmalıdır.

8. Alt işverenlerin atadığı şantiye şefi; şantiyede kendisine ayrılan yerde iş sağlığı ve güvenliği işlerinin tabibinden sorumlu olmalıdır. Bu kişi, şantiyede kurulu ayda bir toplanacak İş Sağlığı ve Güvenliği Kurul Toplantılarına katılmalıdır.

9. Proje Müdürü şantiyede iş güvenliği organizasyonunu Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü ile birlikte hazırlamalıdır. (Bakınız: aşağıdaki örnek şema)

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ORGANİZASYONU

NOT: Birinden fazla Alt işverenin toplam işçi sayısı 50'ye kadar bir tam gün süreli görev yapan C sınıfı İş güvenliği Uzmanı görev yapacak. her hangibir alt işverenin işçi sayısı 50'yi geçtiğinde ikinci C sınıfı İş güvenliği Uzmanı görevlendirilecektir.

ONAY
Proje Müdürü

İŞ KAZASI, RAMAK KALA OLAY BİLDİRİMİ VE RAPOR HAZIRLAMA KURALLARI

İş Kazası meydana geldiğinde yapılacaklar:

Şantiyelerde bir kaza meydana geldiğinde aşağıda belirtilen işlemler aynen uygulanır:

Meydana gelen iş kazasının bilgisi derhal, İşyeri hekimi, Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü ile İş Güvenliği Uzmanı' na ulaştırılır.

İş Güvenliği Uzmanı;

1. Olay mahallini koruma altına alır, ön incelemesini yapar. İncelemede kaza yerini ve kazalıyı dijital kamera ile tarih ve saatini de belirten fotoğrafını çeker. Mümkünse hemen, değilse daha sonra kazalının ve tanıkların yazılı beyanını alır. Meydana gelen kazanın görgü tanıklarının yazılı ifadelerini kendi el yazıları ile alır. (İfadelerin üzerinde görgü tanıklarının açık adresleri, telefon numaraları ile her türlü irtibat bilgisi bulunur.)

2. İlk yardım sertifikası varsa yaralı çalışana ilk müdahaleyi yapar. Yoksa en yakındaki İlk Yardım sertifikalı elemanına ilk müdahaleyi yaptırır.

3. Yaralının durumuna göre işyeri hekimi veya sağlık memuru/İşyeri Hemşiresi tıbbi müdahaleyi yaptırır, gerekli gördüğünde en yakın sağlık kuruluşuna sevki sağlanmalıdır.

4. İstirahat gerektiren yaralanma veya maddi hasarla sonuçlanan kazalarda önlemler alınmalıdır. Kaza yerindeki tüm makine, araç ve ekipmanların çalışmaları durdurulmalıdır.

5. Kazaya ilişkin iş güvenliği önlemleri alınana kadar kaza yerindeki çalışmalar durdurulmalıdır.

6. SGK' ya bildirimini 3 iş günü içerisinde (Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F01 form) doldurularak yapılmalı ve Savcılığa intikal edecek nitelikte bir kaza olması halinde Savcı gelinceye kadar kaza yerinde çalışma yaptırılmaması sağlanmalıdır. Kazadan kolluk kuvvetlerine bilgi verilmelidir. Ayrıca, Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F02 formu, kaza olayının olduğu gün mesai saatinin sonuna kadar şirketin merkezine gönderilmelidir.

7. Kaza yerinde dikkati çeken hususlar konusunda not alınmalı ve mümkün olan zamanlarda olay yerinin fotoğrafları çekilmelidir.

8. Kaza ile ilgili bir dosyanın hazırlanmasını sağlanmalıdır. Dosya, Mali ve İdari İşler bölümü tarafından muhafaza edilmelidir. Dosyada ayrıca;

- SGK İş kazası Bildirimi
- Çalışanın sigortalı işe giriş bildirgesi
- İşe giriş sağlık raporu
- Kaza tarihinden önceki dört aya ait ücret hesap pusulalarının sureti
- Çalışan çizelgesi
- Mesleki eğitim belgesi
- İşe giriş eğitim belgesi ile diğer sertifikalar
- Kişisel koruyucuları teslim belgeleri
- Kaza ile ilgili yetkililerden ve olay mahallinde çalışanlardan alınan yazılı/sözlü beyana göre çizilen olay mahalli krokisi

yer almalıdır.

Kazaların ve Mesleki Hastalıkların Raporlanması:

Şantiyede çalışanların iş kazalarına ilişkin bilgiler Kaza İnceleme Raporu'nun ilgili bölümüne revir sağlık çalışanı tarafından doldurulduktan sonra İş güvenliği uzmanı, kazanın analizini yaparak kaza nedeni bulunmalı ve iyileştirme faaliyetleri planlanmalıdır.

Şantiyelerde çalışanların iş kazalarına ilişkin bilgiler Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F03 Kaza İnceleme Raporu'nun ilgili bölümüne revir sağlık çalışanı tarafından doldurulduktan sonra İş güvenliği uzmanı, kazanın analizini yaparak kazanın kök nedeni bulunmalı ve iyileştirme faaliyetlerini planlayıp bir nüshasını şantiye Mali ve İdari İşler Şefi'ne, Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne verilmelidir. Şantiye Mali ve İdari İşler Şefi gelen Kaza İnceleme Raporunu şirket merkezine göndermelidir. Keza, şantiyede tespit edilen meslek hastalıklarına ilişkin bilgiler Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F03 Kaza İnceleme Raporu'nun ilgili bölümüne İşyeri Hekimi, tarafından doldurulduktan sonra SGK'na gönderilmesi için Mali ve İdari İşler Şefi'ne, bilgi için Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne verilmelidir.

İş Güvenliği Uzmanı, daha sonra planlanan kaza ile ilgili iyileştirme faaliyetlerinin, raporda belirtilen tarihte sorumlularca gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği araştırmalıdır. Araştırma sonucunu şirket merkezi ile Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne 12 saat içerisinde, ölümlü veya hayati tehlikesi bulunan ağır yaralanmalı iş kazalar şirket merkezine derhal gönderilmelidir.

Şantiyelerde makine, ekipman veya tesislerde bir hasar oluştuğunda Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F04 Hasarlı İş Kazalarını İnceleme Raporu Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü' nün belirleyeceği Hasar Takip Sorumlusu tarafından doldurularak İş Güvenliği uzmanı'na gönderilmelidir. İş Güvenliği uzmanı, kendi bölümünü doldurur ve Hasarlı İş Kazalarını İnceleme Raporu'nu sigorta işlerinin yürütülebilmesi için Hasar Takip Sorumlusu' na iade edilmelidir.

Resmi makamlara raporlamalar:

Meydana gelen iş kazaları, kazazedenin ilk amiri tarafından Mali ve İdari İşler Şefi'ne sözlü olarak bildirilmelidir. Mali ve İdari İşler Şefi, kazadan sonra 3 iş günü içinde, "SGK" nun web sahifesine girer ve E-SGK bölümündeki İş Kazası ve Meslek Hastalığı E-Bildirim bölümünden (Bölüm.3'deki FORMLAR 03.SG.F01 formu) nun gerekli bilgileri doldurarak bildirim yapılmalıdır. Kaza ölümlü veya ağır yaralanmalı olması halinde bildirim bilgileri, Şirket Merkezi'ne de gönderilmelidir.

Kaza ağır yaralanma veya ölümle sonuçlandığında işyeri belediye sınırlarında ise Polis Karakolu'na, Belediye sınırları dışında ise Jandarma Karakolu'na derhal bildirilmelidir.

Meslek hastalığı bildirimini İşyeri hekimi tarafından kendisinin tuttuğu "Çalışan Sağlık Kartı"ndan (Bölüm.3'deki FORMLAR 04.SG.F08 formu) tespit ettiği meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde SGK' na E-SGK uygulamaları üzerinden gerekli bilgileri doldurularak bildirim yapar. Bir çalışmada meslek hastalığı saptandığı zaman, kuşkulu etkenle karşılaşan diğer aynı işte çalışanların da muayeneleri İşyeri Hekimi tarafından yaptırılmalıdır. Ayrıca, ortam ölçümleri de tekrarlanmalıdır.

Ramak Kala Olayların raporlanması:

Ramak kala olay; şantiyede meydana gelen, çalışanı, işyerini ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaydır. İstatistiklere göre her 300 ramak kala olayında 29 yaralanmalı kaza, her 29 yaralanmalı kazada 1 ağır veya ölümlü veya kaza gerçekleşmektedir. Bu bakımdan ramak kala kayıtlarının tutulması işyerinde iş kazalarını önlemek için hayati önem taşımaktadır. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük'de; Ramak; bir şeyin olmasına çok az kalmak anlamına gelen "ramak kalmak" deyiminde ge-

çer. Potansiyel ise; gizli kalmış, henüz varlığı ortaya çıkmamış olan, gelecekte oluşması, gelişmesi mümkün olan anlamına gelir.

Bu tanımlara göre; ramak kala olay, yaralanmanın, sakatlanmanın veya ölümün meydana gelmesine ya da tesisin veya iş ekipmanının hasarlanmasına çok kısa zaman kaldığı halde hiç bir maddi kayıp ve yaralanmaya neden olmayan olaydır. Başka bir tanıma göre “ucuz atlatılan olay” da denilmektedir. İşyerlerinde her gün, uzuv kayıplarının ve ölümün yaşanmadığı bir çok ramak kala olay meydana gelmektedir.

O halde, ramak kala olaylar ve raporları, çoğu major kaza için ‘uyarıcı işaretler’ niteliğindedir. Çalışanların ramak kala olayları fark ederek raporlaması, iş güvenliğini arttırmak için proaktif yaklaşımlar sağlar.

Meydana gelen olaylar hakkında nedenleri, türleri, sonuçları olay nedeniyle oluşan parasal maliyetleri vb. yeterli bilgilerin elde edilmesi dolayısıyla aynı olayın tekrarlanmaması için zamanında ve doğru bilgileri kapsayan uygun raporların doldurulması çok yararlı olacaktır. Bu nedenle, kazada yaralanma olmasa dahi, raporun eldeki tüm bilgileri değerlendirerek ayrıntılı olarak düzenlenmelidir.

Çalışanların işbaşında geçirdiği tüm ramak kala olayları, olayı gören ya da bizzat kendisi Ramak Kala Olay Bildirim Formu’ na (Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F05) kayıt ederek proje yönetiminin belirlediği bir yere sabitlenmiş kilitli kutuya atılmalıdır. Bu kilitli kutu şantiye İş Güvenliği Uzmanı tarafından her hafta mesai başlamadan önce açılmalıdır. Bu bildirimler şantiye Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü’ne teslim edilmelidir. Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü en geç bir hafta içinde; Ramak Kala Olay Araştırma Raporu’nu (Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F06) düzenleyip gereği için İş Güvenliği Uzmanı’ na verilmelidir. İş Güvenliği Uzmanı kendi bölümünü doldurduktan sonra dosyalanmalıdır. İş Güvenliği Uzmanı, Ramak kala olayı yapılacak ilk İSG Kurulu Toplantısında, risk değerlendirmeleri etkinliğini arttırmak için tartışmaya açılmalıdır. Ramak kala olay ile ilgili olayın tartışılması sonrasında yapılması gereken faaliyetler hakkında çalışanlar bilgilendirilmelidir. Bilgilendirme İş Güvenliği Uzmanı, çalışan Temsilcisi veya duyuru panoları vasıtası ile yapılmalıdır. Gerektiğinde risk değerlendirmelerinde ve talimatlarda iyileştirme yapılmalıdır. Ay içinde meydana gelen ramak olaylar, Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F07 Ramak Kala Olaylar İcmal Formu İŞYERİ/OSG Birimim yöneticisi tarafından doldurularak bir nüshası Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü’ne ve bir nüshası da şirket merkezine gönderilmelidir.

Hastalıklara ve kazalara ilişkin verilerin değerlendirilmesi:

Yasal olarak bildirilmesine gerek olmayan sağlık sorunları da belirlenir, kayıt altına alınıp soruşturmalıdır. Örneğin; küçük çaplı dermatit vakaları, güneş çarpması veya kaynak sonrası nefes alma güçlükleri gibi sağlık sorunları revirdeki vizite kayıtlarından iş günü kayıpları tespit edilmelidir. Bu iş günü kayıpların (alınan istirahatların) birçoğu işle ilgili olmayan hastalıklara bağlı olabilir. Ancak işyeri hekimi veya sağlık memurunun yardımıyla, normalde fark edilemeyecek işle ilgili sağlık sorunları (özellikle, kas-iskelet sistemi problemleri veya strese bağlı hastalıklar gibi) da tespit edilmelidir.

Alt İşveren çalışanının geçirdiği kazalar ve hastalıklar dahil, tüm çalışanlar için tutulan İş Kazaları ve Viziteye Çıkmış Hastalıklara Ait İstatistik Veriler Tablosu Formu, (Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F09) şantiye revirindeki sağlık memuru tarafından tutulur. Bu formdaki bilgilere göre hazırlanan (Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F10) formu her ayın ilk haftasında Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü’ne ve proje yöneticisine gönderilmelidir.

Çevre Kazasının Raporlanması:

Şantiyede çevre kazası meydana geldiği takdirde kaza ile ilgili (Bölüm.3’deki FORMLAR 03.SG.F08) formu İŞYERİ/OSG Birimim yöneticisi tarafından doldurularak bir nüshası Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü’ne ve

bir nüshası da 30.12.2013 tarihli ve 28867 sayılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik gereklerini yerine getirmek üzere şirket merkezine gönderilmelidir.

Trafik Kazalarının Değerlendirilmesi:

Şirket aracı ile trafik kazası haberi alındığında ilk alınan bilgileri şantiye Mali ve İdari İşler Şefi'ne aktarılır ve bu birimler gerekli ise İş Güvenliği Uzmanı olay yerine giderek, kazayı gözlemler, kazanın neden ve sonuçları incelenmeli, gereken önlemlerin alındığı ve resmi işlemlerin başlatılıp başlatılmadığını kontrol edilmelidir. Fotoğraf makinesi ile kaza ile ilgili resimleri çekilmeli, kaza sonrası "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı" kaza yapan çalışan tarafından doldurularak şantiye Mali ve İdari İşler birimine ulaştırılmalıdır. Kazaya karşın tarafından tutanağın doldurulması halinde "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı"nın bir nüshası temin edilmelidir. Tarafların anlaşamaması durumunda ilgili kolluk birimine bilgi verilmelidir. Trafik kaza raporunda sigortalı çalışan ile ilgili yaralanma vb. bilgiler varsa iş kazası olarak nitelendirilerek gerekli yerlere bildirimler yapılmalıdır.

SGK' ya gönderilen İşyeri Kaza ve Meslek Hastalığı Bildirimleri ile Ramak Kala Olay Bildirimleri ve diğer kayıtlar, şantiye İdari ve Mali İşler Bölümü'nde özlük dosyasında saklanmalıdır.

İNŞAAT İŞLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN TESPİT VE ÖNERİLER DEFTERİNE YAZIM KURALLARI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çıkarılan "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği" nin 4. maddesinde tanımı yapılan onaylı defter; İSGB/OSGB' nde görevli İşyeri hekimi ve A sınıfı iş güvenliği uzmanı tarafından yapılan tespit ve tavsiyeler ile gerekli görülen diğer hususların yazıldığı, seri numaralı ve sayfaları bir asıl iki kopyalı, şantiyedeki asıl işveren ile her bir alt işveren için ayrı ayrı düzenlenmiş defterlerdir. Sözü geçen Yönetmeliğin işverenin sağlık ve güvenlik kayıtları ve onaylı deftere ilişkin yükümlülükleri ile ilgili 7. maddesine göre;

1. Defter, seri numaralı ve bir asıl, iki kopyalı (otokopili) düzenlenmiş olmalıdır. Kopyalı sayfaları yırtmaçlı olmalıdır. (Bkz: Örnek EK.1 ve 2)

2. Onaylı defter, işyerinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü veya Noterler tarafından her sayfası mühürlenmek suretiyle onaylatılmalıdır.

3. Onaylı defterde, İşyeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanının şantiye sahası ile ilgili iş sağlığı, güvenliği adına yapmış oldukları bulgular yer aldığı gibi, hataları ortadan kaldırma adına tespit edilen bulguları düzeltici, önleyici önlemleri içeren aşağıda "Deftere yazılacak hususlar" daki tavsiyeler yer alır.

4. Onaylı defter yapılan tespitlere göre iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ile işveren tarafından birlikte veya ayrı ayrı imzalanır.

5. Onaylı deftere yazılan tespit ve öneriler işverene tebliğ edilmiş sayılır.

6. Onaylı defterin aslı Proje Müdürü'nde, diğer suretleri ise iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimi tarafından yırtmacından ayrılarak alınmalıdır.

7. Defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından Proje Müdürü sorumludur.

8. İSGB/OSGB'lerce görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından saklanması gereken onaylı defter suretleri, İSGB/OSGB arşivinde tutulur ve istenmesi halinde denetime yetkili memurlara gösterilir. Kendilerinden talep edilmese dahi, sözleşme süresi sonunda bütün kayıt ve dosyalar iş bitiminde OSGB'lerce işverene teslim edilir.

Deftere yazılacak hususlar:

a. Çalışanların sağlığına ve hayatına yönelik tehlikeler ile bu tehlikelerin önlenmesine ilişkin önlemler:

1. İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Eğitimleri Hakkında Yönetmeliği'nin 9. maddesinde belirtilen hususlara ait faaliyetler ile gerekli görülen diğer hususlar,
2. İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Çalışanının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri ile İlgili Yönetmeliği'nin 9. maddesinde belirtilen hususlara ait faaliyetler ile tespit edilen sağlık risklerine ilişkin önlemlerinden verilen süreye rağmen yerine getirilmeyen hususlar,
3. İşyeri bina ve eklentilerinde, sahada yapılan kontrollerde veya iş ekipmanlarında görülen ve çalışanlara ciddi ve yakın tehlike arz eden uygunsuzlukların giderilmesini sağlamak amacıyla acil müdahale gerektirmesi halinde önerdiği gerekli önlemler alınincaya kadar geçici olarak yapılan iş durdurular,
4. Yapılan risk değerlendirmesinde veya yapılan kontrollerde görülen uygunsuzluklara verilen süreye ve kesilen para cezasına rağmen yerine getirilmeyen hususlar,
5. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'nda alınan kararlardan yerine getirilmeyen hususlar.

b. Çalışma alanlarındaki yanlış, yetersiz veya iyileştirilmesi gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemlere/uygulamalara ilişkin öneriler:

1. Asıl işveren ve Alt İşveren çalışanı ile ilgili organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması için yapılan önerilerden yerine getirilmeyen hususlar,
2. Çalışma alanlarında alınan önlemlerin veya iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uygulamaların yanlışlığına ve yetersizliğine ilişkin öneriler,
3. Sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için yapılan öneriler, dikkate alınmalıdır.

Yazılmalıdır.

Sonuç olarak özetle onaylı tespit ve öneri defteri, işyerinde tespit edilen riskler ve bunların çözümleri ile ilgili önerilerin yazılması gereken ve işverenlerin sorumluluğu altında olan bir defterdir. Bu deftere yazılanlar imza olsun veya olmasın işverene tebliğ edilmiş sayılır. İşveren imzalaması için bir süre bekledikten sonra İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi kendisine ait nüshayı alıp saklaması yararlı olacağı düşünülmektedir. Zira, deftere yazılı hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yetkili birimine bildirilmesi gerekir.

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
TESPİT VE ÖNERİLER DEFTERİ EK.1 (Kapak)**

Şantiye adı

İŞVERENİN

Bölge Çalışma Müdürlüğünce

Verilen Sicil No'su :

Ünvanı:

Adresi:

İŞVEREN VEKİLİNİN

Adı Ve Soyadı :

Görevi :

İŞGÜVENLİĞİ UZMANININ

Adı Ve Soyadı :

Görevi :

Diploma No. :

İŞYERİ HEKİMİNİN

Adı Ve Soyadı :

Diploma No. :

Tatbik İmzası :

İŞBU DEFTER SERİ NUMARALI VE KENDİNDEN KOPYALI ADET SAHİFEDEN İBARET OLUP, İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ'NİN 7/3 MADDESİ UYARINCA BÜTÜN SAYFALARI MÜHÜRLENEREK ONAYLANMIŞTIR NOTERİ.

EK.2 (Otokopili sayfalar)		İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ BİRİMİ RİSK TESPİT VE ÖNERİLER DEFTERİ	
Şantiye adı:		Sayfa: /80	
Tarih	Çalışanların sağlığına ve hayatına yönelik tehlikeler ve riskin giderilmesine ilişkin öneriler (Riskin Seviyesi * de yazılacak)		
Tarih	Gerek risk değerlendirilmelerinde gerekse yapılan kontrollerde görülen uygunsuzluklara verilen süreye ve kesilen para cezasına rağmen yerine getirilmeyen hususlar		
Tarih	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'nda alınan kararlardan yerine getirilmeyen hususlar		
Tarih	Ciddi ve yakın tehlike arz eden uygunsuzlukların giderilmesini sağlamak amacıyla gerekli önlemler alınıncaya kadar geçici olarak yapılan iş durdurmalar		
Tarih	Çalışma alanlarındaki yanlış, yetersiz veya iyileştirilmesi gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemlere/ uygulamalara ilişkin öneriler (riskin seviyesi* de yazılacak)		
İŞGÜVENLİĞİ UZMANI (Adı ve Soyadı İmzası)			
İŞYERİ HEKİMİ (Adı ve Soyadı İmzası)			
PROJE MÜDÜRÜ (Adı ve Soyadı İmzası)			

Not: (*) Riskin Seviyesi,

“Kabul edilebilir risk” ise önlem alınmayabilir ve iş devam eder,

“Önemli risk” ise önlem alınmakla beraber iş devam edebilir,

“Kabul edilemez risk” ise iş durdurulur ve önlem alınmadan işe devam edilemez. İş durdurulur.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ EĞİTİMLERE İLİŞKİN KURALLAR

Bu konudaki kurallar, şantiyede iş kazaları ve meslek hastalıklarını en aza indirmek veya önlemek dolayısıyla işgücü kayıpsız verimli ve güvenli çalışma ortamını sağlamak için gerekli eğitimlerin çalışanlarca alınması ve öğrenilen bilgilerin kullanılmasını sağlamayı amaçlar. Bu kuralların hazırlanmasında, 6331 sayılı İSG yasasına göre çıkarılan yönetmelik⁴ ile AB şantiye direktifleri esas alınmıştır. Zira, iş sağlığı ve güvenliğinde eğitim; yapılmakta olan iş nedeniyle çalışanın bir kısım mevzuatı, hükümlerini içerir belgelerin kendilerine verilmesini değil, eylemli olarak, bu bilgilerin aktarımı ve öneminin kavratılması ile sağlanabilir.

Nitekim, iş kazası geçiren çalışanı, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli derecede **eğitmedikleri**, yeterli denetim ve gözetim sağlamadıkları için zararlandırıcı olayın meydana gelmesinde ağırlıklı (baskın) kusurun işverene ait olduğuna dair Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı bulunmaktadır.⁵

Yine bu kararda görüldüğü üzere, eğitimin yapılmakta olan iş nedeniyle çalışanın eğitiminin bir kısım mevzuatı, hükümlerini içerir belgelerin kendilerine verilmesini değil, eylemli olarak bu bilgilerin aktarımı ve öneminin kavratılması ile sağlanması gerektiği vurgulanarak gerek yeni düzenlenen yasalar gerekse yargı kararları eğitime özellikle önem ve değer verilmiştir.

Şantiyelerde risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü önlemin alınması işverenin yükümlülüğündedir. Bu itibarla, işveren çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.⁶ İşveren bu yükümlülüğünü İşyeri/Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi kurarak yerine getirir.

İşyeri/Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi'nin Çalışanların Eğitimleri ile İlgili Görevleri;

1. Alt işveren firmaları dahil şantiyenin eğitim ihtiyacının çıkartılmasını sağlar,

2.. Yıllık iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin "Eğitim Planı"nı hazırlar,Şantiyelerde Proje Müdürü'nün ve Uygulama Koordinatörü'nün onayına sunar, işe yeni başlayanlara, geçici iş ilişkisi ile gelenlere ve geçici görevli gelenlere "Temel İş Güvenliği Oryantasyon eğitimini" verir,

3. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin "Eğitim Kataloğu"nda (EK.1) yer alan eğitimlerle karşılanamayacak eğitim ihtiyaçlarını Uygulama Koordinatörü'ne bildirir,

4. Şantiye dışı kişiler tarafından iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eğitim verilecekse ilgili firmalardan teklif alır, Uygulama Koordinatörü'nün görüşlerini alarak değerlendirme yapar,

5. Şantiyede gerçekleştirilecek eğitimlerle ilgili her türlü organizasyonu (duyurunun yapılması, eğitim yerinin, eğitim materyalinin hazırlanması, eğitimciye vb. ait bilgiler verilmesi, eğitimcinin karşılanması, ağırlanması v.s) yapar,

6. Gerçekleşen eğitimlere ilişkin katılımcı bilgilerini (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F01), eğitim değerlendirme formlarını (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F05), katılımcı sınav cevap kağıtlarını ve eğitim sertifikasını (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F07), arşivler,

7. Eğitim sonunda sertifika töreni düzenler,

8. İş başı konuşmalarının ve günlük brifinglerin verilir vermediğini denetler,

4- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete: 15.05.2013 Tarihli ve 28648 Sayılı

5- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı, Esas No : 2004/21-365, Karar No : 2004/369, Tarihi : 16.06.2004

6- 6331 sayılı İSG Kanunu, mad:15

9. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin “Duyuru Pano”larının güncel kalmasını sağlar.

Sağlık ve Güvenlik Uygulama Koordinatörü'nün Eğitimle İlgili Görevleri:

1. Yıllık İSG Eğitim Planını incelemek ve gerek gördüğü takdirde revize eder,
2. Onayladığı Yıllık İSG Eğitim Planlarını, Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne gönderir,
3. Eğitim Katoloğu'nda yer almayan eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak programlar hazırlar ve Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne bilgi için gönderir,
4. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eğitimini vermek için teklif veren firmaların eğitim programlarının içeriklerini ve eğitimcilerinin profilini inceleyerek değerlendirir ve görüşlerini Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne bildirir,
5. İş başı konuşmalarını bir el kitabında toplar ve kitabın basımı için Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne gönderir, El kitabının güncelliğini sağlar,

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Uygulama Yöntemi

Genel olarak:

1. Şantiyede çalışan her bir çalışanın görevini en iyi bir biçimde yerine getirebilmesi için sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış ve tutumlarının ayrı ayrı ve ölçülebilir bir biçimde ortaya konması esastır. Bireysel seviye analizi yapılarak çalışanın eğitim öncesi seviyesi ve alması gereken eğitimler tespit edilir.
2. Eğitim, çalışanların kolayca anlayabileceği şekilde yapılır.
3. Eğitimin verimli olması için, eğitime katılacakların ihtiyacı olan konuların seçilmesine özen gösterilir.
4. Eğitimler, teorik ve pratik olarak uygulanır.

Eğitim İhtiyacının Tespiti:

1. İş sağlığı ve güvenliği konusundaki eğitimlerin ihtiyaçları, başta çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmelik hükümleri başta olmak üzere; iş kazaları raporları, ramak kala olaylar, istatistik veriler, çalışanlardan gelen istekler, tazeleme periyodu dolan eğitim bilgileri doğrultusunda İşyeri/OSGB Müdürü tarafından tespit edilir.
2. İlk eğitim ihtiyacı şantiye başladıktan sonra en geç bir ay içinde saptanır. Daha sonra her yıl ocak ayı içerisinde yıllık eğitim ihtiyacı belirlenir.
3. Eğitim ihtiyacını karşılayacak taslak Eğitim Planı, İşyeri/OSGB Müdürü tarafından oluşturulur.
4. Alt işveren çalışanlarının gereksinim duyduğu eğitim ihtiyacının tespiti de, yukarıda belirtilen yöntemler ve araçlar kullanılarak Alt işveren'in şantiye şefi tarafından belirlenmeli ve Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne iletilip birlikte Alt işveren Eğitim Planı hazırlanır. İşe yeni başlayan kişilerin İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim ihtiyacının tespiti için de yukarıda belirtilen yöntemler kullanılır.
5. Eğitim ihtiyaçları ile eğitim planları, Proje Müdürü'ne onaylatılır. Onaylanan eğitim planları Şantiye İşyeri/OSGB Müdürü'ne gönderilir.

Eğitim İhtiyaçlarını Karşılacak Eğitimlerin Tanımlanması:

1. İş sağlığı ve güvenliği konusundaki eğitim kataloguna (veri tabanına) bakılarak ihtiyaçlara denk gelen eğitimler belirlenir. Bu katalogda, eğitimlerin konu başlıklar, içerikleri, kullanılacak materyaller, kimlerin katılması gerektiği bilgisi ve varsa bilgi tazeleme periyodu gibi bilgiler bulunur.

2. Eğitim katalogundaki standart eğitimlerin kapsamadığı eğitim ihtiyaçları için yeni eğitimlerin tanımlanması gerekir. Bunun için İşyeri/OSGB Müdürü, Sağlık ve Güvenlik uygulama Koordinatörü'ne eğitim ihtiyacını bildirir.

3. Sağlık ve Güvenlik Uygulama Koordinatörü, piyasa araştırması yaparak yeni eğitimi tanımlar. Ayrıca, "Eğitim Kataloğu"nu güncelleyerek ve İşyeri/OSGB Müdürüne gönderir.

Eğitimin Planlaması

1. Olağanüstü haller dışında, planlanan bir eğitim etkinliğine katılımın sağlanması, Proje Müdürü'nün sorumluluğundadır. Kişisel ve mesleki gelişim amaçlı, önceden planlanmış eğitim etkinlikleri, aşağıdaki başlıklar ile sınırlı olmamakla birlikte şunlardır;

- İşe başlamadan önce,
- Çalışma yeri veya iş değişikliğinde,
- İş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde,
- İşbaşında kısa konuşmalar halinde,
- Seminer, konferanslar
- Kurslar halinde

verilir.

2. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenmeli, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

3. Çalışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

4. İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının nedenleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir nedenle altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

5. Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda alacakları eğitimler, Eğitim Kataloğu'nda belirlendiği periyotta ve şekillerde gerçekleştirilir. Yukarıda belirtilen diğer konularda ise mümkün olduğunca her sene başında ve üçer aylık periyotlar ile Eğitim Planları (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F04) eğitimlere katılacakları ve eğitim konuları da belirtilerek hazırlanır.

Genel Eğitim Planı:

Genel Eğitim Planı aşağıdaki şekilde oluşturulur;

1. İşyeri/OSGB Müdürü, tüm birimlerden kendisine ulaşan eğitim ihtiyaçlarını inceler.

2. Şantiyelerden gelecek olan eğitim ihtiyaçlarında o dönemde eğitime katılacak çalışanların sadece isimleri ve eğitimin konusu yazılır.

3. Tüm birimlerden görüş ve ihtiyaçlarını yazılı olarak alan İşyeri/OSGB Müdürü, bu bilgiyi konsolide ederek bütçesi ile birlikte onay için Proje Müdürü'ne verir.

4. Onaylanan Eğitim Planı kendileriyle ilgili kısımları ilgili tüm birim ve bölümlere İşyeri/OSGB Müdürü tarafından iletilir.

Eğitimlerin Verilmesi:

1. Hangi eğitimlerin iç kaynaklardan hangilerinin ise dış kaynaklar tarafından sağlanacağı Proje Müdürü'nün katılımıyla gerçekleştirilecek bir toplantı ile belirlenir.

2. Dışarıdan alınacak eğitimler için şirketlerden fiyat toplama, fiyatları değerlendirme Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü tarafından yapılır.

3. Gerek iç kaynaklardan gerekse dış kaynaklardan temin edilecek İSG eğitimlerini verecek olan eğitimcileri, SG Koordinatörü değerlendirir. Bu değerlendirme sırasında eğitimcinin varsa işyerindeki geçmiş yıllardaki eğitim değerlendirme puanlarından ve eğitimcinin özgeçmişinden yararlanır.

4. Dışarıdan sağlanacak eğitim hizmeti için eğitimcilerin nitelikleri ve şirketlerin tekliflerinin değerlendirilmesinden sonra eğitim firması seçilir.

5. İşyeri/OSGB Müdürü tarafından, eğitimleri verecek eğitimciler ve varsa eğitim planındaki revizyonlar, SG Koordinatörü'ne iletilir.

6. İşyeri/OSGB Müdürü'nün organizasyonunda eğitimler gerçekleştirilir.

İşe Giriş Eğitimleri:

1. Çalışanın işe başlamadan önce aşağıda belirtilen konularda ekip başı/formen tarafından konuşmalar yapılmalı, daha sonra A sınıfı İşgüvenliği Uzmanı tarafından sahanın fiziki tanıtımı, sahadaki riskler ve temel iş sağlığı ve güvenliği konularında işe giriş eğitimi verilir. Eğitimin sonunda sınav yapılmalı, 100 puan üzerinden en az 60 puan alanın işe girişi yapılır. (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F06) Başarılı olamayanlara bir kez daha eğitim verilip sınav yapılır. Sınavda başarılı olamayanların işe giriş işlemleri yapılır. Şantiyeye yeni gelen çalışanlara yapılacak eğitimlerde;

- İş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçlendirme, şantiye sahasının çalışanlara tanıtılması,
- Çalışanın fiilen gerçekleştirdiği işin doğasından kaynaklanan ve varsa işle ilgili risk analizlerinden ve yaşanan iş kazaları sonrası alınan güvenlik önlemleri konusu anlatılır.

2. İşe giriş eğitimi, şantiyeye kısa süreli çalışmaya gelenlere, ziyaretçilere ve tedarikçilere verilmeden şantiyeye sokulmaz.

İş Başı Kısa Konuşmalar (Tool box talks):

1. İş başı konuşmaları, İş güvenliği Uzmanı tarafından önceden belirlenmiş standart iş başı konuşmaları kullanılarak yapılır.

2. Ekip başları, günlük işler başlamadan önce işle ilgili güvenlik önlemlerinin pekişmesi için yerleşim, malzeme, güvenlik kuralları, kullanılacak güvenlik ekipmanı vb. konularda günlük brifingler verilir.

3. Brifingler sahada uygun bir yerde verilir.

4. İşyeri/OSGB Müdürü işbaşı konuşmalarını ve brifinglerin verilmesini denetlenir.

Eğitimin Değerlendirilmesi ve Sertifikasyon:

1. Verilen eğitimin sonunda bir ölçme ve değerlendirme (sınav) yapılır. Değerlendirme sonuçlarına göre eğitimin etkin olup olmadığı belirlenerek yeni eğitime ihtiyaç duyulup duyulmadığına karar verilir.

2. Şantiyede düzenlenen eğitimler belgelendirilmeli ve bu belgeler çalışanların özlük dosyalarında saklanır. Eğitim sonrası düzenlenecek belgede, eğitime katılan kişinin adı, soyadı, görev unvanı, eğitimin konusu, süresi, eğitimi verenin adı, soyadı, görev unvanı, imzası ve eğitimin tarihi yer alır. (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F07)

Duyuru Panoları:

1. Şantiye binasının dışında ve/veya içinde kolayca görülebilecek bir İş Sağlığı ve Güvenliği İlan panosu yer alır. Bu panoda aşağıdaki bilgilere yer verilir;

- Acil Durum Telefonları (Hastane, itfaiye, polis vb)
 - Düzenlenecek iş sağlığı ve güvenliği konusundaki toplantılar, eğitimleri (düzenleme tarihinden en az bir hafta önce ilan tahtasına asılır.)
 - İş başı konuşma metinleri,
 - İSG Kurulu aylık toplantı tutanağı,
 - Acil Toplantı Mahalli, krokisi,
 - İSG Organizasyon şeması,
 - Çeşitli İş sağlığı ve güvenliği konusundaki posterler, afişler,
 - İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kaza kayıtları, istatistiki ve benzer veriler,
2. İş sağlığı ve güvenliği konusundaki ilan panolarının güncel kalmasından İşyeri/OSGB Müdürü sorumludur.

Dökümantasyon:

1. Eğitim ihtiyaçlarına ilişkin bilgiler, İşyeri/OSG Birimi'nde saklanır.
2. Yıllık Eğitim Planlarının birer nüshaları, Şantiye İşyeri/OSGB Müdüründe bulunur.
3. İş sağlığı ve güvenliği konusundaki Eğitim Kataloğu EK.1 ve Eğitim Takip Formu (Bkz: Bölüm.3F 05.SG.F08) İşyeri SGBirimi/Ortak SG Birimi Yöneticisi tarafından güncel tutulur.
4. Tüm iş başı konuşmalarını standardize edilir, iş başı konuşmaları ile veri tabanı oluşturulur ve firmanın diğer şantiyelerini de bilgilendirmek amacıyla düzenlenen iş başı konuşmaları İşyeri/OSGB Müdürü tarafından SG Koordinatörü'ne gönderilir.

(İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimlere ilişkin kuralları EK.1)

İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Kataloğu

Bu Katalog'da şantiyede meydana gelebilecek kazaları önlemek amacıyla kurulan İSG Yönetim Sistemi'nin hedefine ulaşması için alt işveren çalışanları dahil tüm çalışana ve şantiyeye geçici süreli çalışmaya gelenlere, konulan kural ve uygulamaların amaç ve uygulanabilirliğini açıklamak için verilecek eğitimleri ve eğitim sistemini açıklamak üzere hazırlanmıştır.

UYGULAMA

Verilecek eğitimlerin konuları ve süreleri

1. Genel konular (4 saat)

- Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler,
- Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü,
- İşyeri temizliği ve düzeni,
- Ergonomi,
- Güvenlik ve sağlık işaretleri,
- Kişisel koruyucu donanım kullanımı.

2. Sağlık konuları (4 saat)

- Meslek hastalıklarının nedenleri,
- Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması,
- Biyolojik risk etmenleri,
- İlk yardım ve kurtarma.

3. Teknik konular (8 saat)

- Kimyasal ve fiziksel risk etmenleri,
- Elle kaldırma ve taşıma,
- Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma,
- İş ekipmanlarının güvenli kullanımı,
- Ekranlı araçlarla çalışma,
- Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri,
- İş kazalarının nedenleri,
- Kaza ve yaralanma nedenleri ile korunma prensipleri ve tekniklerinin uygulanması.
- İş hijyeni

EĞİTİMİN TANITIMI	
KONU/BAŞLIK	İşe giriş eğitimi
HEDEF KİTLE	İşe yeni başlayan, kısa süreli geçici çalışmaya gelenler, ziyaretçiler ve tedarikçiler
İÇERİK	Şantiyenin yerleşiminin İş güvenliğine giriş Projenin tanıtımı ve şantiye yerleşim planının anlatılması Video Kaset Gösterimi Şantiyenin önemli riskleri ve önlemleri Şantiye yönetiminin ve İSG' nin organizasyon yapısı İş kazaları ve şantiye istatistikleri Şantiye kuralları Kişisel Koruyucu malzemelerinin önemi, tanımı ve kullanım şekli Kaza bildirim (Raporlama) Yangın ve acil durumda sahayı boşaltma düzenlemeleri Sınav
KULLANILACAK EĞİTİM MATERYALI	Video gösterici, Tepegöz, Data-projeksiyon, Video kaset, katılımcılara eğitim notu
EĞİTİM PROFİLİ	Şantiye İŞYER/OSGB Müdürü
SÜRE	30 dakika

ŞANTIYE SAHASINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE YÖNELİK

ÇALIŞMALARDA YAPILACAK ÖLÇÜM KURALLARI

İş Sağlığı ve Güvenliği literatüründe “Yönetim Sistemi”nin gelişmesi, sürekliliğinin sağlanması için “performans ölçümü ve izleme” yöntemleri yer almıştır. Bu yöntemler uygulandığında, şantiyede çalışma ortamında meydana gelebilecek iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin olumsuzluklar ve ilişkili maliyetlerin azaltılarak verimliliğinin ve işletmenin karlılığı artırılacağına inanılması gerekir.

Bu itibarla, şantiyede iş sağlığı ve güvenliği performansı düzenli bir şekilde izlenmeli ve ölçülmelidir. Ölçümlerde proaktif ve reaktif performans ölçümleri esas alınmalıdır. Buna göre;

a. Yasal ve diğer işletme koşulları ile iş sağlığı ve güvenliği yönetim programına uyumunun izlenmesinde proaktif performans ölçümleri yapılarak yürütülmelidir. Proaktif ölçümler aşağıdaki gibi olmasına özen gösterilmelidir:

- İSG hedeflerine ulaşma
- İSG yönetim programına uyum
- İşlem kriterlerine uyum
- Yasalara uyum

b. Yapılan iş nedeniyle oluşan hastalıklar ve iş yapımı sırasında meydana gelen olaylar (kazalar ve ramak kala olaylar da dahil) ve geçmişte iş sağlığı ve güvenliği performansının yetersiz olduğu zamanları izlemek için de reaktif performans ölçümleri gerçekleştirilmelidir. Reaktif ölçümler genel olarak aşağıdakileri hususları içermelidir:

- Şantiye ortam havasındaki gaz, toz ölçümleri,
- Şantiyede kullanılan ekipmanlardan kaynaklanan gürültü ve vibrasyon seviyeleri,
- Şantiyede yapılmakta olan aydınlatma ölçümleri,
- Mevcut topraklama tesisatı iletkenlik ölçümleri,

- Kaldırma ekipmanları ve basınçlı kapların periyodik kontrol ve deneyleri,
- Şantiyede çalışanların kimyasallarla maruz kalma süreleri ve seviyelerinin ölçümü,
- Kişisel koruyucu malzeme periyodik kontrolleri,
- Çalışanların sağlığı yönünden riskli işlerde çalışanların düzenli sağlık kontrolü,

Tüm ölçümlerde kalibre edilmiş cihazlar kullanılmalı ve akredite bir kuruluşa yaptırılmalıdır.

Ölçüm sonuçlarını içeren raporda, MAK değerler, ölçüm yöntemi ve cihazların kalibre edilmiş olduğuna dair bilgiler ve sonuçların değerlendirilmesi yer almalıdır.

Ölçümler sonucunda çıkacak değerler göz önüne alınarak, gerekli önlemlerin alınması için hedefler konur ve yönetim programları düzenlenir ya da önceden konulmuş hedefler ve mevcut yönetim programlarındaki performansı izlenmelidir.

Kaldırma ve İletme İş Ekipmanlarının (İş Makineleri, Aletleri, Tesis ve Tesisatlar) Periyodik Kontrol ve Deneyleri

Şantiyedeki tüm kaldırma makineleri ve araçları, “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Koşulları Yönetmeliği”nin⁷ ön gördüğü şartlara göre kontrol edilmelidir.

Kaldırma ve iletme ekipmanları, standartlarda aksi belirtilmediği sürece, kaldırma ve iletme ekipmanları, beyan edilen yükün en az 1,25 katını, etkili ve güvenli bir şekilde kaldırmalı ve askıda tutabilecek güçte olduğuna ve bunların bu yüke dayanıklı ve yeterli yük frenleri bulunduğuna dair her halükarda yılda bir kez periyodik kontrolleri yapılmalıdır. Vinçlerin periyodik kontrollerinde yapılacak olan statik deneyde deney yükü, beyan edilen yükün en az 1,25 katı, dinamik deneyde ise en az 1,1 katı olması gerekir. Mobil kaldırma ekipmanlarının dışında kalan kaldırma ekipmanları için kararlılık deneyi ise gerek görüldüğünde ilgili standartlarda belirtilen kriterlere uygun olarak yapılmalıdır.

Kapasitesinin altında kullanılacak kaldırma araçlarında beyan edilen kaldırılacak azami yük görünecek şekilde işaretlenir. Beyan edilen yükün üstünde bir ağırlığın kaldırılmasının söz konusu olduğu durumlarda kaldırma aracı kaldırılacak yükün miktarı esas alınarak yukarıda belirtilen kriterler çerçevesinde teste tabi tutulmadan kullanılmamalıdır. (Beyan yükü; kaldırma aracında şantiye tarafından belirlenen kaldırılacak maksimum ağırlıktır.)

Bu ekipmanlarının güvenliğinin kurulma ve montaj koşullarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler⁸ tarafından kontrolü yapılmalı, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenmelidir. Şantiyede arızaya neden olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanının; periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması, çalışma şeklindeki değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanın uzun süre kullanılmaması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce gerekli kontrollerin yapılması sağlanmalıdır.

Kontrol sonuçları kayıt altına alınmalı ve yetkililer her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanmalıdır.

7- Resmi Gazete: 25.04.2013 Tarihli ve 28628 Sayılı

8- Periyodik kontroller, sadece TS EN 473 standardına göre eğitim almış mühendisler ve aynı eğitimi almış tekniker veya yüksek teknikerler tarafından yapılabilir.

İş ekipmanı şantiye dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulmalıdır.

Hangi tür iş ekipmanının kontrole tabi tutulacağı, bu kontrollerin hangi sıklıkla ve hangi şartlar altında yapılacağı ile kontrol sonucu düzenlenecek belgelerle ilgili usul ve esaslar adı geçen yönetmeliğin EK-III'te belirtilmiştir.

Basıncı Kap ve Tesisatların Periyodik Kontrol ve Deneyleri

Şantiyede bulunan kazanlar, basınçlı kaplar ve tesisatları ile kompresörlerin kontrol ve deneyleri, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Koşulları Yönetmeliğinin ön gördüğü şartlara göre kontrol edilmelidir.

Basıncı kaplarda temel ilke hidrostatik test yapılmasıdır. Bu testler, standartlarda aksi belirtilmediği sürece işletme basıncının 1,5 katı ile ve bir yılı aşmayan sürelerle yapılmalıdır. Ancak iş ekipmanının özelliği ve işletmeden kaynaklanan zorunlu şartlar gereğince hidrostatik test yapma imkânı olmayan basınçlı kaplarda hidrostatik test yerine standartlarda belirtilen tahribatsız muayene yöntemleri de uygulanabilir. Bu durumda, düzenlenecek periyodik kontrol raporlarında bu husus gerekçesi ile birlikte belirtilmelidir.

Basıncı kap ve tesisatların periyodik kontrolleri, Basıncı Ekipmanlar Yönetmeliği,⁹ Taşınabilir Basıncı Ekipmanlar Yönetmeliği¹⁰ ve Basit Basıncı Kaplar Yönetmeliği'nde yer alan ve bu Yönetmelik¹¹ hükümlerine aykırı olmayan hususlar saklı kalmak kaydıyla ilgili standartlarda belirtilen kriterlere göre yapılmalıdır.

Basıncı kap ve tesisatların periyodik kontrolleri, makine mühendisleri ve makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılmalıdır. (Söz konusu periyodik kontrollerin tahribatsız muayene yöntemleri ile yapılması durumunda, bu kontroller sadece TS EN 473 standardına göre eğitim almış mühendisler ve aynı eğitimi almış tekniker veya yüksek teknikerler tarafından yapılabilir.)

Buhar kazanları, Kalorifer kazanları, Taşınabilir gaz tüpleri, Basıncı hava tankları, Kriyojenik tanklar ve Tehlikeli sıvıların bulunduğu tank ve depoların periyodik kontrol süreleri ile kontrol kriterleri adı geçen yönetmeliğin Tablo: 1'nde belirtilmiştir.

Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı, paratoner tesisatı ile akümülatör ve transformatör ve benzeri elektrik ile ilgili tesisatın periyodik kontrolleri elektrik mühendisleri, elektrik tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yılda bir kez yapılmalıdır.

Elektrik dışında kalan diğer tesisatın periyodik kontrolleri makine mühendisleri, makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılmalıdır.

Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı, paratoner tesisatı ile akümülatör ve transformatör ve benzeri elektrik ile ilgili tesisatın periyodik kontrol kriterleri ve kontrol süreleri adı geçen yönetmeliğin Tablo: 3'te belirtilmiştir.

Makine Tezgahların Periyodik Kontrolleri

Makine ve tezgâhların periyodik kontrolleri adı geçen yönetmeliğin EK-III, madde 1.4.'te yer alan hususlara uygun olarak yapılır. Bu tezgâhların periyodik kontrolleri, makine mühendisleri, makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılmalıdır.

9- 22/1/2007 tarihli ve 26411 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

10- 31/12/2012 tarihli ve 28514 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

11- 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Elektronik kumanda sistemi ile donatılmış makine ve tezgâhların periyodik kontrolü; makine veya mekatronik mühendisi ile elektrik mühendisleri ve/veya bunların teknikerleri tarafından birlikte yapılmalıdır.

Gürültü Ölçümleri

Şantiyede çalışan kişilerin beden ve ruh sağlığı ile çevrenin huzur ve yaşam standartının bozulmaması ve şantiyede bulunan gürültü çıkaran makinelerin çalışanlara ve çevreye verebileceği zararı engellemek için gürültü kaynaklarının civarında gürültü ölçümleri yapılmalıdır.

Ölçüm sonuçları, “Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmeliği”nin 5. maddesinde belirtilen değerlerin aşılmış aşılmadığının incelenerek değerlendirilmelidir.¹²

Ölçümler her yeni şantiye kuruluşunda, bağımsız akredite bir kuruluş tarafından yapıp, gürültü haritası oluşturulur. Gürültü ölçümünde kullanılacak yöntem ve cihazlar; özellikle ölçülecek olan gürültünün niteliği, maruziyet süresi, çevresel faktörler ve ölçüm cihazının nitelikleri dikkate alınarak mevcut koşullara uygun olur. Ölçüm sonuçları, çalışanın kişisel maruziyetini gösterir.

Yapılan ölçüm sonuçları Gürültü Ölçüm Raporu ile kayıt altına alınıp izlenmelidir. Yıllık periyodik ölçümlerle de, şantiyede gürültü seviyesi izlenmelidir.

Çalışanın iş esnasında, aşırı gürültüye maruz kalması veya gürültülü işlerde çalışması nedeniyle kaynaklanabilecek işitme kaybının izlenmesinde, gürültülü işlerde çalışacakların, işe, alınırken yapılan genel sağlık muayenelerinde, odyometre ile işitme seviyesi ölçülmelidir. Kulak ve sinir sistemi hastalığı olanlar ile hipertansiyonlular, bu işlere alınmamalıdır. Gürültülü işlerde çalışanların, risk değerlendirmesi ve ölçüm sonuçlarının bir sağlık riski olduğunu gösterdiği gürültülü yerlerde, en düşük maruziyet eylem değerini aşan yani 80 dB(A) gürültüye maruz kalan çalışanlar için de işitme testleri yaptırılmalıdır. İşitme ile ilgili sağlık gözetimi sonucunda, çalışanda tespit edilen işitme kaybının işe bağlı gürültü nedeniyle oluştuğunun tespiti halinde; çalışan, işyeri hekimi tarafından, kendisi ile ilgili sonuçlar hakkında bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir. Ayrıca, şantiye sahasında yapılan risk değerlendirmesini gözden geçirilmeli ve riskleri önlemek veya azaltmak için alınan önlemler gözden geçirilmelidir.

Titreşim Ölçümleri

Çalışanların maruz kaldığı mekanik titreşim düzeyi, işyerinde gerçekleştirilen risk değerlendirmesinde ele alınır. Titreşim yapan aletlerle çalıştırılanların maruz kaldığı mekanik titreşim düzeyi değerlendirilmeli ve gerektiğinde ölçülmelidir. Bu ölçümler, Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmeliğin 6. maddesinde belirtilen 20/08/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak yapılmalıdır.¹³

Yukarıda sözü edilen “Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik”in 6. maddesine göre yapılan ölçümde kullanılan yöntemler, mekanik titreşime maruz kalan çalışanların kişisel maruziyetini belirleyebilecek nitelikte olmalıdır. Kullanılan yöntemler; ölçülecek mekanik titreşimin özelliklerine, çevresel etkilere ve ölçüm aygıtlarının özelliklerine uygun olmalıdır. Mekanik titreşim, elle yapılan ölçümleri veya göstergelerin okunmasını etkiliyor ise bu Yönetmeliğin 7. maddesi birinci fıkrasının (ç) bendi dikkate alınmalıdır. TS EN ISO 5349-1 ve 2 standartlarına ve bu standartların en güncel hallerine göre, kullanılan cihazlar ve yöntemler, ölçülecek mekanik titreşimin karakteristiğine, çevresel etkilere ve ölçüm aygıtlarının özelliklerine uyumlu olmalıdır. Çift elle kullanılan aygıtlarda, ölçümler her el için ayrı ayrı yapılmalıdır. Maruziyet, çalışanın her iki elindeki en yüksek değer esas alınarak belirlenmeli ve diğer el ile ilgili bilgiler ve eğitimler de verilmelidir.

12- Bu Yönetmelik, 28.07.2013 Tarih ve 28721 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.

13- Bu Yönetmelik, 22.08..2013 Tarih ve 28743 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı.

Toz Ölçümleri

Şantiyede çalışma sırasında genellikle bir işlem sonucu veya imalat sırasında ortam havasına karışan toz; ortama en kolay ve hızla yayılabilen ve solunum yollarından hemen geçen partiküllerdir. Partiküller, şantiye ortam havasındaki toz miktarının gravimetrik esasa veya lifsi tozlarda lif sayısına göre belirlenir.

Tozlu işlerde çalışmalardan önce risk değerlendirmesi yapılır ve özellikle toz ölçümlerinde, 20.8.2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik hükümleri saklı kalmak kaydıyla risk değerlendirmesi sonucuna göre belirlenen periyodik aralıklarla toz ölçümleri yapılmalıdır.

Şantiyede çalışanların toz maruziyetinin bulunduğu koşullarda herhangi bir değişiklik olduğunda bu ölçümler tekrarlanmalıdır. Ölçüm sonuçları, Tozla Mücadele Yönetmeliği’nin Ek-1’nde belirtilen mesleki maruziyet sınır değerleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

Şantiyede yapılacak denetimler için toz ölçümlerinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından ön yeterlik veya yeterlik belgesi verilen laboratuvarlarca yapılmalıdır.

Çalışanların toz ölçüm sonuçları ile kişisel sağlık dosyalarının kayıtları, ilgili mevzuatta ayrıca belirlenmemişse çalışanın işten ayrılma tarihinden itibaren on beş yıl süreyle saklanmalıdır.

Aydınlatma Ölçümleri

Şantiyenin veya çalışma alanının, iş süresince doğal veya suni ışıkla yeterli bir şekilde aydınlatılması gereklidir. Aydınlatma, doğal ışığın daha az olduğu saftlarda, kapalı merdivenlerde veya kazı alanlarının çevresinde özellikle geçiş noktalarında ve bariyer açıklıklarında mutlaka sağlanmış olmalıdır.

Şantiyedeki çalışma yerlerinde, çok uzun süre geçirilmesi, aynı zamanda görsel etkinliklerin yoğun olması nedeniyle aydınlatmanın yeterli olup olmadığı ölçülmelidir. Ölçümler, anlık bir nokta ya da belli bir süredeki ortalama değer olarak ölçülmelidir.¹⁴ Işık ölçme, kalibrasyonu yapılmış ışık ölçer (lüksmetre) ile yapılmalıdır.

Şantiyede bulunan, ofisler, merdivenler, geçiş yolları, inşaat yolları, çalışma alanları, TS EN 12464 “Işık ve Işıklandırma - İş Mahallerinin Aydınlatılması - Bölüm 1: Kapalı Alandaki İş Mahalleri” standardında belirtilen aydınlatma şiddeti (lüks) değerlere göre ölçülmelidir.

Aydınlatma ölçümleri, kalibrasyonu yapılmış cihazlarla (luxmetre) Elektrik Mühendisi veya bağımsız bir kuruluşa yaptırılarak ölçüm sonuçları kayıt altına alınmalıdır.

Ölçüm sonuçlarının kaydedildiği raporda, ölçümde gece veya gündüz ayırımının yapılarak tarih ve saat bilgileri, hangi katta veya bölgede ölçüm yapıldığı, standart limitler, ölçüm cihazı ile ilgili bilgiler ve kalibrasyon bilgileri ve sonuçların değerlendirildiği yorumlar kısmı bulunmalıdır.

Metal Gövdeli Elektrikli Ekipmanların Topraklama/İletkenlik Ölçümleri

Elektriksel kazaların büyük çoğunluğu, elektrik çarpması veya yanma şeklinde olmakta ve her 30 elektriksel kazanın bir tanesi ölümlle sonuçlanabilmektedir.

Elektriksel ekipmanların metal yüzeylerinden akım geçmesini önlemek için, toprak veya zemine bağlanan kablo hattı bağlantısının korunması sağlanmalıdır. Bu nedenle, topraklama sisteminin çalışıp çalışmadığını kontrol etmek amacı ile topraklama/iletkenlik ölçümleri yapılmalıdır.

14- Anlık aydınlık düzeyi ölçmeleri: Ölçme anındaki koşulların o anda oluşturduğu aydınlığın ölçülmesidir. Bu düzende, ölçme aygıtından bir opiloskopa bağlantı yapılarak, aydınlığın gerçek zamandaki değişimini izlemek olanaklıdır.

Elektrik tesisatının, topraklama tesisatının ve paratönerin periyodik kontrolleri yılda bir yapılmalıdır.¹⁵ Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı, paratöner tesisatı ile akümülatör ve transformator ve benzeri elektrik ile ilgili tesisatın periyodik kontrolleri elektrik mühendisleri, elektrik tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılmalıdır. Ölçüm sonuçları kayıt altına alınmalıdır.

Sağlık Kontrolleri

İş sağlığı ve güvenliği yönünden özellikle rapor niteliğinde olan işe giriş ve periyodik sağlık muayeneleri 6331 sayılı Kanunu'nun 15/2 maddesi gereği İşyeri Hekimi tarafından düzenlenmelidir. Çalışan bütün kişilerde işe ilk girişte;

a) Yüksekte çalışanlara yapılacak muayeneler ve istenecek tetkikler:

• İşe girişte, öz geçmiş, soy geçmiş, fizik muayene, işitme muayenesi, otoskopik muayene yapılmalı, karar verilemeyen durumlarda uzman muayenesi yaptırılmalı ve ayrıca Yüksekte Çalışmaya Sağlık Açısından Uygunluk Raporu (C'CG testi, nöropsikolojik test bataryası (Dikkat Eksikliğinin Tanı ve Teşhisinde Kullanılan Test ve Bataryalar), tam kan (Hemogram), AKŞ (Açlık kan şekeri), tarama odyogramı tetkikleri ile göz, dahiliye, nöroloji, KBB, ortopedi, psikiyatri konsültasyonları sonucu düzenlenen rapor) istenmelidir.¹⁶

• Ayrıca; EKG, metabolizma (kan şekeri), kreatinin, hemogram, tam idrar tetkiki, akciğer grafisi (toz riski varsa) yaptırılmalıdır.

• Kronik hastalar; dolaşım sistemi hastalıkları (hipertansiyon, hipotansiyon, arterioskleroz, kalp ritim bozukluğu. Kalp yetmezliği, geçirilmiş mi), böbrek hastalıkları, nörolojik hastalıklar (epilepsi), psikiyatrik hastalıkları olanlar ile baş ve boyun travması geçirenler, ilaç, alkol ve uyuşturucu alışkanlığı olanlar, görme bozukluğu, baş dönmesi (vertigo) semptomu olanlar işe alınmamalıdır.

b) Gürültülü işlerde çalışanlarda yapılacak muayeneler: (Kırma, delme ve kesme işleri ile hafriyat iş ekipmanlarında çalışanlar)

• 2000, 3000, 4000 Hz' lik frekanslarda kemik yolu iletiminde 10 dB' lik işitme kaybı olanlar, en az bir kulakta; 1000-2000 Hz' de 30 dB, 3000 Hz' de 40 dB, 6000-8000 Hz' de 60 dB işitme kaybı olanlar, vestibuler baş dönmesi bulunanlar olanlar, İç kulağın toksik ve dolaşım bozukluğuna bağlı hastalıkları bulunanlar ve dış kulakta tedaviye dirençli ekzema, düzelmeyen orta kulak akıntısı, akut enfeksiyonları (tedavi edildikten sonra kabul edilir) bulunanlar, kulak koruyucusu takmaya engel kulak çevresi alerjik cilt reaksiyonu olanlar,

İşe alınmamalıdır.

• Gürültülü işlerde çalışanlar işin devamı süresince (Periyodik) muayeneler; yılda bir kez yapılmalıdır.

c) Tozlu işlerde çalışanlara yapılacak muayeneler:

• Dolaşım sistemi hastalıkları (kalp yetmezliği, hipertansiyon) bulunanlar, solunum fonksiyonu bozuklukları, göğüs kafesi deformiteleri (solunumu zorlaştıran) kronik akciğer hastalıkları; bronşit, bronşial astıma, amfizem, plörit, fibrötik ve granümatöz değişiklikler bulunanlar ile pnömokonyozlar. tüberküloz geçirenler (aktif, inaktif) ve aşırı şişmanlar tozlu işlere alınmamalıdır.

• Tozlu işlerde çalışanlara işe giriş muayenesi: Öz geçmiş, soy geçmiş, fizik muayene, solunum sistemi muayenesi, dolaşım sistemi muayenesi yapılmalıdır.

15- 21/8/2001 tarihli ve 24500 sayılı Resmî Gazete'de Yayınlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği, 30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği ve 4/11/1984 tarihli ve 18565 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik İç Tesisleri Yönetmeliği ile TS EN 60079 standardında belirtilen hususlara göre yapılır.

16- Temel İş Sağlığı Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge 16.06.2011/20065

- Tozlu işlerde çalışanlara ek laboratuvar muayenesi olarak vital kapasite, zamanlı vital kapasite, solunum fonksiyon testleri, akciğer grafisi (35×35 cm. en az 200 mA'lık röntgen cihazı ile) yaptırılmalıdır.

- Tozlu işlerde çalışanlara periyodik muayeneler; yılda bir yapılmalıdır.

d) Mekanik titreşime maruz kalan çalışanlar için yapılacak muayeneler:

- Mekanik titreşime maruziyet sonucu ortaya çıkabilecek sağlık sorunlarının önlenmesi ve erken tanı amacıyla, sağlık gözetimi sonuçları dikkate alınarak, gerekli koruyucu önlemler alınmalıdır.

- Maruz kalınan titreşimin çalışanlarda tanımlanabilir bir hastalık veya sağlığa zararlı bir etkiye neden olduğu tespit edilebildiği durumlar önemsenmelidir.

- Hastalığın veya etkilenmenin çalışanların özel çalışma koşullarından ortaya çıkması ve hastalık veya etkilenmenin saptanması için geçerli ve uygun yöntemlerin bulunduğu durumlar da sağlık gözetiminde dikkate alınmalıdır.

- Yapılan tespitte değerleri aşan mekanik titreşime maruz kalan çalışanların uygun sağlık gözetimi yapılmalıdır.

- Sağlık gözetimi ile ilgili her çalışanın kişisel sağlık kaydı tutulur ve güncelleştirilmelidir.

- Bu kayıtlar gizlilik esasına uygun olarak ve gerektiğinde incelenebilecek şekilde yetkili makamlarca istendiğinde, verilmek üzere dosyasında saklanmalıdır.

e) Kimyasal maddeler ile çalışanlara yapılacak muayeneler: (Kanserojen ve mutajen maddelere maruziyetinden kaynaklanan risklerden çalışanların korunması için)

- İşyerinde yapılan risk değerlendirmesine göre sağlık ve güvenlik yönünden risk bulunan işlerde çalışanların, sağlık durumlarının gözetim altında tutulması için işyerinde gerekli düzenlemeleri yapılmalıdır.

- Sağlık gözetimi, maruziyet başlamadan önce yapılmalı ve daha sonra da düzenli aralıklarla sürdürülmelidir. İşyerinde kişisel ve mesleki hijyen önlemlerinin derhal alınabilmesi mümkün olacak şekilde gerekli düzenleme yapılmalıdır.

- Çalışanlardan birinde kanserojen veya mutajen maddelere maruziyet nedeniyle olduğu şüphesi bulunan bir sağlık sorunu görüldüğünde, maruz kalan diğer kişiler de sağlık gözetiminden geçirilmeli ve maruziyet riskini belirlemek üzere yeniden risk değerlendirmesi yapılmalıdır.

- Çalışanların sağlık gözetimi ile ilgili kişisel sağlık kayıt sistemi bulunmalıdır.

- İşyeri hekimi her çalışan için, alınması gerekli koruyucu önlemler konusunda önerilerde bulunmalıdır.

- Kanserojen veya mutajen maddelere maruziyet sonucu ortaya çıkan meslek hastalıkları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirilmelidir.

- Tutulan kayıtlar maruziyetin sona ermesinden sonra en az kırk yıl süre ile saklanmalıdır.

- İşyerinde faaliyetin sona ermesi halinde bu kayıtları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na verilmelidir.

f) Solventli malzemeler kullanılan boya işlerinde çalışanlara yapılacak muayeneler:

- Kronik hastalar; karaciğer hastaları, böbrek hastaları, sinir sistemi hastaları, dolaşım sistemi hastaları; hipertansiyon, kalp ritim bozukluğu ve angina pektoris hastaları ile alkol, ilaç, uyuşturucu alışkanlığı olanlar boya işlerinde çalıştırılmamalıdır.

- Solventlerle çalışanlara yapılacak işe giriş muayenesi: Öz geçmiş, soy geçmiş, fizik muayene, nörolojik muayene, dermatolojik muayene, görme muayenesi yapılmalıdır.

• Solventlerle çalışanlara yapılacak ek laboratuvar muayeneleri: Karaciğer fonksiyon testleri, hemogram, lökosit formülü, tam idrar tetkiki (albümin, şeker, safra boyları, sediment), EKG, odiografi (gürültülü işlerde).

- Kontrol muayenesi; bedensel engelliler ve kronik hastalar gibi risk grupları için (en geç 6 ay).
- Periyodik muayeneler; 6 ayda bir yapılmalıdır.

g) Yemek dağıtım işlerinde ve çay dağıtım işlerinde çalışanlara yapılacak muayeneler:

- Akciğer Grafisi (En az yılda bir defa)
- Gaita Kültürü; Salmonella ve Shigella yönünden, (en az yılda bir defa)
- Boğaz ve Burun Kültürü: Staphylococusaureus yönünden, (en az yılda bir defa)
- Dışkıının Mikroskopik İncelenmesi; Entemobahistolyticakisleri, giardialambliakisleri ve helmint yu-murtaları, yönünden (en az 6 ayda bir defa) yapılmalıdır.

İş Güvenliği Uygulamaları Kontrolü

Şantiyede alınması gerekli önlemler ile uyulması gerekli kurallara alt işveren çalışanları dahil tüm çalışanların uyup uymadıkları konusunda; masa kalıbı, elektrik, hafriyat, tünel kalıp, prekast, elektrik bakım atölyesi, alt yapı ve çevre düzenleme, marangozhane bakım ve onarım atölyeleri, mekanik tesisat, makine atölyesi, yıkım ve söküm işleri, duvar sıva ve boya işleri, yer kaplaması ve döşeme işleri, soğuk demir işleri, asansör montaj işleri, çelik konstrüksiyon ve metal işleri, doğrama ve cam işleri, elektrik tesisat işleri ve gerek görüldüğünde ilave edilebilecek diğer işler ile ilgili haftada bir çalışanların sağlığı ve güvenliği uygulamaları kontrol edilmelidir.

Bu kontroller, işin kapsamıyla ilgili olan birimin veya alt işveren İş Güvenliği Sorumluları tarafından yapılmalıdır.

İş Güvenliği Uzmanı tarafından düzenlenen Kontrol formlarının, Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'nce aynı gün yapılan kontroller yapılarak doğruluğunu yerinde araştırmalıdır.

Esasen bu kontroller, aksine bir durum tespit edildiğinde veya kontrol formlarından alınan bilgiler ışığında alınması gereken önlemler alınmamış ya da noksan ise uygunsuzluk raporu açılması ile düzeltici ve önleyici faaliyetlerin başlatılmasını da sağlar.

(Bkz: 01.FB Şantiyelerde Sağlık ve Güvenlik Uygulamaları Formları 01.SG.FB01-01.SG.FB34)

Kişisel Koruyucu Malzemelerin Periyodik Kontrolleri

Şantiyede kullanılacak kişisel koruyucu malzeme ve teçhizatlar; Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmeliğe¹⁷ göre satın alınıp depoya teslim sırasında, İş Güvenliği Uzmanı tarafından amacına uygun olup olmadığının ve ambar sorumlusu tarafından kişisel koruyucu malzemelerin sağlam olduğunun kontrolü yapılmalıdır.

Çalışanlara zimmetle teslim edilen kişisel koruyucu malzeme ve teçhizatın, ilgili talimatında belirtilen süresi aşıldığında ve her halükarda 6 aylık periyotlar ile kullanıcı bölümün (alt işveren de olabilir) İş Güvenliği Uzmanı tarafından Kişisel Koruyucu Malzeme Kontrol Formu ile kontrolü yapılmalıdır.

Hasarlı olanların yenileri ile değiştirildiği, kullanıcı ve İş Güvenliği Uzmanı tarafından imza altına alınmalıdır. İş Güvenliği Uzmanı bu kontroller sonrasında hasarlı olan ve yenileri ile değiştirilen iş güvenliği malzeme-

17- Bu Yönetmelik, 2.07.2013 tarih ve 28695 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

lerinin de belirtildiği bir Teknik Değerlendirme Raporu hazırlar. Bu raporun bir kopyasını Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü'ne gönderir.

Ambarda en az 6 ay süre ile kullanılmadan bulundurulmuş kişisel koruyucu malzeme ve teçhizatların kontrolü, ambar sorumlusu tarafından yapılmadan kullanıcıya verilmesi sakıncalıdır.

Kaza ve Hastalıklar İle İlgili İzleme ve Ölçümler

Şantiyede çalışan Alt işveren çalışanı dahil tüm çalışanın geçirdiği kaza ve hastalıklara ait kayıtlar, İşyeri Hekimi tarafından tutulmalıdır. Bu kayıtların daha sonra "İş Kazaları ve Hastalıklara İlişkin İstatistiksel Verilerin Değerlendirilmesi"ne ilişkin Formu'na işlenmelidir. (bkz: Bölüm.3F 03.SG.F08)

Bu bilgiler, yıl sonunda İş Güvenliği Uzmanı tarafından üst yönetime sunulmak üzere rapor haline dönüştürülmelidir.

Bu raporlarda; kazalıların veya hastalık nedeniyle revire çıkanların, görevleri, kıdemleri, öğrenim durumları, yaşları, medeni durumlarına bağlı olarak hastalık türleri ve kaza tipi, kaza türü, vücutta etkilenen kısım, kaza yeri, saati, kazaya neden olan etkenler, kazanın meydana geldiği gün ve ay dikkate alınmalıdır.

Buradan çıkan verilere göre de öncelikli olarak önlem alınacak kaza türleri ve hastalıklar konusunda düzeltici ve önleyici faaliyetler ve hedefler belirlenmelidir.

Çalışanlarda Alkol Ölçümü

Projelerin kapasitesi ve çalışma yerine bağlı olarak projelerde Alkol Ölçüm Formu ile İş Güvenliği Uzmanı alkol kontrol cihazı ile kontrolleri yaparak kayıt altına almalıdır. Alkol kontrolleri belirlenen sürelerde ve saha uygunsuz çalışma yapan çalışanlara uygulanmalıdır. Yapılan kontrol sonucunda alkollü bulunan çalışan hakkında Mali ve İdari İşler Şefince gerekli işlemler yapılmalıdır.

ŞANTIYE SAHASINDAKİ TEHLİKELERİ TANIMLANMA VE RİSKLERİ DEĞERLENDİRME KURALLARI

Şantiyelerde çalışanların sağlığının korunması ve şantiye çalışma ortamında iş güvenliğinin sağlanması için çalışanın sağlığına, işyeri güvenliğine (tesise ve malzemeye) zarar verebilecek iş sağlığı ve güvenliği kapsamındaki tüm tehlikelerin tespit edilmesi, tespit edilen her bir tehlike için risk faktörlerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerin büyüklükleri ve sıklıkları göz önüne alınarak risk değerlendirmesinin içerik, yöntem ve sonuçlarının kontrol yöntemlerini İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre belirlenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, risk değerlendirmeleri yürütülen her faaliyet için ayrı ayrı yapılmalıdır. Kullanılacak olan risk değerlendirme metodu 5x5 matris olmalıdır.

Şantiye ofislerinde tehlike tanımı ve risk değerlendirmesi ile takibi yürürlükte olan yasalara uygun olarak yapılmalıdır. Şantiyelerde tehlikelerin tanımı ve risk değerlendirilmesi; tehlikelerin tanımı ve risk değerlendirmesi "Risk değerlendirme ekibi" tarafından aşağıda belirtilen iş aşamalarında,

- Başlangıçta, mobilizasyon ve imalatlar başlamadan önce,
- Öngörülmemiş imalat kalemlerinin olması halinde, öngörülmemiş bu yapımlara başlanmadan önce,
- Yeni bir mevzuatın yürürlüğe girmesi veya mevcut mevzuatta değişiklik yapılması,
- İş kazası veya meslek hastalığı meydana gelmesi,
- İş kazası veya meslek hastalığı ile sonuçlanmasa bile yangın, parlama veya patlama gibi işyerindeki iş sağlığı ve güvenliğini ciddi şekilde etkileyen olayların ortaya çıkması halinde,

yapılmalıdır.

Sahada yapım işindeki tüm formenler, çalışan temsilcileri, destek elemanları, Alt İşveren Şantiye Şefleri, şantiye saha sorumluları, yeni başlayan her faaliyet için risk değerlendirmelerinde belirlenen İSG önlemlerini almadan işi başlatmamalıdır.

Risk Değerlendirme Aşamaları:

Riskleri değerlendirmek için; projenin tasarım veya şantiyenin kuruluş aşamasından başlamak üzere inşaatın bitimine kadar tehlikeler tanımlanmalı, riskler belirlenip analiz edilmeli, riskleri elemine etmek için önlemler kararlaştırılmalı verisk tespit ve değerlendirme formları düzenlenmelidir. Daha sonra, yapılan çalışmalar güncellenmeli ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilmelidir.

İLK AŞAMA: Tehlikeleri tanıma:

1. Onaylı projeler gözden geçirilmeli ve onaylı iş programından hareketle, başlaması gereken tüm imalat faaliyetleri için hiçbir noktayı atlamadan projede ve işyerinde dolaşılmalı ve nelerin çalışanlara, ürünlere ve iş ekipmanlarına zarar verebileceğine bakılmalıdır.

2. Öncelikle bütün tehlikeleri ve tehlike kaynakları; büyük küçük, önemli önemsiz ayırt edilmeden belirlenmeli ve bir tehlike listesi oluşturulmalıdır.

3. Tespit edilen riskler Çalışan Temsilcilere de gösterilecek bu riskler konusunda düşünceleri alınmalıdır.

4. Geçmişte yaşanan iş kazaları ve işe bağlı hastalıkların kayıtları incelenmeli ve bu kayıtlar dikkate alınmalıdır.

5. Güvenlik Bilgi formları, tehlikelerin tespit edilmesinde ve risklerin fiziksel, kimyasal ve biyolojik özellikleri, sağlığa akut ve kronik etkileri etraflıca araştırılmalıdır.

Tehlikeleri tanımlarken çalışma ortamı, çalışanlar ve işyerine ilişkin ilgisine göre en az aşağıdaki bilgiler toplanmalıdır.

Faaliyetler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmalıdır;

- Saha içinde ve saha dışında yer alan kısımlar (Ofisler, koğuşlar, ambarlar, yemekhane, banyo ve WC' ler vb.)
- Üretim veya hizmet kademeleri
- Organizasyon ve hiyerarşik yapı, görev, yetki ve sorumluluklar
- Çalışanların tecrübe ve düşünceleri
- Planlanan İşler
- Revir kayıtları (sağlık raporları, iş kazası raporları, iş hastalıkları)
- Ramak kala (Kılıpayı atlatılan) olaylar
- Şantiye ile ilgili daha önce yapılan teftiş sonuçları
- Kullanılan kimyasallar ve güvenlik bilgi formları (GBF)
- Acil durum planları
- Kullanılmakta olan izin belgeleri.
- Kullanılan makine, servis, basınçlı hava vb.
- Elektrik pnömatik vb. enerjili ev aletleri
- Kaldırılacak yükseklilik
- Malzemelerde kaldırılan azami ağırlık

Topla(nan bu bilgiler ve veriler ışığında iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yer alan hükümler de dikkate alınmalı, şantiye ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal ve ergonomik tehlike kaynaklarından oluşan etkenler belirlenmeli ve kayıt altına alınmalıdır.

Bu belirleme yapılırken aşağıdaki hususlar, bu hususlardan etkilenecekler ve ne şekilde etkilenebilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır. (Bakınız: Tablo.1)

TABLO.1

Çalışma alanından kaynaklanabilecek tehlikeler		Yapılan çalışmalardan kaynaklanabilecek tehlikeler	Malzeme/ekipman kaynaklı tehlikeler
Girişler ve çıkışlar Şantiye sosyal tesislerinde yapı ve yapım malzemelerinden kaynaklanan tehlikeler Kapalı alanlardaki çalışmalarda oksijensizlikten ya da kimyasallardan boğulma Elektrik çarpması tehlikesi Uygun olmayan güvenlik ekipmanları Düşen/fırlayan maddeler/malzemeler Yangın Yanıcı ortamlar Hafriyat Kazı alanları Gece çalışması Yetersiz aydınlatma	Patlayıcıların bulunduğu/kullanıldığı alanlar Uygun olmayan sıcaklık Gözetim eksikliği Gürültü Titreşim Basıncı sistemler Geçici çalışanlar/ Alt işverenler Çöplük/Stok alanları/ Çevresel Atık Depoları/ Tehlikeli Atık Depoları/Tıbbi Atık Depoları Sevkiyat ve taşıma araçları Çalışanlara rahatsızlık Yüksekte çalışma Radyasyon Makine ve aksam Yetersiz havalandırma Sivri uçlu/keskin bölge/alan Kayma, takılma, yüksekten düşme,	Kaldırma araçlarıyla çalışma Tek başına çalışma El ile taşıma, kaldırma, koyma, yükleme, zorlama Tekrarlanan hareketler (ayakta durma, oturma) Ergonomik olmayan ekipman/hareket Ateşli işler Kesme işleri Ziyaretçi veya şantiyede çalışmayan diğer kişilerden kaynaklanacak tehlikeler	Alkaller Asitler Asbest Yanıcı maddeler Deterjanlar Toz Araç egzoz gazları Kristalize silika Atık yağlar Yağlar ve gres Diğer kimyasallar Çimento ve beton İzosiyanatlar Solventler Kaynak gazları Fiberglaslar Bakteriyolojik madde

Şantiye ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal ve ergonomik tehlikelerin neden olacağı tehlikeler ile ilgili kontrol, ölçüm ve inceleme yapılmamış ise risk değerlendirmesi çalışmalarında kullanılmak üzere bunların maruziyet seviyelerini belirlemek üzere kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmalar yapılmalıdır.

Tehlike belirleme ve risk değerlendirmede çalışmaların kapsamına, doğasına ve süre kısıtlamalarına uygun olmasına, proaktif yapıda olmasına dikkat edilerek riskler sınıflandırılmalı, kontrol edilmekte olanlar da tanımlanarak belirlenmiş olan risk kontrol önlemleri ile uyumlu yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

İKİNCİ AŞAMA: Risklerin Analiz Edilmesi:

Tespit edilmiş olan tehlikelerin her biri ayrı ayrı dikkate alınarak bu tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerin hangi sıklıkta oluşabileceği ile bu risklerden kimlerin, nelerin, ne şekilde ve hangi şiddette zarar görebileceği belirlenmelidir. Bu belirleme yapılırken tehlikeye maruz çalışan sayısı ile mevcut kontrol önlemlerinin etkisi de göz önünde bulundurulmalıdır.

Risk seviyesinin belirlenmesi için Risk Değerlendirme Raporunu Hazırlama Kılavuzu'na göre her bir risk için ayrı ayrı risk seviyesi tespit edilmeli ve Risk Değerlendirme Formu' na işlenmelidir.

ÜÇÜNCÜ AŞAMA: Risklerin giderilmesi için hangi önlemlerin alınacağına karar verilmesi:

Bu adımda risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesi için gerekli kontrol önlemlerine karar verilmelidir. Kontrol önceliklerinde temel kural tehlikenin tamamen ortadan kaldırılmasıdır. Bu mümkün değilse aşağıdaki yöntem ya da yöntemler kullanılarak riske maruziyet en aza (kabul edilebilir düzey) indirilir;

1. Daha az riskli yöntem, madde, makine ve teçhizat kullanım seçimi ile ikame
2. Çalışma yönteminin, prosesin veya makine ve teçhizatın tekrar tasarımı
3. Tehlikenin izole edilmesi
4. Son çare olarak riske maruziyeti diğer önlemlerle istenen düzeylere düşüremiyorsak; idari önlemlerle çözüme gidilmesi ya da
5. Uygun kişisel koruyucu donanım kullanımı sağlanmalıdır.

Analiz edilen riskler, kontrol önlemlerine karar verilmek üzere etkilerinin büyüklüğüne ve önemlerine göre en yüksek risk seviyesine sahip olandan başlanarak sıralanır ve yazılı hale getirilir.

DÖRDÜNCÜ AŞAMA: Kontrol Önlemlerinin Tamamlanması:

Kontrol önlemlerinin tamamlanması şu hususları içerecektir;

1. Çalışma yöntemlerinin geliştirilmesi
2. İletişimin sağlanması
3. Eğitim ve öğretimin sağlanması
4. Denetimin etkinleştirilmesi
5. Gerekli periyodik kontrol ve bakımların yapılması

BEŞİNCİ AŞAMA: Risklerin İzlenmesi ve yeni oluşan risklerin değerlendirilmesi

Bu adımda en azından aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır;

1. Seçilmiş kontrol önlemleri planlandığı gibi tamamlanmış mı?
2. Seçilmiş kontrol önlemler mevcut yasalara ve tekniğine uygun mu?
3. Bu kontrol önlemleri doğru bir şekilde uygulanmış mı?
4. Değerlendirdiğiniz risklere maruziyet ortadan kaldırılmış veya yeterince azaltılmış mı?
5. Yaptığınız değişiklikler amaçlarınıza uygun olarak sonuçlanmış mı?
6. İzleme sırasında yeni oluşan riskler mevcut mu?

Risk değerlendirilmesi yukarıda sayılan aşamalara yapmalı ve sonuçları bir raporla proje yönetimine sunulur. Haftalık periyotlarla sonuçları izlenmelidir. (Raporun hazırlanması ve ayrıntısı için Bölüm.3F 02. Risk Değerlendirmesine İlişkin Raporu Hazırlama Klavuzu ve Formlara bakınız.)

Risk Değerlendirme İzleme Formu'nda (Bkz: Bölüm.302.SG.CF02) risk değerlendirmesi çalışmasına göre herhangi bir faaliyetin risk seviyesi Kabul Edilemez/(Yüksek Risk) grubundan düşmemiş ise ve/veya yasal gereksinim de mevcutsa; mutlaka riskin ortadan kaldırılmasına çalışılmalıdır.

Risk değerlendirme sonuçları, İSG Kurul üyelerine, Alt İşveren İş Güvenliği Uzmanlarına ve diğer Bölümlerin İş Güvenliği Uzmanlarına dağıtımı yapılmalıdır.

Proje Yönetimi tarafından belirlenen hedefler yazılı olmalı, mümkün olduğunca ölçülebilir hedefler (örneğin iş kaybı oranının yıl içinde %10 azaltılması gibi) konulmalıdır.

Hedefler politika ve sürekli gelişme ile uyumlu olmalıdır. Hedefler belirlenirken yasal gereklilikler, kabul edilemeyen riskler, teknolojik ve mali imkanlar, ilgili tarafların görüşleri dikkate alınmalıdır. İSG hedefleri hesaplanan risk seviyesinin azaltılması, kaza sıklık oranının azaltılması, mevcut durumu geliştirmek için alınacak önlemleri kapsamalıdır. Hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilecek faaliyetler, sorumluluklar, gerçekleştirme süreleri tanımlanmış olmalıdır.

Risklerin Giderilmesinde Önlem Alma Yöntemi:

şantiyelerde, yapılan risk değerlendirmesi sonucunda risk seviyesine göre alınacak önlemlerde risklerin azaltılması için aşağıdaki hiyerarşik sıralama dikkate alınmalıdır.

- Tehlikeye neden olan durumun ortadan kaldırılması,
- Tehlikeli olanı daha az tehlikeli ile değiştirerek riskin yok edilmesi,
- Riskin kaynakta veya ortamında yok edilmesi,
- Tehlikenin, tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi,
- Çalışma sistemlerinin idari anlamda yeniden organize edilmesi (uyarı işaretlerinin temini vb.) ile maruziyetin azaltılması,
- Etkin acil durum planlarının yapılması ve ilkyardım olanaklarının sağlanması.

Bütün bu yollar denenip zorlandıktan sonra yani toplu korunma yöntemleri ile risk yok edilemiyorsa, kişisel koruyucu donanımların temin edilmesi yoluna gidilmelidir.

Proaktif bir çalışma ve izleme için risk kontrol yaklaşımı temel ilkedir. Kontrollerin sürdürülmesinde kullanılan yöntemlerde herhangi bir sınırlama olmamalıdır.

Risk değerlendirmesinin yenilenmesi:

Yapılmış olan risk değerlendirmesi 2 yılda bir yenilenecektir ancak, aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, ofislerin veya şantiyenin tamamını, bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilmelidir. Risk değerlendirmenin yenilenmesinde "Risk Değerlendirme Formu" kullanılmalıdır. (Bkz: Bölüm.302.SG.AF01)

1. İmalatların devamı süresince risklerin görülmesi halinde
2. şantiyede uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi
3. İmalat yönteminde değişiklikler olması
4. İş kazası, meslek hastalığı veya kılıpayı atlatılan (ramak kala) olay meydana gelmesi
5. Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması.
6. Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi.
7. şantiye dışından kaynaklanan ve şantiyeyi etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması

Risk değerlendirmesinin izlenmesi:

Genel ve yenileme risk değerlendirmelerinde termin sütunundaki tarihler esas alınarak izleme yapılmalı, sonucu "Risk Değerlendirme İzleme Formu"na işlenmelidir. (Bkz: Bölüm.302.SG.CF02)

Alt İşverenlerin Risk Değerlendirmesi

Her Alt İşveren yürüttükleri işlerle ilgili olarak, bu kurallara uygun gerekli risk değerlendirmesi çalışmalarını yapmalıdır.

Alt İşverenlerce yürütülen risk değerlendirmesi çalışmalarını İŞYERİ/OSGB Müdürü denetler ve bu konudaki çalışmaları koordine eder.

Alt İşverenler hazırladıkları risk değerlendirmesinin bir nüshasını İŞYERİ/OSGB Müdürü'ne vermelidir. İŞYERİ/OSGB Müdürü; bu risk değerlendirmesi çalışmalarını kendi çalışmasıyla bütünleştirerek, risk kontrol önlemlerinin uygulanıp uygulanmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

Çalışanların bilgilendirilmesi

Şantiyede çalışanlar, çalışan temsilcileri ve Alt İşveren ile çalışanları ve bunların işverenleri; işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici önlemler hakkında İŞYERİ/OSGB Müdürü tarafından bilgilendirilmelidir.

ŞANTİYELERDE ÇALIŞMA İZNI ALINMASINA İLİŞKİN KURALLAR

Çalışma izni, özellikle inşaatlarda çalışanların maruz kaldığı ciddi tehlikelerin varlığında tehlikenin ortadan kaldırılmasına yönelik önceden hazırlanmış yazılı formlardır. Çünkü, tehlikeleri ve riskleri görmek, kazaları önceden görüp önlemeye çalışmak demektir. O halde, can ve iş kayıplarının önleniminin yolu çalışma izni uygulamalıdır.

Bu uygulama, gerekli hazırlıkları yer ve iş için alınacak önlemleri ve yapılacak çalışmaları belirler. Nitekim, patlayıcı ortam oluşma ihtimali bulunan işyerlerinde patlamaların önlenmesi ve bunlardan korunmayı sağlamak üzere "Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Çalışanların Korunması Hakkında Yönetmelik"te çalışma izninden söz edilmektedir. Buna göre, gerek tehlikeli işlerin yapılmasında, gerekse başka çalışmaları etkileyerek tehlikeye neden olabilecek diğer işlerin yapılmasında, bir "Çalışma İzni" sistemi uygulanması gerekir. Çalışma izni, bu konuda yetkili ve sorumlu olan bir kişi tarafından işe başlamadan önce yazılı olarak verilmelidir. Diğer bir anlatımla, bir şantiyede çalışma izni; potansiyel olarak tehlikeli olan olağan ve olağan üstü faaliyetlerin güvenli koşullar altında gerçekleştirilmesinin sağlanması, iş sırasında ve iş bitiminde uyulacak koşulları ve alınacak önlemlerin belirtilmesi için oluşturulmuş kurallardır. Ancak, çalışma izni sadece bu yönetmelik hükümleri ile sınırlı kalmamalı, yüksek risk taşıyan diğer işlerde de uygulanması için bir sistem hazırlanmalıdır. Örneğin;

- Sıcak İş Formu
- Kapalı Alana Giriş İzni Formu
- Kazı İş İzni Formu
- Bina İçi Şaftlarda Çalışma İzni Formu
- Yıkım/Söküm İş İzni Formu
- Yüksekte Çalışma İzni Formu
- Patlatma İş İzni Formu

- Elektrik bakım işleridir.

Tehlikeli koşulları oluşturan veya risk olasılığı olan alanlarda, ekipmanlarda veya hatlarda bakım ve onarım işleri gibi (Bkz: BÖLÜM 3. FORMLAR 01.SG.FC. ÇALIŞMA İZİN FORMLARI)

Çalışma izni ile ilgili kurallar, dört aşamadan oluşur. Bu aşamalar sırasıyla,

1. Risk değerlendirilmelerinde ya da ciddi tehlikesi bilinen işlerde gerekli ayrıntılı ön hazırlığın yapılması, (Yapılacak işin kapsamı ve tanımı, işle ilgili tehlikelerin tanımı, alınacak önlemler için risk değerlendirmesinin yapılması)

2. Riskle ilgili sorumlulukların tanımının yapılması,

3. Çalışanların risklere karşı uygun şekilde eğitimi ve potansiyel tehlikelerle ilgili yeterli bilginin sağlanması,

4. İş İzni Formu'nun hazırlanması ve uygulanmasıdır.

İş izni alınması gerekli çalışmaların tanımlanması:

Şantiyelerde, iş izni gerektirebilecek pek çok çalışma alanı bulunduğundan risk analizi çalışmalarında iş izni gerektirebilecek faaliyetler kendine özgü olarak tanımlanmalıdır. İş izni hem tehlikeli işlerin yapılmasında hem de diğer işlerle etkileşmesi sonucu ciddi tehlikelere neden olabilecek rutin işlerin yapılmasında bir çalışma izin sistemi uygulanmalıdır. Yapılacak işten önce, iş sırasında ve iş bitiminde uyulacak koşulları ve alınacak önlemleri belirten iş izni, çalışmaya başlanmadan önce yetkili bir kişi tarafından yazılı olarak verilmelidir.

İş iznine bağla çalışmaların planlanması ve gerçekleştirilmesi:

Yapılacak işin iş iznine tabi olduğu kararlaştırıldıktan sonra işin yapılacağı birim yöneticisi tarafından yapılacak riskli iş, teknik ve sağlık boyutlarıyla kapsamlı şekilde gözden geçirilmelidir.

Planlama aşamasının her biri kendi içerisinde özel çalışma yapılmasını gerektiren önemli adımları aşağıda iş akışına göre karar verilmelidir.

- İşin kapsamının tanımlanması,
- Planların, akım şemalarının gözden geçirilmesi,
- İşin yapılacağı alanın incelenmesi,
- Tehlikelerin tanımlanması,
- Alınması gereken güvenlik önlemlerinin tanımlanması,
- Yasal mevzuata uygunluğun değerlendirilmesi,
- Sorumlulukların belirlenmesi.

Kararı müteakip işin gerçekleştirilme aşaması, her biri kendi içerisinde özel çalışma yapılmasını gerektiren önemli adımları aşağıdaki iş akışına göre yapılmalıdır.

- Ön hazırlık çalışması,
- İş izinlerinin hazırlanması,
- Gözetim/izleme sisteminin kurulması,
- İşin tamamlanması,
- İşin doğru yapılıp yapılmadığının test edilmesi,

- İş izni formunun kapatılması.

Mevcut iş izni sisteminin yeterliliğinin gözden geçirilmesi

İş izni sistemi aşağıda verilen kritik öneme sahip sorular doğrultusunda baştan sona gözden geçirilip tespit edilen eksiklikler tamamlanmalıdır.

- İş izni sistemi aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde yazılı döküman haline getirilmiş midir?
 - İş izni sisteminin nasıl işlediği,
 - Hangi işler için kullanılması gerektiği,
 - İlgili kişilerin sorumlulukları ve eğitim durumları,
 - İş izni sisteminin uygulama kontrolünün nasıl yapılacağı.
- İş iznine tabi işler için kimlerin yetkili olduğunun net bir tanımı var mıdır?
- İş iznine tabi işler için gerekli güvenlik önlemlerinin (örneğin: tesisin izolasyonu, acil durum düzenlemeleri vb.) belirlenmesinden sorumlu kişilerin kim olduğu açıkça anlaşılmış mıdır?
- İş izni formu açıkça anlaşılır şekilde hazırlanmış mıdır?
- Belirsiz ve yanlış anlaşılmaya neden olabilecek cümleler veya sorular var mıdır?
- Normal olmayan durumlarda kullanım için uygun mudur?
- Alt işverenleri kapsıyor mudur?
- İş iznini veren yetkili, yapılan işle ilişkili tehlikeler ve alınması gereken önlemler hakkında yeterli bilgilere sahip midir?
 - Alt işveren ve çalışanları, iş izni alınması gerektiğinin öneminin bilincindedirler midir, bu konuda eğitim almışlar mıdır?
- İş izni yapılacak işi ve ilişkili tehlikeleri tam olarak tanımlıyor mudur?
- Planlar ve diyagramlar yapılacak işi ve yerini açıklamaya yardımcı olmak için kullanılmakta mıdır?
- İş izni veren ve kullanan kişilerin hata yapmaması için iş tanımlanması yeterince yapılmış mıdır?
- Çok daha karmaşık işler için detaylı iş yöntem beyanı verilmekte midir?
- İş izni sistemi tehlikelerin giderilmesini, bunun uygulamasının mümkün olmadığı durumlarda da tehlikelerin etkin bir şekilde kontrolünü gerektirmekte midir?
 - İş izni veren yetkililer, konu ile ilgili yasal mevzuatı biliyor ve takip ediyor mudur?
 - İş izni alınmış olan faaliyetin önlemlerinin ve iş yapılırken alınması gereken önlemlerinin yerine getirildiği bildiriliyor mudur?
- İş izni, yapılacak işin nasıl kontrol edileceği veya acil bir durumda nasıl hareket edileceği ile ilgili kuralları içeriyor mudur?
- İş izni, bakım onarım işinin tamamlanmış ve tesisin üretimde çalışanlara güvenli bir şekilde teslim edildiğine dair beyanı içeriyor mudur?
 - İş izni, zaman kısıtlamalarını içeriyor mudur ve vardiya değişimleri göz önünde bulunduruluyor mudur?
 - Herhangi bir nedenle işin uzaması durumunda takip edilmesi ile ilgili gerekli prosedürler var mıdır?

- İş iznine tabi ve birbirini etkileyebilecek iki veya daha fazla iş için sistemde çapraz kontrol var mıdır?
- İş izni sisteminin hala güncel ve düzgün bir şekilde işlediğinden emin olunması için iş iznine tabi işler düzenli olarak kontrol ediliyor mudur?

İş izni formu, potansiyel olarak tehlikeli olan pek çok bakım ve onarım ve diğer tehlikeli faaliyeti için güvenli çalıştırılmasını gerektiren sistemlerin önemli bir parçasıdır. İş izni formları; kullanıldığında işin gerekli güvenlik önlemleri altında yapılmasını sağladığı gibi, bu formlar sayesinde yapılacak işle ilgili tüm öngörülebilir tehlikelerin dikkate alınmış olduğuna dair bir kaydın da tutulmasına neden olur.

İş izni formunun formatı, ilgili kişiler arasında iletişim kurulmasına yardımcı olmalıdır. İş izni formu ilgili sahaların koşulları ve gereklilikleri dikkate alınarak izni verilecek kuruluş tarafından tasarlanmalıdır.

Var olan spesifik tehlikeye ve alınması gerekli önlemlere özel önemin verilebilmesi için, sıcak işler, kapalı hacimlerde çalışma vb. gibi farklı görevler için farklı iş izni formları geliştirilmelidir.

Çalışma izninde bulunması gerekli minimum bilgiler:

- Çalışanların adları,
- Yapılacak işin açık tanımı,
- Çalışma yapılması gereken yer,
- Tarih ve saat, çalışmanın başlama ve sonu,
- Karşılaşılabilecek tehlikenin tanımı,
- Test, ekipman ve makina gibi hazırlık gereksinimleri,
- Yapılacak işin prosüdüğü (doğru sırası),
- Kullanılması gerekli kişisel koruyucu ekipman,
- Acil ihtiyaç duyulan malzemeler,
- Acil durumda aranacak telefon numaraları,
- Yetkili kişiyi imzası,
- Çalışanın imzası,
- Verilen iznin tarih ve saati.

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ÖDÜLENDİRME ve CEZAI YAPTIRIMLARA İLİŞKİN KURALLAR

Şantiyelerde yapılan uygulamalarda çalışanların ödüllendirilmesi ve cezalandırılması ile ilgili kurallar, çalışmalar sırasında çalışanların iş kazalarına uğramamaları, meslek hastalıklarına yakalanmamaları, dolayısıyla üretimin düşmemesi ve işgücü kaybı olmaması için; işletmede uygulanmakta olan İş Sağlığı ve İş Güvenliği ile ilişkin alınan önlemlerin ve konulan kuralların uygulanıp uygulanmadığının izlenmesinden sorumlu kişileri ödüllendirmeyi ve uymayanlara karşı cezai yaptırımları amaçlamaktadır.

Bu kurallar, şantiye için düzenlenen İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim sistemi organizasyon şemasında yer alan;

- a) Ekip başı, formenlerini,
- b) Alt işveren Şantiye Şeflerini,

c) İş Güvenliği Uzmanlarını,
kapsamaktadır.

ÖDÜLENDİRME KURALLARI

a. Ödül Değerlendirme İlkeleri

Şantiyelerde çalışanlar, aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi gruba ve bir yıllık çalışmada iki döneme ayrılmıştır. Ayrıca, almaları gereken dönem puanları ile toplam puanları da karşılarında gösterilmiştir.

Yıllık çalışma dönemleri, bu prosedürün yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ilk ayın başından itibaren başlamalıdır.

İŞ GRUPLARI	GRUP NO	DÖNEM PUANLARI		TOPLAM PUAN
		I. DÖNEM	II. DÖNEM	
Alt yapı çalışmaları	1	75	75	150
Kaba yapı çalışmaları	2	100	100	200
İnce yapı çalışmaları ve çatı işleri	3	100	100	200
Elektrik ve mekanik tesisat çalışmaları	4	80	80	160
Asansör montajı çalışmaları	5	100	100	200

NOT: Bu puanlar, kaza istatistik verilerindeki iş gruplarında meydana gelen ağır yaralanma oranlarına göre her yıl başında yeniden düzenlenmelidir.

b. Ödüller

Dönem sonunda puanların derlenmesi ve değerlendirilmesi yapıldıktan sonra aşağıda belirtilen puan sonuçlarına göre ödüllendirilmeler yapılmalıdır;

1. %80-%90 arasında puan alanlara BAŞARI SERTİFİKASI verilmelidir, (ortalaması alınarak bulunan grupta %75-%84)
2. %91-%99 arasında puan alanlara ŞİLT verilmelidir, (ortalaması alınarak bulunan grupta %85-%95)
3. %100 arasında puan alanlara bir CUMHURİYET ALTINI verilmelidir. (ortalaması alınarak bulunan grupta %96-%100)
4. Yıl sonunda birinci ve ikinci dönem puanlarının ortalaması kendi grubunda en yüksek olan YILIN İŞ GÜVENLİĞİ BAŞARILI YÖNETİCİS/FORMENİ/İŞÇİSİ seçilmelidir. Bu kişilerin 18X24 fotoğrafı ile ilan panosuna asılmalıdır. Ayrıca, bu başarısı terfi ve ücretine aksettirilmelidir. (Ancak, bu puan ortalaması %75 in altında olmamalıdır.)
5. Üst üste 5 yıl İş Güvenliği başarılı elamanı seçilirse kendisi ayrıca EKSTRA ÖDÜL ile ödüllendirilmelidir.

c. Puanlama Sistemi

İSG Organizasyon şemasında belirlenen sistem içinde;

Birinci kademesinde belirtilen elamanların puanları, doğrudan kendi puanları alınmalıdır.

1. İkinci ve üçüncü kademede belirtilen elamanların puanları ise kendisine direkt bağlı elamanların puanlarının ortalaması alınmalıdır.

2. Çalışanlara yaptıkları işlerin risk durumuna göre dönem başında kredi puanı verilmelidir.

3. Çalışanların, aşağıda sayılan durumlar için belirlenen eksi puanlardan almaması esastır. Aksi halde, dönem başında kredilendirilen puanlardan aşağıda belirtilen puanlar düşürülmelidir.

d. Eksi Puanlar (Kayıp Puanlar)

1. İstirahatı gerektirir bir iş kazası geçirmesi halinde istirahatli gün sayısının her bir günü için (20) puan düşürülmelidir.

2. Kazayı müteakip revirde ilk yardımından sonra iş başı yapan bir kişinin iş kazası geçirmesi halinde (10) puan düşürülmelidir.

3. Hastalık nedeniyle rapor alması halinde, istirahatli gün sayısının her bir günü için (5) puan düşürülmelidir.

4. Hakkında tehlikeli davranışı bildirme formu (Ek-1) düzenlenmesi halinde (10) puan düşürülmelidir.

5. Hastaneye gitmek üzere viziteye her çıkışta (5) puan düşürülmelidir.

6. İlaç almak için viziteye her çıkışta (1) puan düşürülmelidir.

ÖRNEK: Kaba işlerde çalışan kalıpcı;

I. Dönem içerisinde iki iş günü istirahatı gerektirir bir iş kazası geçirirse ve bir kez (EK1) form düzenlenirse I. Dönemdeki eksi puanı (10x2=40) olur.

Aynı elaman II. Dönemde, istirahatı gerektirmeyen bir iş kazası (10) ve iki kez de hastaneye gitmek üzere viziteye çıkarsa II. Dönem eksi puanı (2x5+10=20) olur. Böylece bu elamanın toplam puanı: [200-(40+20)=140] olur.

e. Puanların Tespiti

Verilen iş emri üzerine fiilen çalışan personel;

- İşyerinde davranış ve yarattığı olaylar neticesi 3.d.de belirtilen Eksi puanları almalıdır.
- Kendi çalışma grubundaki dönemsel veya yıllık kredi puanlarından eksi puanlar düşülmelidir.
- 3/b. maddesinde belirtilen sınıflandırmaya göre ödüllendirilir veya ödüllendirilmemelidir.

Verilen iş emri üzerine fiilen çalışan ve emrinde elaman çalıştıran personel;

Emrinde çalıştırdığı elamanların aldığı toplam puanların çalıştırdığı eleman sayısına bölünerek bulunan puanlar alınmalıdır. 3/b maddesinde belirtilen sınıflandırmaya göre ödüllendirilmemelidir.

Verilen iş emri üzerine emrindeki elamanları yönetip çalıştıran personel;

• Emrinde çalıştırdığı elamanların aldığı toplam puanların çalıştırdığı elamana sayısına bölünerek bulunan puanlar alınmalıdır.

• 3/b maddesinde belirtilen sınıflandırmaya göre ödüllendirilmemelidir.

İşgüvenliği Uzmanı;

İSG organizasyon şemasında kendisine direkt bağlı sorumluların puanlarının ortalaması alınmalıdır. 3/b maddesinde belirtilen sınıflandırmaya göre ödüllendirilmemelidir.

f. Ödül değerlendirme kartının doldurulması

Bu Talimat eki (EK.2)'deki "Kayıp puanlar listesi" ne ilişkin kartlar, sağlık birimindeki sağlık memuru tarafından tutulmalı,. dönem puanları liste halinde dönem sonunu müteakip 15 gün içerisinde OSGB/İSGB Müdürü'ne iletilmelidir.. Toplam puan listelerinde belirtilen puanlamaların tespiti sekreter tarafından yapılmalı, ve en geç 10 gün içinde puan listeleri, İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kurul Başkanı'nın onayına sunulmalıdır. Onay müteakip 20 gün içinde de ödüller dağıtılmalıdır.

g. Tehlikeli Durum ve Davranış Formu

Bu form, 2. maddede belirtilen İş Güvenliği Uzmanı tarafından doldurulur.. Bu sahada çalışan elamanlardan çalışma esnasında uyması gerekli kurallardan ve alması gerekli önlemlerden dolayı tehlike durum ve davranış gördüğünde veya kullanması gerekli kişisel koruyucu malzeme kullanmadığını tespit ettiğinde anlaşılır bir dille ve özel olarak bu formu doldurulmalıdır.

h. Sekreteryası

Bu prosedürün sekreteryası İş Güvenliği Uzmanı denetiminde sağlık memuru tarafından yürütülmeli ve EK.2'deki kayıtlar tutulmalıdır.

CEZALANDIRMA KURALLARI

İş Güvenliği Uzmanı, Alt işverenin işçilerini şantiyede iş sağlığı ve güvenliği konularında denetleyebilir, bu konularda talimatlar verebilir. Bu nedenle Alt işveren, Asıl İşveren tarafından verilecek gerek yazılı, gerekse sözlü talimatları, geciktirmeden ve itiraz etmeden yerine getirmelidir.

Yapılan sözlü uyarılara rağmen, Alt işveren tarafından Sağlık ve Güvenlik Planındaki hükümlerin ihlalinde, şantiye İş Güvenliği Uzmanı tarafından düzenlenen tehlikeli durum ve davranış formu, (Bkz: EK.1) düzenlenmelidir. Bu form ile birlikte ekteki tabloda (Bkz: EK.3) belirtilen para cezalar uygulanmalıdır.

Alt işverenin yeterli düzeyde önlem almaması veya ihmalkarlığı nedeniyle işçisinin istirahatını gerektirir bir iş kazası olduğunda, aldığı istirahatın her bir gününe cari asgari ücret oranında para cezası uygulanmalıdır.

Şantiyede meydana gelen ve acil durum önlemleri almayı gerektirecek her türlü çevresel kazalarda cari asgari ücretin on iki katı oranında çevresel kaza cezası uygulanmalıdır.

Uygulanan bu cezalar, Alt işverenin düzenlenecek ilk istihkakından kesilmelidir. Kesilen para cezaları hiç bir şekilde geri verilmemelidir..

İŞ GÜVENLİĞİ ÖDÜLENDİRME FONU

Bu kuralların uygulanabilmesi için gerekli olan parasal fon alt işverenlerden İş Sağlığı ve Güvenliği Cezaları (EK.3)e göre kesilen para cezalarından karşılanmalıdır.Bu fondan artan miktar eğitim fonuna aktarılmalıdır.

TEHLİKELİ DAVRANIŞ BİLDİRİM FORMU	
TEHLİKELİ DAVRANIŞI SAPTANAN PERSONELİN	
ADI SOYADI :	
ÇALIŞTIĞI BOLUM :	
ÇALIŞTIĞI ALT İŞVEREN FIRMA:	
YAPTIĞI İŞ :	
TARİH :	(TEHLİKELİ DAVRANIŞIN RESMİ)
TEHLİKELİ DAVRANIŞIN AÇIKLAMASI	
ÖNERİLER	
RAPORU DOLDURAN	
ADI SOYADI :	
TARİH :	
İMZA :	

A GRUBU UYGUNSUZLUK	1.Uyanda Yazılı uyarı	2. Uyanda AÜ x 0,25 (Her bir işçiye)	3.Uyan Ceza İşçiyi işten çıkarma
Kişisel korumaya yönelik kuralları ihlal etmişse			
KKD'lerin kullanılmaması, uyan etiketleri/levhalarındaki hususlara uyulmaması, dağınık, düzensiz çalışma, çivilen üzerinde kalıp malzemelerinin bulunması, yaka kartını kullanmama, çalışma izni / emri olmadığı halde tehlikeli bölgede çalışma, gezinme, dinlenme, eğitime katılmama-göndermeme, mesleki yeterlilik belgesinin bulunmadan çalışma, atıkların düzenli biriktirilmemesi/ayrıştırılmaması, iş güvenliği nedeniyle sigara içilmemesi gereken mekanlarda sigara içmek, yakıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde ile girme, yemekhane dışındaki mekanlarda, ofislerde veya yatma ve soyunma yerlerinde yemek yeme, yatma ve soyunma yerlerinde LPG piknik tüpü, elektrikli ısıtıcı ve TV bulundurma, geçici iş izni verilmeden sahaya girme/girilmesini sağlama ve benzeri uygunsuzluklar.			
B GRUBU UYGUNSUZLUK	1.Uyanda Yazılı uyarı	2. Uyanda AÜ x 1 (Her bir önleme)	3.Uyan Ceza Sorumlu kişiyi işten çıkarma
Toplu korumaya yönelik kuralları ihlal etmişse			
Yüksekte çalışmalarda önlem almama: (korkulukların bulunmaması, yükselen çalışma platformlarının kullanılmaması, merdivenlerinin bulunmaması, yakalama ağlarının ya da yakalama platformlarının yapılmaması vb. ya da düşüş tutucu aparatların kullanılmaması, yük bağlamada yanlış uygulama, Kaynak ve kesim işlerinde gerekli önlemleri almama, yıpranmış sapan kullanma, tehlikeli bölgede çalışmaya sevk etme / çalıştırma, tiner, mazot vb kutu/bidonun LPG tüpü vanasının açık bırakılması ayrıca ateşle yaklaşma, tehlikeli madde atık kutularının atık sahası dışına ve/veya şantiye alanı içine kontrolsüz atılması, tehlikeli maddelerin toprağa, suya dökülmesi, toz ve gaz emisyonunu azaltıcı çalışma yapılmaması, makine gövde / tezgahların topraklamasının olmaması, makine, el aletleri vb elektrik kabloları ile seyyar elektrik kablolarının toprak hattının kesik olması/hiç olmaması, ıslak ortam ve metal malzemeler altından elektrik kablosu geçirilmesi, kırık fiş, priz kullanılması, fiş kullanılmadan elektrik panosuna kablo bağlantısı yapma, sıyrık, yarık uygunsuz bağlantılı elektrik kablosu kullanma, elektrikçi olmadığı halde elektrik tesisatını karıştırmak veya onarmaya çalışma, operatörlerin kullandığı kule vinç, iş makinesi vb operatörden başkasının kullanması, operatörlerin kullandığı kule vinç, iş makinesi vb operatörden başkasının kullanmasına izin verme, seyyar iskelelerde mevcut tekerlek frenlerinin kullanılmaması, sahada trafik kontrolünü sağlamadan çalışma yapılması, yangın tüpü bulundurulmaması, makine koruyucularının kullanılmaması, yapılmakta olan işlerde kullanılan araç ve ekipmanlarının periyodik kontrollerini yaptırmama veya süresini geçirme, ısıtıcı işlemlerde çalışma alanı alt seviyede ve çevresindeki çalışanları uyarmama, yangın önleyici tedbirleri almama ve benzeri uygunsuzluklar.			
C GRUBU UYGUNSUZLUK	1.Uyanda Yazılı uyarı	2. Uyanda AÜ x 0,5 (Her bir önleme)	3.Uyan Ceza Sorumlu kişiyi işten çıkarma
Alınan önlemi kaldırmış ve/veya hasar verilmişse			
Toplu korumaya yönelik önlem kaldırılmışsa veya bozulmuşsa, Alınan önleme ve/veya malzemeye zarar verme, Emniyet sivilci / algılayıcının iptal edilmesi, Alınmış bir güvenlik önlemini etkisiz hale getirme, Taşınabilir güvenlik önlemlerinin kullanılmaması. (durdurucu-stoper, sapan vd), Elektrik kumanda tabloları, yangın söndürme cihazları önüne ve civanına malzeme istif etme ve benzeri uygunsuzluklar.			
D GRUBU UYGUNSUZLUK	1.Uyanda Yazılı uyarı	2. Uyanda AÜ x 0,75 (Her bir önleme)	3.Uyan Ceza Sorumlu kişiyi işten çıkarma
İş ekipmanlarının periyodik kontrol ve deneylerinin yapılması			
Kule vinç, mobil vinç, torklift, çeraskal vb.3 ayda bir, hava kompresörleri, kazanları vb. yılda bir kontrolü yaptırmamak, topraklama tesisatını kontrol etmemek ve benzeri uygunsuzluklar			
E GRUBU UYGUNSUZLUK	1.Uyanda Yazılı uyarı	2. Uyanda AÜ x 0,5 (Her bir önleme)	3.Uyan Ceza İşçiyi işten çıkarma
Çevre korumaya ilişkin kuralları ihlal etmişse			
Evsel atıkların düzenli biriktirilmemesi / ayrıştırılmaması, kullanılan makine yağı ve mazot gibi akaryakıt kullanırken etrafa akıp, sıçraması, dökülmesi, hafriyat araçlarının tekerleri temizlenmeden şantiyeyi terk etmek ve benzeri uygunsuzluklar			

2. Şantiye Ofis ve Eklentilerinde Uygulanacak Yöntem Kuralları

Şantiye Barınma ve Dinlenme Yerlerinde Kalan Çalışanların
Uymaları Gerekli Kurallar

Şantiye Helalarında ve Lavabolarında Sağlık ve Güvenlik Kuralları Talimatı

Yıkama Tesislerinde (Duşlar) Sağlık ve Güvenlik Kuralları Talimatı

Yemek Yeme Yerleri (Yemekhane) Standardı ve Buralarda
Çalışanların Uyması Gerekli Kurallar

Şantiyedeki Basıncılı İş Ekipmanları ve tesisatları ile Kazanlar ve
Sistemlerinde Çalışanların

Uyması Gerekli Kurallar

Şantiyelerin Marangoz Atölyesindeki Çalışanların Uyması Gerekli
İş Güvenliği Kuralları

Şantiye Ambarlarında (Depolarında) Fiziki Kurallar ve Çalışanların
Uyması Gerekli İş Güvenliği Kuralları

Şantiyelerde Yanıcı ve Patlayıcı Maddelerin Bulunduğu Yerlerde Depolandığı
Depolama Kuralları ve Depolardaki Yasaklı Malzemeler İle Kimyasal Maddelerin

Bulunduğu Yerlerde Çalışanların Uyması Gerekli Kurallar

Şantiyelerde Hijyen ve Temizlik Kuralları

ŞANTİYEDEKİ DİNLENME VE BARINMA YERLERİ İLE EKLENTİLERİNDE KALAN ÇALIŞANLARIN UYMALARI GEREKLİ KURALLAR

Şantiyelerde çalışan sayısının fazla olması, işin niteliği veya çalışma yerinin uzak olması ve benzeri nedenlerin sağlık ve güvenlik yönünden gerektirmesi halinde, çalışanlara, kolay ulaşılabilen dinlenme veya barınma yerleri sağlanır. Bu yerler, sağlık Koşulları ve dış etkilere korunma bakımından yeterli nitelikte, güvenli bir yere, zemini düzeltilerek kurulur ve drenaj için gerekli önlemler alınır.

Sabit barınma tesislerinde; bir dinlenme odası, bir boş vakit değerlendirme odası, yeterli duş, tuvalet, lavabo ve temizlik malzemesi bulundurulur. Çalışan sayısı göz önünde bulundurularak bu yerlerde yatak, dolap, masa ve arkalı sandalyeler bulundurulur ve bunlar, kadın ve erkek çalışanların varlığı dikkate alınarak yerleştirilir.

Dinlenme ve barınma yerleri, sağlık koşulları ve dış etkilere korunma bakımından yeterli nitelikte, mahfuz bir yere, zemini düzeltilerek kurulur ve drenaj için gerekli önlemler alınır.

Aşağıda sıralanan kurallar, şantiyedeki asıl işverenin çalışanı ve alt yüklenici personeli dahil tüm çalışanları kapsar.

Dinlenme ve barınma yerleri ile müteemmimlerinde (eklentilerinde) kalan Çalışanların uymaları gerekli iş sağlığı ve güvenliği kuralları şunlardır;

1. Dinlenme, barınma ve sosyal amaçlı kullanılan tesisler, yanıcı olmayan ve kolay tutuşmayan malzemeden yapılır. Barınma amacıyla çadır ve branda kullanılmamalıdır. Meskûn yerler dışında, yol, demiryolu, köprü inşaatı gibi açık havada yapılan çalışmalarda, barınma ve benzeri ihtiyaçları gidermek amacıyla, sadece yanmaz malzemelerden yapılmış çadırlar kullanılabilir.

2. Barınma yerinde kalanlar, Proje Yönetimi tarafından programlanmış olan kendi yataklarında yatmalıdır. Yatakların Proje Yönetiminin bilgisi ve onayı olmadan değiştirilmemelidir.

3. Çalışma saatleri içerisinde görevliden ve doktor izni ile istirahatli olanlardan başka hiçbir kimse koğuşta kalmamalıdır.

4. Barınma ve dinlenme yerlerinde herkes kendine ayrılan yatakta yatmalı ve sosyal ortamında yeterli mesafede boşluk bırakılmalıdır.

5. Barınma yeri sakinleri haricinde, Barınma ve dinlenme yerlerinde misafir kabul edilmemelidir.

6. Barınma ve dinlenme yeri, her gün toz kaldırmayacak şekilde sorumlusu tarafından süpürülüp temizlenmesi gereken tozları almalı, 6 ayda bir insektisit (böcek öldürücü) ve rodentisit (fare öldürücü) ilaçlama uygulanmalıdır.

7. Barınma ve dinlenme yerlerinin pencerelerindeki vasistaslar, gündüzün sürekli açık bırakılarak havalandırılmalıdır.

8. Dinlenme ve barınma yerleri, yeterli sıcaklıkta (18° den aşağı olmayan sıcaklıkta) olmalıdır.

9. Dinlenme yerleri, yeteri kadar geniş olmalı ve buralarda işçiler için yeterli sayıda arkalı oturma yerleri ve masalar bulundurulmalıdır.

10. Barınma ve dinlenme yerlerinin duvarlarına çivi çakılmamalı ve elbise asılmamalıdır. Elbiseler dolaplarda saklanmalıdır.

11. Sağlık ve temizlik açısından, yataklara kirli iş elbiseleri veya tulumları ile oturulmamalı ve/veya yatılmamalıdır.

12. Barınma ve dinlenme yerleri, sadece Proje Yönetimi tarafından uygun görülen ısıtma araçları ile ısıtılmalıdır. Odun veya kömür sobası kullanılması halinde, ilk tutuşturma için kesinlikle benzin ve tiner gibi çor parlayıcı sıvılar kullanılmamalı, çıra veya az gazyağlı bez kullanılmalıdır. Isınmış ve sıcak soba içine gaz yağı da dökülmemelidir.

13. Sobaların tütmesi halinde çıkan gazlardan zehirlenme tehlikesi mevcut olduğundan sobalar, tütme-yemek şekilde yerleştirilmelidir.

14. Barınma ve dinlenme yerlerinde yatmaya ait bölümlerde yemek pişirilmemeli ve yenmemelidir. Bu işler, kendilerine ait ayrılmış yerlerde yapılmalıdır.

15. Yatma yerlerinde hiçbir şekilde LPG (sıvılaştırılmış petrol gazı) tüpleri bulundurulmamalıdır. Bunlar ancak Proje Yönetimi tarafından onaylanmış olan yemek pişirme yerlerinde uygun ocaklara bağlı bir vaziyette kullanılabilir. Buralarda kullanılan tüpten başka yedek tüp bulundurulmamalıdır.

16. Barınma ve dinlenme yerlerinde aydınlatma, Proje Yönetimi tarafından tesis edilmiş olan sabit elektrik tesisatı ile yapılmalı, bunun haricindeki aydınlatma araçları kullanılmamalıdır. Sabit elektrik tesisatına, seyyar ve uygun olmayan kablolarla ilave ve ekler yapılmamalıdır. Gün ışığından yeterince yararlanılmayan hallerde yahut gece çalışmalarında, suni ışıkla uygun ve yeterli aydınlatma sağlanır. (Aydınlatmada TS EN 12464-1: 2013; TS EN 12464-1.2011: 2012; standartları esas alınır.)

17. Barınma ve dinlenme yerlerinde yemek pişirilmemeli, yemek yenilmemeli ve TV seyredilmemelidir.

18. Barınma ve dinlenme yerlerinde hiçbir şekilde kolay yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde bulundurulmamalı ve kullanılmamalıdır. Yangın riskine karşı, Barınma ve dinlenme yerlerinde sigara içilmesine izin verilmemelidir. Sigara içmeyenlerin sigara dumanından korunmaları için ayrı yerler yapılmalı ve bu yerlerin dışında sigara içilmesine izin verilmemelidir.

19. Barınma ve dinlenme yerlerinde alkollü içkiler kesinlikle içilmemelidir.

20. Barınma ve dinlenme yerlerinde yangın söndürme araçlarının ve talimatlarının yerleri değiştirilmemeli, yangın başlangıcında bu talimatlar dahilinde hareket edilmeli ve durum Proje Yönetimine veya güvenlik personeline ve gerekiyorsa en yakın itfaiye teşkilatına bildirilmelidir.

21. Barınma ve dinlenme yerlerinde termal konfor koşulları, çalışanları fiziksel ve psikolojik durumlarını olumsuz etkilemeyecek şekilde olması esastır. Çalışılan ortamın sıcaklığının çalışma şekline ve çalışanların harcadıkları güce uygun olması sağlanmalıdır. Barınma ve dinlenme yerleri, kullanım amaçlarına göre yeterli sıcaklıkta bulundurulmalıdır. Isıtma ve soğutma amacıyla kullanılan araçlar, çalışanı rahatsız etmemeli ve kaza riski oluşturmayacak şekilde yerleştirilmeli, belli periyotlarla bakım ve kontrolleri yapılmalıdır. Termal konfor koşullarının ölçülmesi ve değerlendirilmesinde TS EN 27243 standardından yararlanılmalıdır.

22. Çalışanlar yatmakta oldukları odaları ve diğer müstemilatını gereği gibi temiz tutmakla ve harap olmasına meydan vermemekle yükümlüdür. Sobalar hiçbir zaman parlayıcı sıvılarla (Tiner, Benzin gibi) tutuşturulmamalıdır. Sobalar yatma saatinden yarım saat önce ve iyice kontrol edildikten sonra söndürülmelidir.

23. Çalışanların kusuru neticesinde meydana gelebilecek cam kırılması, iç tesisattan herhangi birinin bozulması hallerinde bunların onarım ve düzeltilmesi burada oturan çalışanlara tazmin ettirilmelidir.

24. İnsan sağlığı bakımından yapılmalı her türlü dezenfeksiyonda çalışanlar odalarını bu iş için hazır olarak bulundurmamalıdır.

25. Barınma ve dinlenme yerlerinde etrafı rahatsız edecek şekilde yüksek sesle konuşulmamalı, bağırılıp şakalaşılmalı, yüksek şiddetli (70 dB'lin üstünde) sesle müzik dinlenmemelidir.

26. Kaçış yollarında bulunan kapılar, uygun şekilde işaretlenmelidir. Bu kapılar yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olmalıdır.

27. Barınma ve dinlenme yerlerinin çatıları dayanıklı malzemeden inşa edilmeli, mevsim koşulları dikkate alınarak çalışanları dış etkilerden tamamen korunmalı ve sağlık ve güvenliği yönünden risk oluşturmayacak şekilde yapılmalıdır.

28. Yeterli sağlamlıkta olmayan çatılara çıkılmasına ve buralarda çalışılmasına, güvenli çalışmayı temin edecek ekipman sağlanmadan izin verilmemelidir.

29. Bu talimata aykırı davranılması halinde gerekli disiplin işlemi yapılmalıdır.

ŞANTIYE HELA VE LAVABOLARINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK KURALLARI

Şantiye sahasında, ofis, dinlenme yerleri ve barınma yerlerinde mevcut helaların sürekli bakım ve temizliğinden varsa Kamp Amiri, yoksa Personel ve İdari İşler Şefi sorumludur. Bu yerlerde olması gerekli sağlık ve güvenlik kuralları aşağıdaki koşulları içermelidir.

1. Hela yapılmasına şantiyenin durumu uygun değilse ve yakınlarda da özel helalar bulunmuyorsa, çalışanların bu ihtiyaçları için civarda yer bularak helalar yapılmalıdır.

2. Şantiyede yapılmış veya yapılacak helalarda; kabinler, insanların bulunduğu kapalı yerlere açılmayacak bir şekilde yerleştirilmeli ve gereği gibi havalandırılmalı, koku çıkmasını önleyecek önlemler alınmalı, yeterli ve uygun bir şekilde aydınlatılmalıdır. Taban ve duvarlar, su geçirmez maddeden yapılmalı, boyalar açık renklerden seçilmelidir.

3. Duvar yüzeyleri, düz yapılmış olmalı, kapılar iyi bir şekilde kapanmalıdır. 100 kişiye kadar işçi çalıştıran işyerlerinde 30 erkek işçi için, bir kabin ve pisuar, her 25 kadın işçi için de en az bir kabin (hela) hesap edilmeli, 100 den sonrası için her 50 kişiye 1 adet hesabı ile hela bulundurulmalıdır. Kadın ve erkek çalışanların birlikte çalıştığı işyerlerinde; kadın ve erkek helaları, birbirinden ayrı olmalı ve günde en az bir kere iyice yıkanmalı, her kullanımdan sonra temiz bir halde bulundurulması sağlanmalı, kokuları sağlık koşullarına uygun bir şekilde giderilmiş olmalıdır.

4. Helalarda, çatıya kadar yükseltilmiş şapkalı havalandırma bacası, rezervuar, sifon gibi kokuya karşı alınan önlemlerle beraber, gerektiğinde kireç kaymağı ve benzeri kimyasal maddelerden de yararlanılmalıdır.

5. Helalar ve lavabolar, insan ve çevre sağlığı yönünden risk oluşturmayacak şekilde su depolarına, su geçen yerlere, gıda maddelerinin depolandığı veya işlendiği yerlere uzak şekilde yerleştirilmelidir.

6. Hela çukurlarının toprakla örtülmesi halinde, çukurun durumunu belirten bir işaret veya yazı konmalıdır.

7. Pis su tesisleri yürürlükteki mevzuata uygun olmalı ve fosseptiklere, ancak kanalizasyon tertibatı ve bağlantısı olmayan yerlerde izin verilmelidir.

8. Fosseptikler gıda maddelerinin depolandığı veya işlendiği yerlere 30 metreden daha yakın bir yerde yapılmamalıdır.

9. Açıkta çalıştırılanlar için çalışma yerleri, çevresinde uygun yerlerde yapılmalı helalar, üstü ve etrafı kapalı barakalar şeklinde olmalı, içlerinde musluklu kaplarda temizlik suyu bulundurulmalı ve çukurlarına her gün bol miktarda sönmemiş kireç tozu dökülmelidir.

10. Helalarda sigara içilmesine izin verilmemelidir.

11. Helalara kesinlikle kağıt ve türevi maddeler, tutkal, alkol gibi maddeler atılmamalıdır.

12. Yerlerin ıslatılmamasına azami özen gösterilmelidir.
13. Sabunluklardan, sabunun boşa akması önlenmelidir. Bununla ilgili uyarı levhası yerleştirilmelidir.
14. Sular kullanılmadığı zaman kapalı tutulmalıdır.
15. Helalara kirli, çamurlu ayaklarla içeriye girilmemesi için hela girişlerindeki paspaslar kullanılmalıdır.
16. Kullanılan kağıt havlular çöp sepetinin içine atılmalıdır.
17. Klozet üzerine ayakla çıkılmamalıdır. Klozetler kullanıldıktan sonra temiz bırakılmalıdır.
18. Sifon her kullanıştan sonra çekilmelidir. Bu kurala uygun uyarı levhası yerleştirilmelidir.
19. Pisuar'ların çevresinin temiz kalmasına özen gösterilmelidir.
20. Helalar uygar bir insana yakışan hal ve davranışların şimdi olduğu gibi bundan sonra da sergilendiği bir yer olarak görülmelidir.
21. Helalar ve el yıkama üniteleri kesinlikle temiz tutulmalıdır. Helaları kullanan kişiler özellikle temiz kullanmaya dikkat etmeli, kendilerinden sonra helyayı kullanan kişileri de düşünerek hareket etmelidir.
22. Şantiyedeki sosyal tesis ve helalar, yemek yeme yerlerinden ve mutfağından ayrı olmalıdır. Özellikle helalar, buralara doğrudan açılmamalıdır.
23. Helalar, artık maddelerin hijyen kurallarının uygun bir biçimde uzaklaştırılacağı şekilde tasarlanmalı ve bu alanlarda hijyen kurallarını hatırlatıcı uyarı levhaları bulunmalıdır.
24. Uygun görülen yerlere sıcak ve soğuk suyu karıştırmaya uygun muslukların bulunduğu lavabolar takılmalıdır. Sıvı sabun, kurutma cihazı veya kağıt havlu bulunmalı, gerektiğinde ellerin dezenfekte edilmesine yönelik önlemler alınmalıdır.
25. Helanın giderleri, kapalı sistemde kanalizasyona, kanalizasyon bulunmayan yerlerde uygun yapılmış fosseptiklere veya kimyasal arıtma tesislerine bağlanmalıdır.
26. Helalar, gün ışığına eşdeğer bir şekilde en az 100 lüks (lux) ile aydınlatılmalıdır. Aydınlatma tabii renkleri değiştirmeyecek özellikte yapılmalı ve aslı haldeki aydınlatma cihazlarında muhafazalı bulunmalıdır.
27. Helalarda havalandırma, sıcaklığın aşırı oranda yükselmesini, buharın yoğunlaşmasını, toz oluşumunu önlemek ve kirli havayı değiştirmek için mekanik ve/veya doğal havalandırma sistemi sağlanmalıdır. Mümkün değilse cebri çekişli havalandırma sistemi kurulmalıdır. Havalandırma açıklıklarının üzerinde bir ızgara veya aşınmayan malzemeden yapılmış koruyucu düzenek bulunmalıdır. Izgaralar temizlenmek için kolayca sökülebilir nitelikte olmalıdır.
28. Çalışma, dinlenme, yıkanma ve soyunma yerlerine yakın yerlerde, kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı olmak üzere, yeterli sayıda tuvalet ve lavabolar tesis edilmelidir. Tuvalet ve lavabolarda, uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen şartları sağlanmalı ve gerekli temizlik malzemeleri bulundurulmalıdır.
29. Duş tesisi gerektirmeyen işlerde, çalışma yerlerinin ve soyunma odalarının yakınında, gerektiğinde sıcak suyu da olan, lavabolar bulunmalıdır.
30. Lavabolar erkek ve kadın çalışanlar için ayrı ayrı yapılmalıdır.
31. Duşlar ve lavaboların her zaman çalışanların kullanımına hazır halde olması sağlanmalı, buralarda gerekli temizlik malzemeleri bulundurulmalıdır.
32. Duş veya lavaboların soyunma yerlerinden ayrı yerlerde bulunması durumunda, duş ve lavabolar ile soyunma yerleri arasında kolay geçiş yolları sağlanmalıdır.

ŞANTİYENİN YIKANMA TESİSLERİNDE (DUŞLARDA) UYULMASI GEREKLİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KURALLARI

Şantiyelerde işin özelliği bakımından yalnız el ve yüz temizliğinin yeterli olmadığı hallerde veya kirli, tozlu ve yorucu işlerden sonra veya gerektiğinde çalışanların yıkanmalarını, temizlemelerini sağlamak için, duş tesisleri yapmak, kurmak ve çalışanların yararlanmalarına hazır bulundurmakla ve bu yerlerinin sürekli bakım ve temizliğinden varsa Kamp Amiri, yoksa Personel ve İdari İşler Şefi sorumludur.

Bu yerlerde olması gerekli sağlık ve güvenlik kuralları aşağıdaki koşulları içermelidir.

1. Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde veya çalışanların yıkanmalarının temizlenmelerinin gerektiği her durumda, kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı sıcak ve soğuk akarsuyu bulunan uygun yıkanma yerleri ve duşlar tesis edilmelidir. Duşlar, çalışanların rahatça yıkanabilecekleri genişlikte, dışarıdan içerisi görünmeyecek ve uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen koşullarını sağlanacak şekilde yapılmalıdır.

2. Her duş, özel bir kabin içine yerleştirilmelidir. Her kabin, birisi yıkanmak, diğeri soyunmak ve giyinmek için iki bölmeden yapılmış olmalıdır. Duş kabinlerinin boyutları 1x1,20 metre, soyunma yerlerinin 2x1,40 metreden az olmamalıdır. Ayrı ayrı soyunma yerleri yapılamayan hallerde, ortak soyunma yeri yapılabilir.

3. Duş kabinlerinin taban ve duvarları, kolaylıkla temizlenecek malzemedan yapılmalı, yan duvarların ve kapıların yüksekliği 170 santimetreden az olmamalı, yerlerdeki kirli suların kolayca akması için, gerekli önlemler alınmalı, sağlık koşullarına önem verilmelidir.

4. Duş kabinlerinde yeterli havalandırmaya elverişli tertibat (duvar- pencere tipi fan) yapılmalı, koku ve pislik önlenmelidir.

5. Duş kabinleri, mevsime göre yeteri kadar ısıtılmalı, bu sıcaklık 25° C den aşağı olmamalı ve yeterli şekilde aydınlatılmalıdır.

6. Kadın ve erkeklerin birlikte çalıştıkları işyerlerinde, kadın ve erkek duş kabinleri, birbirinden ayrı bulunmalı ve çalışanların, dışarıdan görülmesi önlenmelidir.

7. Duşlarda sıcak ve soğuk su, iyi bir şekilde ayarlanmalı durumda olmalı ve yeteri kadar basınçla akmalıdır.

8. Duşta yıkanmak için, gerekli sabun ve benzeri malzeme, işveren tarafından bulundurulmalıdır.

9. Duşlarda kullanılmak üzere, işveren tarafından sağlanmış temiz havlu ve peştamallar, özel dolaplarla bulundurulmalı, kullanılmış olanları, yıkanıp, kurutulup, iyice temizlenmedikçe bir başkasına kullanılmamalıdır.

10. Duş soyunma yerlerinde, kirli havlu, ve benzeri malzeme için, özel sepetler ve kağıt, çöp vb. lerinin atılması için üstü kenetli özel çöp kutuları bulundurulmalıdır.

11. Duş tesisi gerektirmeyen işlerde, çalışma yerlerinin ve soyunma odalarının yakınında, gerekiyorsa akar sıcak suyu da bulunan lavabolar bulunmalıdır.

12. Duş veya lavaboların soyunma yerlerinden ayrı yerlerde bulunması durumunda, duş ve lavabolar ile soyunma yerleri arasında kolay bağlantı sağlanmalıdır.

13. Duşlara, yağlı, paslı, çamurlu elbise ve ayakkabılarla girilmemelidir.

14. Duşlarda kesinlikle çamaşır yıkanmamalıdır.

15. Soyunma yerleri ile duşların ayrı yerlerde olduğu durumlarda, duşlar ve soyunma yerleri arasında kolay geçiş sağlanmalı kesinlikle sundurmalı ve korumalı bir güzergah yapılmalıdır.

16. Koridorların ısıtılmamasına ve kirlenmemesine azami dikkat gösterilmelidir.
17. Sular kullanılmadığı zaman mutlaka kapalı tutulmalıdır.
18. Ayaklarla içeriye yabancı maddelerin girmemesi için duşların girişlerine paspaslar konulmalıdır.
19. Duşlarda sigara içilmemelidir.
20. Duşlarda yüksek sesle şarkı türkü söylenmemelidir.
21. Duşlara su temin eden depoların kapasitesi kişi başına 35 litre olmalıdır.
22. Duşlar ve el yıkama üniteleri (Lavabolar) kesinlikle temiz tutulmalıdır.
23. Duşları (Yıkama yerlerini) kullanan kişiler özellikle temiz kullanıma özen gösterilmelidir. Kendilerinden sonra duşları kullanacak kişileri de düşünerek hareket etmelidir.
24. Duşların kullanma zamanını, saatini, koşullarını ve çalışanların sırasını düzenlenmelidir.
25. Duşlar, normal temizlik ve bakım dışında, her 15 günde bir, iyice yıkanıp temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.

YEMEK YEME YERLERİ (YEMEKHANE) STANDARDI VE BU YERLERDE ÇALIŞANLARIN UYMASI GEREKLİ KURALLAR

Şantiyelerde yemek yapılan ve toplu tüketilen, depolanan yerlerde teknik ve hijyen kurallarına uyulmaması sonucu ortaya çıkabilecek hastalık ve zararlı etmenlere karşı yemek yiyen kişilerin sağlığının korunması, çalışan personelin ve gıda maddeleri ile temas edecek malzeme, alet ve ekipmanın hijyen kurallarına uygunluğunu temin etmek ve ettirmek, toplu tüketim yerlerinde eğitim etkinliklerine ilişkin usul ve esaslar aşağıda sıralan koşullara uyulması zorunludur. Bu itibarla;

1. Yemeklerini şantiyede yemek durumunda olan çalışanlar için, rahat yemek yenebilecek nitelik ve genişlikte, uygun termal konfor ve hijyen koşullarını haiz yeteri kadar ekipman ve araç-gereç ile donatılmış yemek yeme yeri sağlanmalıdır. Şantiyede daha uygun bir yer yoksa, gerekli koşulların sağlanması şartıyla dinlenme yerleri yemek yeme yeri olarak kullanılabilir. (İşveren, çalışanlarına belirtilen koşulları taşımak kaydıyla işyeri dışında yemek imkânı sağlayabilir.)
2. Yemek yeme yeri; şantiye çalışma sahasından tamamen ayrılmış, soyunma yerleri ve lavabolara yakın bir yerde yapılmalıdır.
3. Temiz, aydınlık, havadar, mevsimine göre iyice ısıtılabilen, yerler kolayca temizlenecek nitelikte olmalı, taban bol su ile yıkanmalı şekilde su geçirmez malzemenin yapılmalı, duvarlar kolayca silinecek ve yıkanabilecek özellikte olmalıdır.
4. Yemek masaları yeter sayıda, kolay silinen ve temizlenen malzeme ile kaplı olmalıdır. Masalarda oturmak için, sıra yerine sandalye tercih edilmeli ve yeteri kadar sürahi, bardak bulundurulmalıdır.
5. Şantiyede daha uygun bir yer yoksa, yemek saatleri dışında dinlenmek, meşrubat ihtiyaçlarını karşılamak için, yemek yerlerinden faydalanılmalı ve bunun için gerekli malzeme bulundurulmalıdır.
6. Çalışanların çalışma yaptıkları yerlerde ve işbaşında yemek yemelerine izin verilmemelidir.
7. Yemek yapımında kullanılan tüm alet ve ekipman sağlığa uygun malzemenin, kolay ve iyi temizlenebilir kontaminasyona (kirliliğe) yol açmayacak özellikte olmalıdır. Bunlar daima temiz bulunmalı ve uygun olanlar gerektiğinde dezenfekte edilmelidir.
8. Tüm malzeme, ve alet ve ekipman ısı, buhar, asit, alkali ve tuz gibi maddelere dayanıklı olmalıdır.

9. Bina, tesisat, malzeme, alet ve ekipmanın onarım, boya, badana ve periyodik bakımları aksatılmadan yapılmalıdır.

10. Yemekhane, zararlı canlılar (Karasinek, sivrisinek, fare vb.) ile toz ve duman gibi çevresel kirleticilerin girmesini önleyecek biçimde kurulmalıdır.

11. Zemin, işyerinin özelliğine göre su geçirmez, kaygan olmayan, yıkanabilir, çatlak oluşturmeyen, temizlik ve dezenfeksiyona uygun malzemeden yapılmalı ve sıvı atıkların akabilmesi için yeterli eğime sahip olmalıdır.

12. Duvarlar, yapılan işin özelliğine göre su geçirmeyen, yıkanabilir, zararlı canlıların yerleşmesine izin vermeyen, pürüzsüz, yanmayan ve açık renkli malzemeden yapılmalı, çatlak olmamalı, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilir özellikle olmalıdır.

13. Pencereler ve benzeri açık yerler kirlenmeye izin vermeyecek biçimde yapılmalı, ince gözenekli, kolay temizlenebilir, sökülüp takılabilir ve sürekli bakımları yapılabilir özellikte tel ile kaplanmalıdır. Pencere eşikleri raf olarak kullanılmamalıdır.

14. Kapılar, pürüzsüz ve su geçirmeyen yüzeylere sahip, duruma göre kendiliğinden kapanır, sızdırmaz olmalıdır.

15. Zorunlu durumlar dışında, işlenmemiş tahta gibi temizliği ve dezenfeksiyonu güç malzemeleri kullanılmamalıdır.

16. Yemek dağıtımında çalışan mutfak elemanları dahil çalışanlar; "Portör Olmadığına", "Solunum ve Dolaşım Sistemi Hastalıkları" ile "Cilt Hastalığı" bulunmadığına ilişkin sağlık muayenesi olmalı ve "Hepatit Marker" sonuçlarını Şantiye'ye vermeden işe başlatılmamalıdır. (10.07.1996 tarihli 22692 sayılı R.G: Gıda Üretim ve Satış Yönetmeliği).

17. Yemek yapım ve dağıtım işlerinde çalışanlara teknolojik ilerlemenin gereği olan ve toplu yemek üretimi konularında gelişen dünya düzenine uygun eğitimleri yemek firması tarafından verilmeli, bu eğitimlere katılım sertifikalarının birer kopyası Proje Yönetimi'ne verilmelidir.

18. Yemek yapım ve dağıtım işlerinde çalışanlar, görev başındayken kişisel temizliğe özen göstermeli, tırnakları kısa kesilmiş, eller sürekli temiz tutulmalı, açıkta yarası olmamalıdır. Çalışırken başlık, eldiven ve ayak giysileri dahil uygun koruyucu giysiler giyilmelidir. Bu giysiler, kolay temizlenebilir olmalı ve temiz tutulmalıdır. Yemek hazırlığı süresince herhangi bir şey yemek, tütün kullanmak, sakız çiğnemek, tükürmek ve gıdalara doğru hapsirmek, öksürmek gibi davranışlardan sakınılmalıdır. Kişisel eşyalar ve giysiler gıda maddelerinin işlendiği alanlarda bulundurulmamalı, üretim esnasında hiçbir takı takılmamalıdır.

19. Yemek hizmetleri işlerini yapan alt yüklenici şantiyede, kendisine ayrılmış bulunan bölümde, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin her türlü önlemi almalıdır.

20. Yemek hizmetinde çalışanlar her üç ayda bir portör muayenesi ile altı ayda bir göğüs radyografilerini çektirmelidir. Portör muayeneleri 3 ayda bir gaita kültür testi ile fizik muayeneden, 6 ayda bir akciğer radyografisinden ibaret olmalıdır. Ayrıca Hepatit A ve B'ye karşı aşılatmalıdır. Şantiye'ye verilecek portör muayene raporları Alt yüklenici'nin merkez mutfağında çalışanlarını da kapsamalıdır.

21. Yemek, bu hizmetlerini yapan alt yüklenicinin merkez mutfağında yapılıyorsa, şantiyeye gelecek yemekler, antibakteriyel taşıma kaplarında getirilmelidir. Ayrıca, yemeklerin saklanması ve dağıtılması antibakteriyel ekipmanlarda veya ortamlarda yapılmalıdır. Bu ekipmanların sağlanması ve hijyenik ortam koşullarının devam ettiğinin takibi Alt Yükleniciye ait olmalıdır.

22. Yemek hizmetleri işlerini yapan alt yüklenici, kişi başına düşen pişmiş yemek miktarlarını ve içerdiği kalori miktarlarını günlük olarak her öğünde bildirmelidir. Günlük kalori miktarı üç öğün yemekte 3600 kalori olmak üzere bunun 1500 kalorisinin öğlen yemeğinde verilmesini Alt Yüklenici takip etmeli ve bu hususu sağlamalıdır.

23. Yemek hizmetleri işlerini yapan alt yüklenici, takip eden ayın yemek listesini içinde bulunulan ayın en geç 25'ine kadar İşyeri Hekimi'ne vermeli, Hekim de en geç 3 gün içerisinde onayını verdikten sonra yemek listesinin uygulanmasına geçilmelidir.

24. Yemek hizmetleri işlerini yapan alt yüklenici, ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve HACCP Standartları belgelerine sahip olmak ve bu standartlara uygun olarak çalışmak zorundadır.

25. Her öğünde yemek çeşitlerinin her birinden siteril numune kaplarıyla şahit numuneler şantiye sağlık memuruna teslim edilmelidir. Steril numune kaplarının temini Alt yükleniciye ait olmalıdır.

26. Yemek hizmetleri işlerini yapan alt yüklenici, işten ayrılan veya işe gelmeyen bir personeli yerine herhangi bir başkasını getirmeden ve çalıştırmadan önce şantiyeye giriş işlemlerini mutlaka yaptırmalıdır.

27. Şantiye İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi ve Personel ve İdari İşler Şefi Alt yüklenicinin faaliyetlerini denetlemeye ve kontrol etmeye yetkilidir. Bu denetimler gerek Alt yüklenicinin merkez mutfağında gerekse şantiyelerdeki mutfakta gerçekleştirilebilmelidir. Alt Yüklenici denetimler sonucu tespit edilecek eksiklik/uygunsuzlukların düzeltilmesine yönelik faaliyetlerini planlayarak şantiye'ye bildirmek ve plana uygun olarak gidmelidir.

28. Yemek yapımında kullanılan su, Türk Gıda Kodeksine uygun özellikte olmalıdır. Suyun sürekli ve yeterli sağlanması, depolanması, basınç ve sıcaklığının kontrolü için uygun tesisat bulunmalıdır.

29. Yapılan yemekle temas edecek şekilde kullanılan buz, Türk Gıda Kodeksine uygun sudan üretilmiş olmalı ve işyerinde hijyen kurallarına göre depolanmalı ve taşınmalıdır.

30. Şantiyeye ait atık sistemi, korozyondan etkilenmeyen, temizlik ve bakımları kolayca yapılabilecek şekilde düzenlenmeli ve sıvı atık miktarını kaldırabilecek hacimde olmalıdır.

31. Üretimin niteliğine uygun olarak gerekli görülen yerlere sıcak ve soğuk suyu karıştırmaya uygun muslukların bulunduğu lavabolara takılmalıdır.

32. Sıvı sabun, kurutma cihazı veya kağıt havlu bulunmalı, gerektiğinde ellerin dezenfekte edilmesine yönelik önlemler alınmalıdır.

33. Atıklar, kapalı sistemde kanalizasyona, kanalizasyon bulunmayan yerlerde uygun yapılmış fosseptiklere bağlanmalıdır.

34. Yemek yeme yerlerinde aydınlatma gün ışığına eşdeğer bir şekilde aydınlatılmış olmalıdır. Aydınlatma tabii renkleri değiştirmeyecek özellikte yapılmalı ve asılı haldeki aydınlatma cihazlarında muhafazası bulunmalıdır.

35. Sıcaklığın aşırı oranda yükselmesini, buharın yoğunlaşmasını, toz oluşumunu önlemek ve kirli havayı değiştirmek için mekanik ve/veya doğal havalandırma sistemi sağlanmalıdır. Havalandırma açıklıklarının üzerinde bir ızgara veya aşınmayan malzemenin yapılmış koruyucu düzenek bulunmalıdır. Izgaralar temizlenmek için kolayca sökülebilir nitelikte olmalıdır.

36. Katı atıkların şantiyeden uzaklaştırılıncaya kadar toplanacağı uygun şekilde yapılmış yıkama ve dezenfeksiyona uygun, kapalı bir katı atık depolama yeri olmalıdır. Katı atık depolama ve naklinde kullanılan malzeme, alet ve ekipman tek kullanımlık veya kolayca yıkanabilir, temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir malzemenin olmalı, üzerleri işaretlerine üretimi etkilemeyecek yerlerde bulundurulmalı ve kesinlikle gıda mad-

deleri üretimiyle ilgili işlerde kullanılmamalıdır. Katı atıkların toplanıp uzaklaştırılması işlemi Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun bir şekilde yapılmalıdır.

37. Yemek yeme yeri çevresinde kirliliğe yol açılmamalı, çöp ve atık yığınları su birikintileri ve zararlı canlıların yerleşmesine uygun ortam bulunmamalıdır.

38. Deterjan ve/veya dezenfektan ve bunların çözeltileri aracılığı ile yemek yeme yeri ve mutfaktaki malzeme, alet ve ekipmanın temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi sırasında yemek yapılacak gıda maddelerinin kirlenmesi engellenmelidir.

39. Günlük çalışmaların bitiminden hemen sonra veya uygun zamanlarda gıda maddelerinin işlendiği ortamdaki zemin, işleme ilgili kanallar, malzeme, alet ve ekipman ile duvarlar iyice temizlenmelidir.

40. Malzeme, alet ve ekipman temizlikten sonra mümkün olduğu kadar çabuk kurutulmalıdır.

41. Temizlikte kullanılan malzeme yıpranmış ve kirli olmamalıdır. Yemek işleri personelinin bir kişi işleme temizliğinden sorumlu olarak görevlendirilmelidir.

42. Yapılan sağlık kontrolünde portör olduğu tespit edilenler derhal tedaviye alınmalıdır. Tedavisi tamamlanıp sağlam raporu almayanlar kesinlikle çalıştırılmamalıdır. Ateşli hastalığı, cilt hastalığı ya da ishalleri bulunanlar derhal sağlık kuruluşuna tetkike gönderilmelidir.

ŞANTİYELERDEKİ BASINÇLI İŞ EKİPMANLARI VE TESİSATLARI İLE KAZANLAR VE SİSTEMLERİNDE ÇALIŞANLARIN UYMASI GEREKLİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KURALLARI

Şantiyelerde kullanılacak basınçlı iş ekipmanlarının ve tesisatlarının yapılacak işe uygun olması ve bu ekipmanın çalışanlara sağlık ve güvenlik yönünden zarar vermemesi için uyulması gerekli asgari koşulları kapsayan kurallar aşağıda belirlenmiştir. Buna göre;

Genel Kurallar;

1. Basınçlı iş ekipmanını kullanmakla görevli çalışanlara, bunların kullanımından kaynaklanabilecek riskler ve bunlardan kaçınma yollarına ilişkin özel eğitim almaları sağlanmalıdır.

2. Basınçlı iş ekipmanlarının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılmalı, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenmelidir. Bu belge, yetkililerin her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanmalıdır.

3. Basınçlı iş ekipmanları işletme dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulur

4. Basınçlı teçhizat ve sistemlerden herhangi birinin çalışma düzeninin güvenli olmadığı tespit edildiği zaman "Çalışmıyor, Kullanmayınız" yazılı uyarı kartı üzerine asılmalıdır. Bu kart, kullanımı emniyetsiz duruma ortadan kaldırılıncaya kadar yerinden kaldırılmamalıdır.

5. Basınçlı tesisatlar sadece kalifiye bu işe tayin edilmiş personel tarafından çalıştırılmalıdır.

6. Emniyet araçlarının üzerindeki makine koruyucusunun hiçbir yerinden çıkarılmamalı veya çalışmaz hale getirilmemelidir. Bu ancak basınç düşürülüp, elektrik kesildikten sonra ve gerekli tamiratların veya ayarlama işlemlerinin tamamlanması için yapılabilir.

7. Basınç altındaki iş ekipmanlarının tamir edilmesi veya ayarlanması, güvenli ve boş sahada yapılmalıdır.

8. Basınçlı iş ekipmanlarındaki emniyet ve boşaltma valflerinin çıkışı personele zarar vermeyecek şekilde yerleştirilmelidir.

9. Ana valfler ve kontrol kısımları çalışmalarının yerden sağlanabileceği şekilde yerleştirilmelidir.

10. Basınçlı iş ekipmanında bulunan ve güvenliği etkileyen kumanda cihazları açıkça görülebilir ve tanımlanabilir özellikte olmalıdır. Gerektiğinde uygun şekilde işaretlenmelidir.

11. Bütün iş ekipmanlarında, ekipmanı tümüyle ve güvenli bir şekilde durdurabilecek bir sistem bulunmalıdır. Her bir çalışma yerinde, tehlikenin durumuna göre, Basınçlı iş ekipmanının tamamını veya bir kısmını durdurabilecek ve bu ekipmanın güvenli bir durumda kalmasını sağlayacak kumanda sistemi bulunur. Basınçlı iş ekipmanlarının durdurma sistemleri, çalışma sistemlerine göre öncelikli olması zorunludur. Basınçlı iş ekipmanı durdurulduğunda, bunları harekete geçiren enerjinin de kesilecek özelliğe sahip olmalıdır.

BASINÇLI HAVA (KOMPRASÖR) TEÇHİZAT VE SİSTEMLERİ:

1. Kompresörler ve ilgili araç ve gereçler teçhizata ayırım, çalışma, bakım ve tamirleri için güvenli bir şekilde yaklaşılabilmesini sağlayacak şekilde yerleştirilmelidir.

2. Valfler, gösterme aletleri, ve kontrol araçları vb. emniyet araçları hiçbir surette çalışmaz hale getirilemeyecek şekilde yapılmalı, parçaları dahil yerleştirilmeli ve monte edilmelidir.

3. Boşaltıcılara bağlı olmayan bir hız ayarlayıcı; elektrik indüksiyonu ile veya elektrikli senkronize motorla çalışanlar haricinde tüm hava kompresörlerine takılmalıdır.

4. Hava kompresörü motor veya türbinle çalışıyorsa, yardımcı ek takılarak boşaltıcı çalışırken fazla hızlanması önlenmelidir.

5. Her hava kompresörü henüz boşaltma basıncı sisteminin en zayıf noktasında izin verilmiş olan basıncı geçmeden otomatikman hava sıkıştırmasına son vermelidir. Buna alternatif olarak bir hava köprüsü veya alarm kullanılabilir.

6. Bu otomatik mekanizma elektrikle çalışıyorsa, çalıştıran araç elektrik kontrollerinin kompresörü çalıştırmaya devam edecek bir pozisyonda kilitlenmesine veya kaynaşmasına mani olacak şekilde planlanmış ve yapılmış olmalıdır.

7. Ateş alacak maddelerin, zehirli gazların, buharların ve tozların kompresörden uzak tutulması için ve buhar, su veya çöplerin kompresörün içine girmesini engellemek için gerekli önlemlerin alınması zorunludur.

8. Atmosferik emmesi olan hava kompresörünün emme borusuna valf takılmaması gerekir. Kompresörden hava alıcısına giden boşaltma boruları en az hava kompresörünün boşaltma deliğinin kalınlığında olmalıdır.

9. Kompresör ile alıcı arasına bir durdurma valfi takılmışsa, hava kompresörü ile durdurucu valfin arasına içi yaylı emniyet valfi takılmalıdır. Bu emniyet valflerinin kapasitesi hava boşaltma borularındaki basıncı, boruların normal çalışma esnasındaki basıncının %10 üzerinde tutmaya yeterli olmalıdır.

10. Durdurma valfleri tercihen kapak tipinde olmalıdır. Düz yataklı bir valf kullanıldığı takdirde basıncın yatağın altında olmasına ve valfin kondenzasyonu tutmamasına özen gösterilmelidir.

11. Sistemlerde genişleme ve büzülme için ve vurma ve sarsıntıya karşı önlem alınmalıdır.

12. Borularda, hatlardan sıvı temizlemek için sifonlar veya buna benzer başka bir tertibat bulunmalıdır.

13. Hava boşaltma boruları yağ ceplerinin meydana gelmesini önlemek için gerekli olduğu gibi döşenmelidir.

14. Hava alıcısı ile her sabit teçhizat parçasının arasına çalıştıran kişi için uygun bir yere durdurucu valf monte edilmelidir.
15. Bir hava hortumuna bağlanabilecek her çıkışa bir durdurucu valf monte edilmelidir.
16. Hava alıcıları tüm su yollarının, el deliklerinin ve giriş deliklerinin yanına girilebilir şekilde monte edilmelidir.
17. Kompresörün dış kısımlarının pas tutmaması için hava alıcılarının etrafında yeterli boş saha bırakılmalıdır.
18. Hiçbir hava alıcısı yer altına gömülmemeli veya girişi olmayan bir yere yerleştirilmemelidir.
19. Alıcı boşaltma borusunun mümkün olduğu kadar kısa tutulmasını sağlayacak şekilde yerleştirilmelidir.
20. Alıcı nem ve yağ buharlarının kondenzasyonunun sağlanması için serin bir yere yerleştirilmelidir.
21. Birikmiş yağ ve suyu akıtmak için her hava alıcının en alçak yerinde bir akıtma valfi bulunmalıdır. (Bu akıtma valflerine ek olarak uygun otomatik sifonlar monte edilebilir.)
22. Sık sık hava alıcıdaki akıtma valfini açıp alıcıdaki sıvıyı boşaltmak sureti ile içinde fazla sıvı toplanmasını önlenmelidir.
23. Teçhizatı besleyen hava yolundaki durdurucu valf kapanmadan hiçbir araç değişmesi veya tamirat yapılmamalıdır.
24. Sistemin temizlenmesinde sabunlu su veya herhangi başka bir uygun zehirsiz, ateş almayan madde kullanılmalıdır.
25. Sıkıştırılmış havayı kullanılan teçhizata iletmede kullanılan hortum ve hortum bağlantıları maruz kalacakları basınç ve kullanım şekline göre planlanmalıdır.

KAZANLAR VE SİSTEMLER:

1. Basınçlı kazanın emniyet veya boşaltma valfinin arasına hiçbir valf konulmamalıdır.
2. Ateşleme teçhizatının çalışmasına tesiri bulunan tüm emniyet tertibatının bir valfin kapanması ile ısı kaynağından ayrılmasına mani olmak için kontrol yapılmalıdır.
3. Herhangi bir kazan çalıştırılırken veya kontrol devrelerinin veya emniyet tertibatının tamirinden sonra yeniden çalıştırılacağı zaman, bir teknisyen kumandaları birkaç devre çalışıp teçhizat tamamen çalışır hale gelene dek dikkat ederek hazır bulunmalıdır.
4. Yapımı ile ilgili büyük bir tamirden geçen veya belirtilen 12 ay içinde yeri değiştirilmiş olan kazanlar tekrar kontrolden geçirilip çalıştırmadan önce yeniden bir kontrol belgesi asılmalıdır.
5. Her kazanda su borusu tipinde olmayan sigortalar bulunmalı ve bunlar kontrol esnasında değiştirilmelidir.
6. Sigortaların iki kontrol arasında değiştirilmesi gerekirse durumu bildiren ve yerinden alınıp konulan sigortaların markasını ve ısı sayısını bildiren bir rapor, mesul kazan kontrolörüne iletilmelidir.
7. Tüm kazanların onaylanmış tipte su sütunları, borudan seviye göstericisi ve deneme muslukları bulunmalıdır.
8. Boru seviye göstericisi ve su sütunları korunmalıdır.
9. Bir su sütununa giden bağlantılarda kapama düzeni kullanılıyorsa bu kilit veya mühür tipinde olmalıdır.

10. Tüm kazanların boşaltma muslukları veya vafleri bulunmalıdır.
11. Boşaltma muslukları en az günde bir kez çalıştırılmalıdır.
12. Boşaltma hattı sızıntısının teknisyen tarafından görülebileceği şekilde yerleştirilmelidir.

SIKIŞTIRILMIŞ GAZ (LPG) TÜPLERİ:

1. Gaz tüpleri iyi hava alan yerlerde muhafaza edilmelidir.
2. İçinde oksijen veya diğer yakıcı gaz bulunan tüpler kapalı yerlerde birlikte bulundurulmamalıdır.
3. Aynı gazı içeren tüpler bir grup halinde muhafaza edilmelidir. Boş tüpler de aynı şekilde saklanmalıdır.
4. Depolanan tüpler ile ateş alabilecek maddeler arasında en az 12 m. mesafe veya ateşe dayanıklı bir bölme içinde bulunmalıdır.
5. İçlerinde oksijen veya oksidasyon yapan gazlar bulunan tüpler içlerinde yanıcı gaz bulunanlardan en az 6 m. mesafe veya ateşe dayanıklı olan bir bölme ile ayrılmalıdır.
6. Tüplerin depolandığı veya kullanıldığı her yerde sigara içmesine izin verilmemelidir. Ayrıca, "TEHLİKE! Ateşle yaklaşmak, sigara içmek yasaktır" uyarı levhası asılmalıdır.
7. Zehirli gazların bulunduğu sahaları uygun şekilde belirlenmelidir.
8. Tüpler aşırı derecede ısı, fiziksel hasar ve elektrik akımından korunmalıdır.
9. Tüpler depoda iken, taşınırken, kullanılmazken ve boşken tüp valfleri kapanmalı ve kapakları da yerinde olmalıdır.
10. Kullanılmakta olan tüm gaz tüpleri kuvvetli sabit veya seyyar kafesler veya el arabalarında taşınarak güvenliğe alınmalıdır.
11. Sıkıştırılmış gaz tüpleri hiçbir zaman ip, zincir ile değil, özel yapılmış kasetinde içinde taşınmalıdır.
12. Sıkıştırılmış gaz tüpleri vinçle kaldırıldığı zamanlar haricinde daima dik durmalıdır. (Taşınma sırasında yatay olarak istiflenmeye asetilen tüpleri hariç diğer tüpler için izin vardır.)
13. Tüp kullanılmakta iken valf anahtar veya tekerleği çalışır halde olmalıdır. Valfler yavaş açılmalıdır. Yanıcı gaz tüplerindeki çabuk kapanan valfler 1 ½ dönüşten fazla açılmamalıdır.
14. Tüpler sadece belirlendiği gibi sıkıştırılmış gaz ihtiva etmesi için kullanılmalıdır. Boşalan tüpler sadece kalifiye personel tarafından doldurulmalıdır.
15. Tüpler, tüpe ve valfe zarar vermeyecek şekilde kullanılmalıdır.
16. Sızıntı yapan tüpler dışarıda ayrılmış bir sahaya götürülmelidir.
17. İçlerinde değişik gazlar olan tüpler birbirlerine yakın olarak boşaltılmamalıdır.
18. İçlerinde zehirli gazlar bulunan tüplerin boşaltılması ancak kalifiye personelin denetimi altında yapılabilir.
19. Oksijen veya yanıcı sıkıştırılmış gazlar basınçlı hava yerine kullanılmamalıdır.
20. Oksijen tüpleri ve parçaları sıvı ve katı yağlardan uzak tutulmalıdır. Tüpler, tüp valfleri, regülatörler, hortum ve aletler sıvı ve katı yağlı maddelerden temizlenmeli ve yağlı el veya eldivenle ellenmemelidir. Oksijen yağlı yüzeylere, bezlere veya yakıt yağı veya diğer depo tanklarına doğru tutulmamalıdır.

21. Alev geri tepmesine maruz kalan veya hasar belirtileri gösteren bir hortum, normalde maruz kaldığı basıncın 2 misli ile denenmeli, fakat basınç kesinlikle 300 psi' yi geçmemelidir. Arızalı hortum veya güvenilir durumda olmayan hortum kullanılmamalıdır.

22. Kullanıldıkları sürece oksijen ve yakıt gazı basınç regülatörleri her birinin ölçüsü dahil olmak üzere, iyi çalışır halde olmalıdır.

23. Her vardiyanın başında kullanılan fenerler kontrol edilip, kapanma valflerinin sızıntı yapıp yapmadığı, hortum kavramları ve uç bağlantıları kontrol edilir, bozuk fenerler kullanılmamalıdır.

24. Fenerler sürtme ateşleyici veya diğer onaylanmış bir gereçle ateşlenir. Herhangi bir kibrit veya sıcak bir şey kullanılmamalıdır.

25. Kullanıldıkları sürece oksijen ve yakıt gazı basınç regülatörleri her birinin ölçüsü dahil olmak üzere, iyi çalışır halde olmalıdır.

ŞANTİYEDEKİ MARANGOZ ATÖLYELERİNDE ÇALIŞANLARIN UYMASI GEREKLİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KURALLARI

Şantiyelerde mevcut marangoz atölyelerinde çalışanların iş kazasına uğramamaları veya hastalanmalarını için alınması gerekli ve uyulması zorunlu kurallar aşağıda belirlenmiştir. Şöyle ki;

1. Marangoz atölyelerinde çalışanlar da şantiye sahası içerisinde daima baret giymelidir.

2. Ahşap işleri ile ilgili tezgahlar yetkisiz kişilerce kullanılmamalıdır.

3. Marangoz tezgahında çalışanlar kendilerini daima tezgahın dönen kesici bıçaklarından korunmalıdır. Bunun için, marangozlar bakım ve onarım dışında hiç bir zaman daire testere parmak koruyucusunu çıkarmamalıdır.

4. Tezgah çalışırken kimse tezgah ile bıçak arasına elini sokmamalı, elindeki tahta sonuna gelmeden önce işlem gören tahta başka bir tahta ile itilmelidir.

5. Tezgah çalışırken sıçrayabilecek talaş ve tozlardan korunmak için koruyucu gözlük ve toz maskesi kullanılmalıdır.

6. Şerit testere daima gergin durumda, kasnakla veya germe tertibatı ile ayarlanmalı, bağlantıları en az ayda bir kontrol edilmelidir.

7. Daire testere tezgahı, bakımlı, ayarlı ve keskin olmalı, arızalı görülenler ile çatlak olanlar derhal çıkarılmalı ve çatlak uçları delinecek dahi olsa tekrar kullanılmamalıdır.

8. Atölyedeki tutuşabilecek maddelerden dolayı sigara içilmemeli ya da ateşle çalışılmamalıdır.

9. Kereste taşınmasında kıymık batmaması için eldiven giyilmelidir.

10. Çivili tahtalar tezgahta kullanılmamalıdır. Gerekli hallerde tahtalar çivilerden temizlenmiş olmalıdır.

11. Planya tezgahlarında parçaların son kısımları işlenirken uzun saplı iticiler kullanılmalıdır.

12. Biçme esnasında çıkan talaş ve tozun yerde birikmesi ve işyerine dağılmasını önlemek üzere zeminde biriken talaşlar her gün iş bitiminde toplanmalı toplanan talaşlar yangın önlemleri alınan bir yerde depolanmalıdır.

13. Şerit testere tezgahında herhangi bir sıkışma halinde, durmuş olsa dahi, tezgahın motoru durdurulmadan el sürülmemeli, keza testerede çatlak görüldüğü anda tezgah durdurulmalı ve çatlak testere bir daha kullanılmamalıdır.

14. Şerit testere ve bıçkı makineleri tezgahlarında, testerelerin bağlantıları en az ayda bir muayene ve kontrol edilmelidir. Daire testereler, bakımlı, ayarlı ve keskin olmalı, arıza görülenlerle çatlak olanları derhal çıkarılmalı ve çatlak uçları, delinecek dahi olsa, tekrar kullanılmamalıdır.

15. Şerit testere, daire testere, planya, kalınlık ve freze gibi makine tezgahlarının koruyucuları hiçbir zaman çıkartılmamalıdır.

16. Atölyedeki yangın söndürme cihazlarının manometresi, her gün işe başlamadan önce kontrol edilmelidir

ŞANTİYE AMBARLARINDA (depolarında) BULUNMASI GEREKLİ FİZİKİ KURALLAR İLE ÇALIŞANLARIN UYMASI GEREKLİ SAĞLIK VE GÜVENLİK KURALLARI

Şantiyede bulunan ambarlarda (depolarda) sağlık ve güvenlikle ilgili asgari kurullarla buralarda görevli çalışanlar ile geçici Alt yüklenici firma çalışanları ve şantiyeye malzeme getiren tedarikçi firma çalışanları aşağıda sıralanan kurullara uymaları sağlanmalıdır. Şöyle ki;

1. Ambarda çalışanlar şantiye alanı içinde mutlaka baret giymelidir.
2. Yüksekte çalışılması gerektiğinde emniyet kemeri kullanılmalıdır.
3. Ambar sahası içersinde kesinlikle sigara içilmemelidir.
4. Malzemelerin ambara giriş ve çıkışında, yükleme ve boşaltma sırasında düşme riskine karşı dikkatli olunmalıdır.
5. Yükleme ve boşaltma sırasında gerekli kişisel koruyucu malzemeler kullanılmalıdır.
6. Yükleme ve boşaltma sırasında görevli olmayanlar bölgeden uzak tutulmalıdır.
7. Ambar içersinde olası yangına karşı yangın söndürme cihazları bulundurulmalı, sigara ve açık alevle yaklaşımaması konusunda uyarı levhaları çalışanların görebilecekleri yerlere asılmalıdır.
8. Oksijen tüplerinin bulunduğu deponun etrafı temiz tutulmalı yakınında yanıcı, parlayıcı madde bulunmamalıdır. Dolu ve boş tüpler ayrı ayrı depolanmalıdır.
9. Hiç bir ambar çalışanı kendi gücü dışındaki (en fazla 25 kg.) malzeme kaldırmamalı, gerekli durumlarda yardım istenmeli ya da yüklet kullanmalıdır.
10. Araç tamamen durmadan ve takozlanmadan yükleme ve boşaltma yapılmamalıdır.
11. Ambarların duvar, taban, tavan, pencere, kapı ve diğer yerleri, her zaman için temiz ve bakımlı bir şekilde bulundurulmalıdır.
12. Depo ve ambar gibi yerlerin, aynı zamanda işçi konutu olarak kullanılması ve buralarda çalışanların yatırılmasına izin verilmemelidir.
13. Ambarlar, sık sık yıkanmalı, dezenfekte ve badana edilmelidir.
14. Parlayıcı, patlayıcı maddelerin imal edildiği, taşındığı ve depolandığı yerlerde, elektrikli el cihazları kullanılmamalıdır.
15. Parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı maddelerin depolandığı yağ, boya veya diğer parlayıcı sıvıların bulunduğu ambarlar, yıldırıma karşı yürürlükteki yönetmelik ve şartnamelere göre yapılmalı yıldırımlık tesisatı ile, hava hatları ise uygun kapasitedeki parafudurlar ile korunmalıdır.